COLECŢIA LICORN

EDITURA DACIA

H. P. LOVECRAFT

HYPNOS

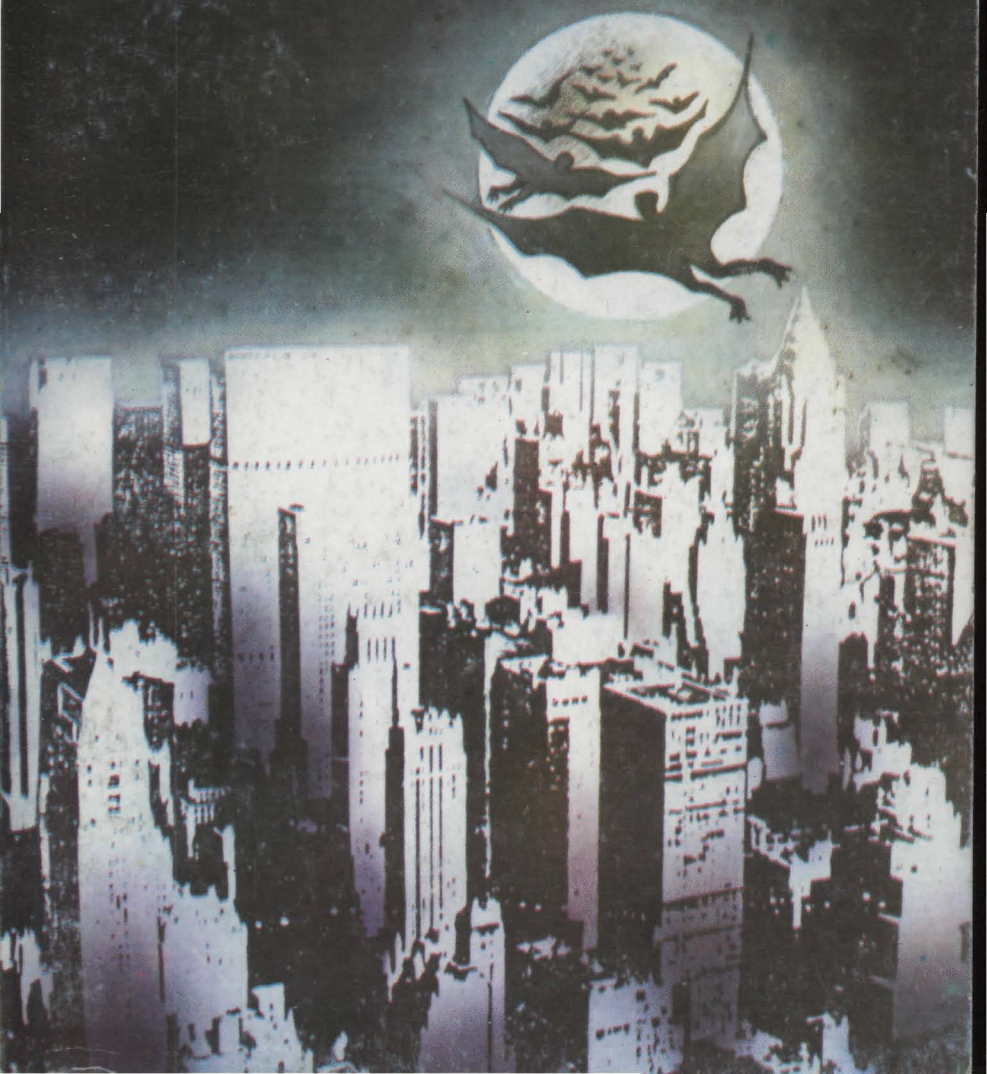

Coperta de CĂLIN STEGEREAN

Volumul conține povestiri scrise de Howard Phillips Lovecraft între anii 1919–1937: *The Transition of Juan Romero; Azathoth; The Descendant; The Book; The Thing in the Moonlight; Hypnos; The Festival; Imprisoned With the Pharaons; He; The Strange High House in the Mist; In the Walls of Eryx; The Beast in the Cave; The Evil Clergyman; The Tomb.*

Copyright © 1993 Editura Dacia
(pentru traducerea română)

H.P. LOVECRAFT

HYPNOS

Traducere și prefață de
MIRCEA OPRIȚĂ

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1945
Biblioteca Personală

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA, 1993

ISBN 973-35-0326-6

LOGIC, MACABRU ȘI SUBLIM

Așa aș fi tentat să definesc fantasticul lui Howard Phillips Lovecraft, americanul născut în anul 1890 la Providence, lîngă Boston, și mort în 1937, de cancer mai curînd decît din pricina mizeriei materiale, cum a vrut să ne facă să credem o legendă încă răspîndită în jurul figurii sale oarecum enigmatice. Fără îndoială, sănătatea i-a fost tot timpul precară, sensibilitatea ieșită dintre reperele comune și, astfel, mereu pusă în pericol de agresiunile unei vieți moderne pentru care omul nu pare să fi fost prea bine înzestrat. Dar de aici și pînă la individul „infirm pe plan emoțional" pe care ni-l sugerează criticul Damon Knight, calitatea aceasta fiind — după el — obligatorie pentru cine scrie literatură fantastică, rămîne o bună distanță de parcurs. Dacă nu cumva sîntem invitați să vedem în respectiva infirmitate nu lipsa de sentiment, cum ne-am aștepta, ci excesul, ori vreo deformare aparte a percepției realității, care pe unii îi conduce la nebunie, iar pe alții îi face mari artiști.

Dintre toate vîrstele omului, cea care l-a fascinat pe Lovecraft este copilăria. Nu puține personaje de-ale sale își mărturisesc chiar o bolnăvicioasă cantonare în copilărie, lume idealizată pînă la mirific și, în fond, un refugiu comod și splendid, chiar dacă ineficace, din fața penibilelor responsabilități antrenate de o vîrstă matură. Este soluția naturilor fragile, iar dincolo de personaje scriitorul lasă să se înțeleagă, într-o pagină de autobiografie, că nici el n-ar fi complet străin de o asemenea abordare, iluzorie, a realității. Cel puțin uneori. Însă

cu atît mai mult cu cît copilăria sa inteligentă și precoce pare să-i fi oferit amintirea unui univers cu adevărat viu și straniu, populat în devălmășie de personajele exotice din O mie și una de nopți, *de stafiile povestirilor gotice și, de la un moment încolo, de faunii și satirii mitologiei grecești.*

Astfel îmi explic orientarea pronunțat paseistă a lui Lovecraft, indiscutabil legată de atitudinea sa retractilă, de oroarea cu care privește proliferarea manifestărilor de tip modern ale civilizației. Copilăria ca stadiu biologic, dar înțeleasă și ca etapă mitizată din istoria unei colectivități, îi permite autorului lui Dagon *să producă nu puține mostre de fantastic de o artificioasă seninătate, un fantastic al iluziei, al dorinței ideale, tragice în fond, fiindcă de fiecare dată asemenea explorări deloc străine de sublimitatea basmului sfîrșesc prin a fi anulate în stratul adînc al povestirilor, care nu este unul optimist, ci cu un sens strîns legat de ideea de eșec.*

În cazul fantasticului lui H. P. Lovecraft, sublimul se naște însă și dintr-o sursă mai direct conectată la substanța sa cea mai autentică, așa cum au definit-o filosofi de talia lui Kant și Edmund Burke: o plăcere stîrnită din neplăcere, o încîntare inseparabilă de durere, de spaimă, de uluirea trăită în raport cu dimensiunile infinite ale lumii, implicit cu tainele chinuitoare ce o constituie pe aceasta dincolo de percepția comună, dincolo de înțelegerea umană obișnuită. Astfel de proiecții în sublimul terifiant sînt, aici, „tranziția" subterană a lui Juan Romero, rătăcirile labirintice de care se face responsabilă „cartea blestemată" (Descendentul, Cartea, Sărbătoarea), *spăimoasele explorări infernale din* Prizonierul faraonilor *sau coșmarurile tulburătoare din* Hypnos *și* O apariție pe clar de lună. *Pentru că, dacă Lovecraft vede într-o anume fază de copilărie a civilizației umane un fel de etapă fericită, sinonimă cu vîrsta de aur, el nu întîrzie să sugereze totuși, dincolo de ea,*

în străfundurile nebuloase ale tuturor începuturilor, sinistre focare de neliniște, rînduieli stupefiante și mai ales o colcăială de entități inumane, malefice, reprezentînd imperiul dezagreabil al morții eterne. O moarte tentaculară, acaparatoare, chiar dacă nicicînd săvîrșită pînă la capăt și tocmai de aceea capabilă să înfricoșeze imens.

Pe un traseu al beznelor asediatoare, ne reîntîlnim cu predilecția personajelor lui Lovecraft pentru macabru. Ceea ce putea fi însă prilej de maculatură grosieră, hrănită din putreziciunile verminei de dragul unei simple exhibări a senzaționalului facil, primește aici o perspectivă literară indiscutabilă. „Vinovate" de atingerea unei asemenea condiții se fac atît o discretă gradare și filtrare a efectelor „de gen", cît și prezența unor semnificații logice, chiar dacă intenționat opacizate, făcute confuze din rațiuni ce țin de o tehnică și o estetică speciale. În plus, nu de puține ori gestul macabru e întîmpinat cu o inteligentă undă de umor. Am întîlnit-o în mai vechea înlănțuire de jubilații funebre intitulată Herbert West, reanimator. *O vom simți din nou în* Cavoul, *fără ca această subtilă basculare a morbidului în comic să anuleze ceva din finețea unei remarcabile analize a psihologiilor pervertite.*

În interiorul universului său, Lovecraft este cît se poate de logic și convingător. Am putea vorbi și la el, ca în cazul lui Poe, de un „fantastic exact", dacă semnatarul lui Hypnos *n-ar fi totuși atît de tentat să-și învești insolitele născociri în țesătura unor artificii poetice, care le dau cîteodată un aspect complicat, aproape baroc. Dar nici în asemenea situații nu putem pune la îndoială logica povestirilor. O logică a coșmarului, firește, dispusă să alunece cu ușurință de la un reper stabil spre altul cu contur de ceață și invers, însă prin nimic contrazisă în regimul textului, căruia îi asigură astfel coerența și unitatea.*

Sînt convins că Lovecraft exagerează atunci cînd ține să ne asigure de limpezimea „științifică" a gîndirii sale, de materialismul și ateismul deplin ce ar fi urmat, în evoluția propriei personalități, acelei faze de păgînism infantil în care își pîndea vîrfurile urechilor în speranța că i se vor alungi odată cu cornițele așteptate să-i răsară din frunte, spre a-l transforma astfel în satirul potrivit cu statutul fabuloasei sale lumi interioare. După asemenea rătăciri mitologizante, tînărul din Providence ar fi studiat filosofia și ocultismul cu detașare, fără să descopere în doctrinele spiritualiste nimic adevărat. „Foarte probabil — va aprecia el — Cosmosul nu-i decît o eternă masă de forțe acționînd unele asupra áltora și în mijlocul cărora universul nostru vizibil, mica noastră Terra și slaba noastră specie nu sînt decît un accident temporar, lipsit de importanță. Astfel încît concepția mea despre realitate, atunci cînd vorbesc serios, e total opusă celei, în întregime fantastică, pe care o apăr ca estet." Afirmația netezește calea unor povestiri precum Lumea de dincolo *și, în acest volum,* Între zidurile din Eryx, *cu evidente ecouri din science-fiction. Avansînd cam mult în sensul pomenit, un exeget francez (Jacques Sadoul) e tentat să vadă inclusiv în zeii și demonii lui Lovecraft niște creaturi extraterestre descinse printre noi din alt timp sau din alte dimensiuni.*

Nu spun că ipoteza nu e atrăgătoare, că nu e încurajată întrucîtva chiar de autor, prin necontenitul balans al explicațiilor sale între aparența naturală a faptelor stranii narate și proiecțiile lor în cel mai delirant coșmar. Să nu exagerăm, totuși, rostul unor trucuri cu finalitate stilistică, printre care răzbate suferința provocată de faptul că gîndirea științifică „despoaie constant pămîntul de mantia sa de minuni" (vezi scurta povestire Azathoth). *Lui Lovecraft, ideea de știință îi servește spre a scoate la lumină, din „bezne insondabile", cum îi place lui să repete, realități obscure, mitizate fantezist, ținînd de o evidentă mistică a supranatura-*

lului. Pătrundem deci în plin fantastic, și tot acestuia îi aparține amenințarea continuă căreia trebuie să-i facă față ființa umană, nicicînd stăpînă pe situație în aceste proze, ci mereu expusă riscului de a fi distrusă, anulată fizic și spiritual, proiectată într-o moarte sinistră sub presiunea inexplicabilului de sorginte irațională.

Și totuși: „Cred că straniul și supranaturalul mă fascinează cu atît mai mult cu cît nu cred deloc în ele", se încăpățînează Lovecraft să susțină. Ceea ce pare iarăși mai degrabă o poziție construită strategic decît o realitate a operei sale. Mult mai aproape de adevărul acesteia din urmă se arată a fi o altă constatare a lui Sadoul, după care la multele fobii ale scriitorului american ar mai trebui adăugată o ciudățenie, literară de astă dată: „chiar dacă nu credea cu adevărat în el, fantasticul îl fascina într-o măsură ieșită din normalitate".

Performanțele în proză ale acestei fertile obsesii ne stau la îndemînă și în volumul de față.

MIRCEA OPRIȚĂ

TRANZIȚIA LUI JUAN ROMERO

Despre întîmplările petrecute în zilele de 18 și 19 octombrie 1894 la mina Norton aș prefera să nu vorbesc. Totuși, astăzi, în acești ultimi ani ai vieții mele, simt că, din datorie față de Știință, trebuie să las să-mi renască în memorie amintirile acelea pline de o groază ce nu se poate povesti.

Înainte de moarte, o să spun tot ce știu despre „tranziția" — dacă se poate numi așa — lui Juan Romero. Nu-i nevoie ca numele meu sau neamul din care mă trag să ajungă cunoscute posterității. Cred că-i chiar de dorit să nu le pronunț. Căci un om care emigrează — în Statele Unite sau în colonii — își lasă intenționat trecutul în urmă. Cel care eram cîndva n-are, de altfel, nici o legătură cu această istorie, exceptînd poate faptul că, pe vremea serviciului meu în armata Indiilor, îmi plăcea compania învățaților indigeni cu barbă albă mai mult decît aceea a camarazilor mei de arme. Misterele Orientului stîrneau în mine o adevărată pasiune. Dar necazurile existenței m-au dus departe de pămîntul acela. Mi-am refăcut viața pe marile întinderi din Far West-ul american, împrumutînd încă de la venire un nume de familie obișnuit aici, fără vreo semnificație particulară.

În vara și toamna lui 1894, locuiam în regiunea posomoritilor Cactus Mountains. Lucram acolo, ca simplu muncitor, în faimoasa mină Norton, a cărei descoperire cu cîțiva ani înainte transformase cu totul acea regiune deșertică într-un clocotitor cazan de existențe mizere.

Un zăcămînt de aur, ascuns adînc sub un lac de munte, îl îmbogățise pînă dincolo de orice speranță pe bătrînul prospector care îl descoperise. În prezent, era exploatat intensiv, deoarece societatea ce răscumpărase mina săpa galerii de jur-împrejur. Randamentul era atît de ridicat, că minerii angajați în acest scop alcătuiau o veritabilă armată, numeroasă și amestecată, scobind zi și noapte prin subteranele stîncilor. Șeful lucrătorilor, un oarecare Arthur, vorbea adesea despre geologia aparte a locului. Prevedea o extindere a galeriilor și lua în cîntar viitorul unor uriașe societăți miniere. După el, calitatea auriferă a terenului era rezultatul ostenelilor apei. Conta, de altfel, pe faptul că în scurt timp avea să se deschidă o mină nouă.

Juan Romero a apărut printre noi la puțină vreme după ce sosisem eu însumi. Făcea parte din numeroasele cete de mexicani ce traversau frontiera. Avea o față care atrăgea atenția. Chiar dacă trăsăturile erau de indian, avea o puritate extraordinară, iar pielea îi era surprinzător de deschisă la culoare. În plus, nu semăna cu indienii locului. Peon tăcut care se trezea în zori pentru a fixa extatic soarele, nu evoca prin nimic imaginea conchistadorului castilian și nici pe cea a pionierului american. Nu, el era aztecul aristocratic al timpurilor vechi, care-și întindea mîinile spre astrul zilei, împlinind un rit milenar, cu semnificația necunoscută nici măcar de el însuși.

La drept vorbind, doar chipul lui exprima o oarecare notă aristocratică. Murdar, incult, Romero se simțea bine între compatrioții săi cu pielea negricioasă. Provenea, am aflat mai tîrziu, din clasa cea mai umilă pe scara socială din țara sa. În copilărie fusese găsit într-o cabană de munte, singur supraviețuitor al unei epidemii ce nimicise populația regiunii. Aproape de coliba aceea, alături de o ciudată crăpătură în stîncă, zăceau două schelete curățate de vulturi. Probabil tot ce mai rămăsese din părinții lui. Nimeni nu le știa numele. Prin

urmare, au fost repede uitați. Coliba, de altfel, s-a prăbușit curînd, iar o avalanșă s-a abătut peste crevasă.

Crescut de un hoț de vite mexican, care-i dăduse numele său, Juan se deosebea prea puțin de compatrioții lui.

Romero îmi arăta o oarecare simpatie, datorită, fără nici o îndoială, inelului hindus pe care-l purtam în orele noastre de odihnă. Cum ajunsese în posesia mea? N-aș fi putut să spun. Era, în tot cazul, ultimul lucru ce mă ținea legat de un capitol de-acum închis al vieții mele. Pentru mine, bijuteria aceea n-avea preț. Ciudatul mexican îi arăta un interes imens, fără nici o legătură cu cupiditatea. Vechile hieroglife păreau să miște, în străfundul spiritului său necioplit, unele vagi amintiri dintr-un trecut îndepărtat. Era totuși cu neputință să mai fi văzut ceva asemănător înainte.

La cîteva săptămîni de la apariția lui, Juan Romero îmi devenise într-o oarecare măsură servitor, în ciuda situației noastre profesionale asemănătoare. Discuțiile ne erau limitate, căci cunoștea doar cîteva cuvinte englezești; cît despre mine, am avut prilejul să constat că spaniola învățată la Oxford n-avea nimic comun cu dialectul din Noua Spanie.

Întîmplarea pe care o s-o povestesc n-a fost precedată de nici un semn prevestitor.

Cu tot interesul nutrit de mine pentru Romero, nu mă așteptam deloc la explozia ce s-a produs.

Studiile geologice impuseseră hotărîrea de a extinde mina în adîncime. Dar șeful lucrărilor se aștepta să găsească la fund o rocă extrem de solidă, încît a dat ordin să se plaseze acolo o mare încărcătură de dinamită. Romero și cu mine n-am avut nici un rol în această operație. Faptul explică de ce noi n-am aflat despre ceea ce se întîmplase decît din relatările altora. Încărcătura, de bună seamă mai puternică decît credeam noi, păru să zguduie întreg muntele. Pe pante, ferestrele barăcilor noastre zburară în țăndări sub presiunea șo-

culul, pe cînd în galerii minerii fură trîntiți la pămînt de suflul exploziei. Lacul Jewel s-a stîrnit ca sub efectul unei furtuni.

Curînd s-a văzut că un nou abis se căsca, nesfîrșit, chiar pe locul deflagrației. Un hău nemăsurat, de proporții atît de monstruoase că nici o lampă nu reușea să-l lumineze mulțumitor. Uluiți, săpătorii se sfătuiră cu șeful lucrărilor, care dădu dispoziție să se transporte lîngă prăpastie colaci de funie și să fie desfășurată funia pînă avea să se atingă fundul.

Ceva mai tîrziu, muncitorii se prezentară la șeful nostru pentru a-i aduce la cunoștință eșecul încercării. Chiar dacă respectuos, îi comunicară refuzul lor de a se întoarce acolo, altfel zis de a mai lucra în mină cîtă vreme prăpastia n-avea să fie rambleiată. În mod neîndoielnic, ceea ce se întîmplase depășea competența oricăruia dintre noi, deoarece se vădise că prăpastia n-avea fund. Maistrul de lucrări nu le reproșă nimic. Reflectă îndelung, în ziua aceea, înainte de a-și stabili planul pentru a doua zi. Echipa de noapte n-a lucrat. Pe la orele două dimineața, un coiot singuratic a slobozit un urlet lugubru pe panta muntelui. De pe șantier, un cîine i-a răspuns. O furtună se pregătea să izbucnească peste lanțul muntos și nori cu contururi bizare se înghesuiau pe un cer răvășit. Luna gheboasă se străduia în van să sclipească printre păturile norilor.

M-a trezit glasul lui Romero, care stătea întins pe patul de deasupra mea. O voce întărîtată, încordată, îngrijorată:

— *Madre de dios*, a strigat el. *El sonido! Ese sonido! Oiga Usted! Lo oye Usted?* Zgomotul ăsta?

Mi-am încordat auzul, întrebîndu-mă la ce zgomot se referea: coiotul, cîinele, furtuna? Aceasta din urmă devenea tot mai violentă pe măsură ce se întăreau rafalele vîntului. Se puteau vedea fulgerele prin fereastră.

L-am întrebat pe mexican, ca să știu ce-l îngrozea într-atîta.

— *El perro? El vento? El coyote?*

Romero nu mi-a răspuns. Dar începu să murmure terorizat:

— *El ritmo, Señor, el ritmo de la tierra!* Bătaia asta din măruntaiele pămîntului!

Atunci am auzit și eu zgomotul. Da, l-am auzit și am început imediat să tremur, fără să știu de ce.

Departe, foarte departe sub mine, exista cu adevărat un ritm, tare slab, și pe care, totuși, noi îl percepeam în ciuda lătratului cîinelui, în ciuda coiotului și a furtunii. Era de nedescris. Poate că semăna puțin cu huruitul unor motoare de vapor mare — însă nu era atît de mecanic.

Ascultîndu-l, mi s-a părut că avea ceva viu, ceva conștient. Ceea ce m-a impresionat mai mult era faptul că se îndepărta.

Deodată, Romero a sărit din patul lui și s-a postat dinaintea mea, cu ochii țintă pe inelul care, la fiece fulger, arunca lumini stranii. Apoi privirea i s-a întors, susținînd-o pe a mea. M-am ridicat și eu și am rămas amîndoi nemișcați un lung moment, cu simțurile treze, pe cînd ritmul neliniștitor părea să-și piardă din putere.

Atunci, ca atrași de ceva străin de voința noastră, am făcut cîțiva pași în direcția ușii, ale cărei trosnete sub vijelie ne mai linișteau, pentru că nu sugerau decît realități terestre.

Cîntecul din adîncuri — căci cu un cîntec semăna de-acum ritmul acela — se făcu mai puternic, iar noi ne-am simțit împinși irezistibil, prin furtună, spre gura căscată a puțului.

N-am întîlnit nici o făptură vie, întrucît echipele de noapte se aflau la odihnă. Oamenii trebuie să fi fost în campamentul de la Dry Gulch, turnînd fără îndoială zvonuri neliniștitoare în urechile flăcăilor de după tejghele.

Un pătrat de lumină gălbuie apăru la ghereta paznicului. Mă întrebam cum putea el să suporte zgomotul. Apoi l-am văzut pe Romero înaintînd. L-am urmat

imediat. Cum coboram spre puț, sunetul părea tot mai complicat. Am avut impresia că recunosc un soi de ceremonie orientală, presărată cu bătăi în tamburine și voci care cîntau.

După cum știți, am trăit multă vreme în India.

Romero și cu mine am avansat printre bîrnele și scările îngrămădite pe jos. Mergeam spre lucrul acela care ne atrăgea, fără să ne putem stăpîni teama. La un moment dat, am crezut că mi-am pierdut mințile. Mă întrebam cum aveam să ne găsim drumul lipsiți de ajutorul vreunei torțe și am observat că inelul de pe degetul meu arunca sclipiri supranaturale, împrăștiind prin aer un halou palid, umed și greu. Brusc, fără să mă prevină, după ce coborîse una dintre numeroasele scări, Romero începu să alerge, lăsîndu-mă singur.

Notele noi, stranii, produseseră asupra lui un efect extraordinar. Cu un țipăt sălbatic, a dat năvală în cavernă. Era ca un nebun, se poticnea în lungul platformelor, se rostogolea pe scări. Așa înspăimîntat cum eram, îmi rămînea încă destulă luciditate ca să-mi dau seama că vorbele lui deveniseră absolut de neînțeles. Aglomerări de silabe înlocuiseră obișnuitul său amestec de spaniolă stricată și engleză rea. N-am recunoscut printre ele decît cuvîntul *Huitzilopotchli*.

Mai tîrziu am regăsit cuvîntul acesta în scrierile unui mare istoric, iar apropierea mi-a produs fiori.

Momentul culminant al oribilei nopți a fost plin de complicații, dar destul de scurt. El s-a produs chiar pe cînd ajungeam la ultima galerie. Din bezna întinsă dinaintea mea a urcat un ultim strigăt al mexicanului, urmat de un ansamblu de sonorități atît de îngrozitoare, încît am crezut că n-o să mai supraviețuiesc unei asemenea experiențe.

Chiar în clipa aceea, am avut impresia că toate ororile, toate monstruozitățile ascunse ale pămîntului se adunaseră la un loc pentru ca, într-un suprem efort, să nimicească rasa oamenilor.

Brusc, lumina inelului meu a dispărut și am perceput o lumină nouă, la cîțiva metri în față și în jos, fiindcă ajunsesem la prăpastia învăpăiată care, după toate semnele, îl înghițise pe nefericitul de Romero.

Am înaintat și am scrutat adîncul, devenit acum un pandemoniu de flăcări și de tumult. Mai întîi n-am distins decît o lumină orbitoare. Apoi au apărut niște forme și am văzut... să fi fost Juan Romero? O, Doamne, nu îndrăznesc să spun ce-am văzut!...

O putere divină mi-a luat din fața ochilor spectacolul acela groaznic, făcînd larma să dispară. Cu un zgomot pe care l-ar putea produce două universuri intrate în coliziune prin spațiu, a izbucnit haosul, iar eu m-am prăbușit fără cunoștință.

Nu știu cum să-mi urmez povestirea. Mă voi strădui, totuși, să închei ce am început. Cînd m-am redeșteptat, eram bine-sănătos în propriul meu pat. Prin geamurile ferestrei puteam vedea lucoarea roșiatică a aurorei. Pe o masă zăcea un corp lipsit de viață. Tovarășul meu era înconjurat de un grup de muncitori și de medicul de campanie. Oamenii discutau despre moartea aceea stranie care-l lovise pe mexican în somn, fiind, se pare, în directă legătură cu furtuna ce zgîlțîise muntele. Decesul avea o aparență naturală, iar autopsia practicată asupra defunctului nu ne-a adus nimic special. A reieșit că nici Romero și nici eu nu părăsiserăm baraca pe timpul nopții, că nici măcar nu ne-au trezit tunetele asurzitoare rostogolite pe deasupra șantierelor. Niște muncitori coborîți în mină constataseră că, în furtună, numeroase galerii s-au prăbușit, astupînd prăpastia căscată care inspirase atîta teamă în ajun. Cînd l-am întrebat pe pazniç ce zgomote auzise înainte de tunet, mi-a pomenit de coiot, de cîine și de urletul vîntului în munți. Cuvîntul lui e demn de încredere. La reluarea lucrului, Arthur, șeful nostru, i-a adunat în jurul său pe oamenii absolut siguri și le-a cerut să cerceteze locul genunii astupate. S-au supus fără entuziasm, executînd un

foraj adînc. Rezultatele erau ciudate. În ajun, materialul ce constituise bolta prăpastiei era de slabă consistență. Acum perforatoarele se loveau de ceva ce părea o rocă solidă și nelimitată ca grosime. Cum nu apărea nimic interesant, mai ales aur, șeful de lucrări puse capăt cercetărilor. Dar pe cînd se așeza la birou am putut citi, pe chipul lui, o expresie de mare perplexitate.

Mai rămîne în afacerea asta un element foarte misterios, pe care de asemenea trebuie să-l pomenesc. La puțin timp după ce m-am trezit, în dimineața următoare furtunii, am descoperit cu surprindere că inelul indian îmi dispăruse de pe deget. Cu tot atașamentul meu față de el, am simțit o oarecare ușurare. Dacă vreunul din tovarășii mei l-a furat, reușise să-i găsească o ascunzătoare formidabilă. De fapt, în ciuda anunțurilor și a unei anchete întreprinse de poliție, inelul nu s-a mai găsit niciodată.

Mă îndoiesc totuși că furtul acesta a fost comis de mîini de muritor. Căci, pe parcursul șederii mele în India, am învățat destule lucruri stranii. Părerea mea în legătură cu această poveste diferă în funcție de momente. Peste zi sînt dispus să cred că totul n-a fost decît un vis. Dar uneori, în zilele de toamnă, către orele două dimineața, cînd urletul vîntului și al fiarelor capătă rezonanțe neliniștitoare, urcă în mine, din adîncurile insondabile ale ființei mele, amintirea unui ritm pe care îl cunosc.

Îmi spun atunci că tranziția lui Juan Romero a fost teribilă, într-adevăr.

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1945
Biblioteca Personală

AZATHOTH

Cînd bătrînețea s-a abătut peste lume și mirarea a pierit din sufletul omenesc, cînd orașele cenușii au înălțat spre cerul afumat turnuri înalte, sinistre și slute, în umbra cărora nu mai era cu putință să visezi la soare ori la cîmpurile înflorite ale primăverii, cînd știința a despuiat pămîntul de mantia sa de minuni și poeții n-au mai cîntat altceva decît fantomele deformate de privirile lor răvășite, întoarse numai înăuntru, cînd, așadar, toate aceste lucruri au devenit un fapt împlinit, iar dorințele copilăriei s-au șters pentru totdeauna din minți, s-a găsit un ins dispus să călătorească dincolo de existența aceasta și să plece în spații, în căutarea vechilor noastre vise. Se știu puține despre numele său, despre locul unde a trăit respectivul om. Se știe totuși că era din stirpe obscură. Locuia într-un oraș cu ziduri înalte, unde domnea în permanență un crepuscul steril și în care el muncea zi de zi în semiîntuneric și vacarm. La sfîrșitul zilei sale de lucru, revenea într-o cameră cu o singură fereastră ce dădea nu spre pajiști și păduri, ci spre o curticică sumbră în care se deschideau, la fel, în disperare și plictis, alte ferestre. Din camera sa, panorama nu oferea privirilor decît ziduri și ferestre. Și trebuia să te apleci ca să distingi, pe cer, stelele mărunte. Iar pentru că nevăzînd mereu decît ziduri și ferestre o ființă inteligentă și visătoare poate înnebuni, ocupantul acelei camere-își făcuse obiceiul de a scruta, noapte de noapte, cerul de deasupra lui, în speranța că va găsi ceva diferit de tot ce exista în lumea treziei și în cenușiul orașelor suite în înalt. La capătul mai

multor ani, el chema stelele pe nume și le urmărea cu închipuirea pînă ce dispăreau, cu un regret parcă, din privirea lui. Apoi, tot cercetînd cerul, ajunse să descopere lucruri misterioase. În fine, într-o noapte, o punte fu zvîrlită peste adînca prăpastie ce despărțea două universuri: cerurile pline de vise se amestecară cu aerul modest al încăperii, învăluind omul în fabuloasa lor fantasmagorie.

Intense lumini violete de miez de noapte, scînteindu-și pulberea de aur, pătrunseră atunci în cameră. Apoi izbucniră furtuni de nisip și de foc, ieșite din spațiile nemărginite, grele de parfumurile altor lumi. Se revărsară oceane de opiu, luminate de sori pe care nici o privire nu-i contemplase vreodată și purtînd pe valuri nimfe acvatice și delfini ciudați, iviți din adîncuri insondabile. Infinitul se roti în tăcere în jurul visătorului și-l luă cu sine fără ca măcar să-i atingă corpul aplecat pe fereastră. Și vreme îndelungată, ignorată de calendarul omenesc, valurile și curenții sferelor îndepărtate îl purtară lin prin împărăția viselor, către care aspira întreaga sa ființă. Visele pierdute de oameni. În sfîrșit, după ce se scurseră fără număr ciclu după ciclu, îl depuseră tandru, în somn, pe malul verde al unui răsărit de soare. Un mal verde cu parfum de lotus și presărat cu camelii roșii.

DESCENDENTUL

Scriu culcat pe ceea ce doctorul spune că-i patul meu de moarte, iar cea mai mare decepție ar fi, pentru mine, ca el să se înșele. Săptămîna viitoare ar urma să aibă loc înmormîntarea mea...

Există în Londra un om care începe să urle de fiecare dată cînd bat clopotele bisericilor. Omul acesta trăiește singur, doar cu pisica lui tărcată, la pensiunea Gray's Inn. Lumea îi spune nebunul pașnic. Camera îi e plină de cărți copilărești, inofensive, pe care le răsfoiește ore întregi. Tot ce-și dorește în viață este să nu trebuiască să gîndească. Din vreun motiv special, gîndirea i-a devenit un lucru insuportabil și fuge ca de ciumă de orice formă a imaginației. Uscățiv, posomorît și ridat, unii afirmă totuși că n-ar fi atît de bătrîn pe cît arată. Pradă unei terori eterne, tresare la cel mai mic zgomot auzit. Ochii i se măresc atunci nemăsurat și fruntea i se acoperă de sudoare. Nu mai are nici prieteni, nici camarazi, fapt ce-l scutește să răspundă la întrebări. Cei care l-au cunoscut odinioară pe acest ins erudit, pe acest estet, spun că-i apucă sincer mila văzîndu-l acum. I-a pierdut treptat din atenție în decursul anilor, iar astăzi nimeni n-ar putea spune despre el dacă e plecat din țară sau dacă nu cumva se ascunde de cunoștințe într-un refugiu izolat. Instalat de zece ani la Gray's Inn, nu și-a evocat niciodată trecutul, pînă în seara cînd tînărul Williams a cumpărat scrierea intitulată *Necronomicon*.

Williams era un visător de douăzeci și trei de ani. Cînd se așeză în locuința aceea veche, simți imediat

straniul suflu cosmic ce emana dinspre bătrînul încărunțit care-și avea camera vizavi de a lui. Și reuși să-și impună prezența acolo unde prietenii de demult eșuaseră. Crizele de spaimă ce puneau uneori stăpînire pe acest observator atent, descărnat și înfricoșat, îl fascinau. De fapt, omul își petrecea timpul privind și ascultînd, mai mult cu sufletul decît cu ochii și urechile. Mai părea, de asemenea, că încearcă să fugă de ceva, scufundîndu-se în romane vesele și insipide. Dar atunci cînd clopotele bisericilor începeau să bată, lăsa la o parte totul, își astupa urechile, iar urletele sale, cărora li se alătura și pisica, nu încetau decît odată cu ultima bătaie de clopot. Williams se străduise adesea să descopere secretul vecinului său, dar fără rezultat. Ciudatul bătrîn se manifesta în deplin contrast cu înfățișarea sa fizică. Veșnic afișa un surîs și trăncănea febril, înflăcărîndu-se copilărește din fleacuri. Cîteodată, vocea lui atingea tonuri false care i-o făceau incoerentă. Totuși, Williams nu fu uimit să-l audă pomenind de Harrow și de Oxford, căci replicile sale (chiar și cele mai anodine) purtau amprenta unei vaste erudiții. Necunoscutul se dovedi a fi lordul Northam, al cărui castel situat în Yorkshire ajunsese în miezul unor povestiri bizare. Cînd Williams încercă să aducă vorba despre originile romane ale respectivei clădiri, lordul Northam refuză să admită că ar fi fost ceva neobișnuit prin locurile acelea și pufni în rîs la aluziile ce priveau criptele subterane, săpate în stîncile dure din coasta Mării Nordului. Lucrurile rămaseră astfel pînă în seara cînd Williams aduse *Necronomicon*-ul scris de arabul nebun Abdul Alhazred. De existența acelei cărți blestemate știa de la vîrsta de șaisprezece ani: de atunci se interesa de fantastic și tot atunci un librar bătrîn din Chandos Street îi vorbise despre documentul acela teribil care-i făcea să pălească de spaimă pe toți cei ce-l ținuseră în mînă. Librarul îi spusese că numai cinci exemplare scăpaseră de ruguri și de interdicții. Fiecare era ascuns cu

spaimă de către deținătorul său. Din întîmplare, Williams descoperise o copie în prăvălioara unui evreu, în sordidul cartier Claremarkt, unde tîrguia adesea lucruri stranii, și reușise să o cumpere pe un preț neînsemnat. Odată intrat în posesia lucrării, îl văzu pe bătrînul levit petrecîndu-l cu un zîmbet semnificativ ascuns în barba lui creață și chiocotind într-un chip îngrijorător. Masiva copertă de piele, cu închizători rezistente, era atît de frumoasă și prețul de o modestie atît de incredibilă, încît Williams, recitind titlul operei rarisime, trăi o bucurie imensă. Unele diagrame ce figurau în textul latin îi stîrniră un torent de amintiri atît de neliniștitoare, de misterioase, că se apucă îndată să le descifreze. Cînd, însă, pricepu că amestecul de caractere gotice și de latină vulgară îi depășea priceperea lingvistică, fu nevoit să apeleze la ajutorul ciudatului său prieten. Lordul Northam, care tocmai îi împărtășea pisicii diverse înțelepciuni inutile, tresări violent la intrarea tînărului. Văzînd titlul volumului adus de el, bătrînul leșină. După ce-și reveni în simțuri, își spuse povestea, povestea fantastică a unei nebunii, pe un ton murmurat, grăbit și plîngăreț, pe care și-l voia convingător, ca să-și oblige tovarășul să ardă ediția aceea blestemată și să-i risipească în vînt cenușa. Cartea, susținea lordul Northam, aducea nenorocirea încă de la primele pagini și el însuși n-ar fi ajuns să decadă atîta dacă nu și-ar fi împins cercetările atît de departe.

Lordul Northam era al nouăsprezecelea baron dintr-o viță cu începuturile pierdute mult în urmă. O tradiție de familie pretindea că neamul urca în epoca de dinaintea saxonilor, pînă la un anume Luneus Gabinius Capito, tribun militar în legiunea a treia a lui August, staționată la Lindum, în Britania romană, îndepărtat în grabă de la comandă pentru că participase la niște rituri ce nu aparțineau nici unei religii cunoscute.

Gabinius, se spunea, descoperise în peretele falezei o peșteră unde se adunau pe întuneric niște personaje

stranii, venite să facă acolo Semnul Străvechi. Creaturile acelea, de care și bretonii se temeau, erau ultimii supraviețuitori ai unui ținut de la apus, dispărut sub ape, și în urma căruia nu rămăseseră decît insule presărate cu cercuri de piatră și menhiri. Legenda afirma că Gabinius poruncise să se zidească deasupra acelei grote interzise o citadelă inexpugnabilă, pe care picții și saxonii, danezii și normanzii n-au reușit niciodată s-o cucerească. Nu era sigur că viteazul locotenent al Prințului Negru — pe care Eduard al III-lea îl făcuse baron de Northam — cobora din spița amintită, dar așa se spunea și lucrul nu părea de necrezut. În fond, donjonul de piatră al citadelei semăna în mod surprinzător cu arhitectura zidului lui Hadrian.

În copilărie, lordul Northam fusese asediat de vise bizare, atunci cînd dormea în partea cea mai veche a castelului. Își făcuse obiceiul ca, la deșteptare, să caute în memorie scenele stranii, situațiile confuze și impresiile vagi pe care le simțise sau în care se găsise în somn, toate foarte diferite de experiența trăită. Devenise un visător în replică la o viață monotonă ce nu-i oferea nici o mulțumire. Înflăcărarea îl conduse spre niște impresii închipuite și himerice, odinioară familiare, astăzi străine de acest pămînt. Era convins că lumea noastră terestră alcătuia doar un simplu atom pierdut în mijlocul unui univers imens și neliniștitor. Încredințat, la fel, că pomenitele spații ale necunoscutului presau asupra sferei cunoscutului, gata s-o străpungă din toate părțile, Norhtam își însușise în tinerețe și în primii ani ai maturității toate cunoștințele posibile în legătură cu religia și cu misterele ocultismului. Dar, cu trecerea vremii, limitele și banalitatea existenței ajunseră din ce în ce mai intolerabile. Îl apucă atunci pasiunea pentru satanism, petrecîndu-și cea mai mare parte a timpului cu mistuirea lacomă a tuturor doctrinelor și teoriilor ce păreau să-i promită alte deschideri decît neschimbatele și strîmtele legi ale naturii.

În cărți precum relatarea himerică a lui Ignatius d'Onnely despre Atlantida, sau cele scrise de o duzină de precursori ai lui Charles Fort, găsea divagații entuziasmante. Nu ezită să străbată leghe după leghe pentru a vedea la fața locului vreun detaliu straniu referitor la istoria unei anume așezări. O dată porni prin deșertul Arabiei în căutarea unei cetăți fără nume despre care auzise vag vorbindu-se, fără s-o fi văzut însă vreodată cineva. O convingere neclintită, fanatică, îl făcea că creadă că pe undeva există o poartă ce-i îngăduie găsitorului său să pătrundă în adîncul misterelor ale căror ecouri îi obsedau memoria. Poate că aceste ecouri îndepărtate existau cu adevărat în lumea vizibilă, ori poate că nu erau decît o extrapolare a spiritului său rătăcit? Dar, iarăși, poate că într-o parte neexplorată a creierului său deținea cheia misterioasă, cheia ce deschidea pentru el, în sfîrșit, poarta civilizațiilor uitate și viitoare și trecerea spre dimensiunile pierdute prin care avea să ajungă la stele, la infinit, la eternitate...

CARTEA

Amintirile îmi sînt foarte confuze. Nu reușesc deloc să-mi precizez unde încep, întrucît uneori îmi pare că am deja în urmă un imens număr de ani, iar în alte momente cred că prezentul meu nu-i decît un punct izolat într-un infinit cenușiu și inform. Nu știu nici măcar cum să comunic acest mesaj. Conștient de faptul că sînt pe cale să-l scriu, am vaga impresie că îmi va fi necesară o intermediere străină și, fără îndoială, cumplită, ca să îngăduie mesajului să fie ascultat acolo unde doresc. Surprinzător de nesigură este și identitatea mea. Am sentimentul că aș fi suferit un șoc puternic, datorat monstruoasei mulțimi de cicli cuprinzînd experiențele mele unice și incredibile. Experiențele pomenite și-au avut originea în cartea aceasta mîncată aproape în întregime de molii. Îmi amintesc că am găsit-o într-un loc slab luminat, nu departe de țărmul negru și uleios peste care zac mereu pături groase de ceață. Era un spațiu foarte vechi, cu pereții, pînă la tavan, acoperiți de rafturi înțesate de volume pe jumătate putrede. Existau cărți în toate încăperile și în toate ungherele. Unele erau strînse în cutii grosolane, altele în grămezi, pe jos. Într-una din ele am descoperit obiectul. N-am aflat niciodată titlul acestei lucrări, căci îi lipseau primele pagini. Pe cînd o ridicam, s-a deschis singură undeva, spre sfîrșit, iar cele văzute acolo m-au stîrnit teribil. Era o listă cu lucruri de făcut și de spus, în care am recunoscut o formulă interzisă, neagră, de felul celor citite de mine în scrierile ezoterice ale vechilor cabaliști porniți în căutarea secretelor Universului. Aveam

în mîini ghidul, cheia la care visează misticii încă din primele ere ale omenirii, pentru a trece dincolo, în domeniul insondabilului. Vreme de secole, oamenii încercaseră zadarnic să regăsească formula aflată acolo, în acea carte foarte veche. Literele mari și înfricoșătoare ale frazelor latinești nu fuseseră imprimate de vreo tiparniță, ci înscrise de mîna unui călugăr pe jumătate nebun. Cînd am luat documentul, bătrînul care rînjea întruna a făcut un gest straniu cu mîna și i-am simțit multă vreme privirea sireată scormonindu-mă. N-a acceptat să-i plătesc, dar abia cu mult mai tîrziu am înțeles de ce.

Pe cînd mergeam grăbit pe străduțele șerpuitoare și înecate în ceață din lungul cheiului, am avut impresia neliniștitoare că mă urma pe furiș un zgomot de pași înăbușiți. De-o parte și de alta a străzii, casele înclinate, seculare, dădeau semne că se trezesc la viață. Îmi păreau răutăcioase și malefice, ca și cum din pămînt ar fi erupt pe neașteptate un curent de intenții maligne. Aveam impresia că zidurile, frontoanele de cărămidă mucegăită, de ghips și bîrne năpădite de ciuperci, și ferestrele semănînd cu niște fațete de diamant, toate mă ațineau, toate ieșeau în întîmpinarea mea, să mă strivească. Nu citisem decît ultimul fragment al incantației blasfematorii înainte de a închide cartea ca s-o duc acasă. Locuiam într-o clădire mare și liniștită, și cred că aveam o familie. Știu că erau acolo mulți servitori, însă nu-mi mai amintesc în ce an s-au petrecut toate acestea, deoarece de atunci încoace am trăit veacuri de aventuri, pierzînd complet noțiunea timpului. Pe la miezul nopții m-am dus să mă închid, palid de emoție, în mansarda pe care mi-o amenajasem special pentru cercetările mele secrete. La flacăra unei lumînări cu ceara picurîndă, deranjat doar de bătăile ritmice ale orologiilor din vecinătate, am început să citesc cu lăcomie manuscrisul. Ascultam vibrația bătăilor cu o intensitate aparte, ca și cum m-aș fi temut

să nu descopăr cumva, printre notele obișnuite, vreun sunet venit de dincolo de mormînt. Dar cea dintîi bizarerie s-a produs sub forma unui rîcîit în fereastra cea mai de sus, care domina toate acoperișurile orașului. În clipele acelea citeam cu glas tare paragraful al nouălea din prima parte a documentului și am priceput imediat despre ce era vorba. Rîcîitul îmi dădea de știre că tocmai depășisem pragul dinspre domeniul umbrelor și că n-aveam să mai fiu singur. De fapt, am intrat într-un vîrtej unde timpul și imaginile erau complet deformate. În zori am observat că tencuiala pereților și decorația rafturilor se schimbaseră, încăperea nu mai era aceeași. Ca urmare, n-am mai recunoscut nicicînd nimic din lumea în care mă născusem. Prezent, trecut, viitor, totul se amesteca. Obiecte odinioară familiare îmi păreau brusc străine, într-atîta se lărgise viziunea mea asupra lucrurilor. Începînd de atunci, am fost purtat printr-un vis fantastic unde formele îmi erau, în cel mai bun caz, pe jumătate știute, dar de cele mai multe ori total necunoscute. Fiecare poartă de care treceam mă antrena mai departe și mai adînc în fantasmagorie. Îmi era tot mai greu să recunosc obiectele uzuale din sfera strîmtă ce fusese a mea vreme atît de îndelungată. Ceea ce vedeam eu în jur nu vedea nimeni altul. Și, de frică să nu mă ia ceilalți drept nebun, am rămas singur, departe de agitația oamenilor. Cîinii se temeau de mine, căci simțeau umbra aflată de fiecare dată în preajma mea. Îmi petreceam timpul citind cărți uitate și secrete, manuscrise de vrăjitorie care, pe măsură ce treceam fără oprire de noi praguri, mă împingeau spre inima neștiutelor lumi cosmice.

Țin minte o noapte cînd am trasat pe jos cinci cercuri concentrice, dș foc, și stînd în picioare în cel din mijloc am recitat una dintre îngrozitoarele litanii aduse de trimisul Tartarului. Într-o clipită pereții s-au topit și un suflu întunecat m-a purtat prin spații cenușii, de nepătruns, la cîțiva kilometri deasupra piscurilor oțe-

lite ale unor munți misterioși. După o beznă deplină, lumina miriadelor de stele alcătuia constelații monstruoase. Treceam în zbor peste o cîmpie înverzită pe care zăream acum turnurile întortocheate ale unui oraș cumplit. Nu văzusem niciodată și nici nu citisem sau visasem despre ceva asemănător. Coborînd spre centrul orașului, am distins o imensă clădire de piatră. M-a cuprins o teamă înfiorătoare. Am țipat, zbătîndu-mă să nu mă zdrobesc de ea. După un moment de inconștiență, m-am regăsit în mansardă, întins cît eram de lung peste cele cinci cercuri fosforescente. Călătoria aceea n-a fost nici mai mult, nici mai puțin bizară decît cele făcute de mine înainte. Spaima, însă, mi-a fost violentă. Ajunsesem prea aproape de hăurile terifiante ale lumii de dincolo. Ca urmare, am devenit mai prudent în ce privește incantațiile, căci n-aveam nici cea mai slabă dorință să mă rup definitiv de lume și să plonjez în niște genuni necunoscute de unde să nu mai pot reveni niciciînd . . .

O APARIȚIE PE CLAR DE LUNĂ

Morgan nu-i om de litere. De fapt, el nu-i în stare nici măcar să vorbească engleza corect. Acesta e motivul care m-a determinat să-mi pun întrebări în legătură cu cele scrise de el, pe cînd altora le-au stîrnit rîsul. În seara cînd i s-a întîmplat, era singur. Brusc, l-a invadat o dorință nestăvilită de a scrie; apucînd un stilou, a început să aștearnă rîndurile următoare:

„Mă numesc Howard Phillips. Locuiesc pe College Street la numărul 66, în Providence (Rhode Island). La 24 noiembrie 1927 — evident, nu știu în ce an sîntem acum — am căzut într-un somn bîntuit de vise și nu m-am mai trezit de atunci. Visele au început într-un smîrc sumbru și învăluit în ceață, sub un cer cenușiu de toamnă, la nord de o faleză povîrnită, plină de licheni. Împins de nu știu ce forță obscură, am escaladat peretele unei rîpe ametitoare, pînă cînd atenția mi-a fost atrasă de deschiderile negre, căscate, ale unui mare număr de vizuini adînc înfundate în măruntaiele platoului stîncos. Pe măsură ce mă cățăram, mi-am dat seama că unele porțiuni ale drumului pe care apucasem erau atît de întunecoase, încît mă împiedicau să văd vizuinile, presupunînd că ele ar fi existat pe acolo. Într-un loc din cale-afară de obscur, am simțit cum mă cuprinde frica. Era ca și cum o emanație subtilă și impalpabilă ieșea din prăpastie să se înstăpînească pe sufletul meu. În beznă totală, n-am avut prilejul să verific dacă temerile îmi erau întemeiate. Continuîndu-mi efortul, am ieșit în fine pe o platformă de

piatră acoperită cu mușchi, luminată de o palidă rază de lună, care înlocuise astrul apus al zilei. În jurul meu nu era nici un semn de viață, însă am distins imediat un zgomot aparte urcînd din freamătul mlaștinii fetide de unde plecasem. Am mai mers cîtva timp și am descoperit niște șine ruginite și stîlpi roși de cari, purtînd încă fire slăbite. Urmînd același drum, am ajuns curînd în fața unui tramvai galben. Avea numărul 1852. Era un vehicul de tip comun, cu două vagoane, folosit cu regularitate între anii 1900 și 1910. Era gol, în stare de funcțiune, gata de plecare. Absența conductorului nu putea fi decît de scurtă durată, fiindcă motorul torcea lin, făcînd să tresalte frîna pusă. Intrigat, am urcat în cabină ca să aprind lumina. Nu exista nici o manetă de control. Năucit, m-am pregătit să urc în alt vagon, dar chiar atunci am auzit iarba rară foșnind în stînga mea. Două siluete sumbre au apărut în lumina lunii. Cele două creaturi purtau caschetele regulamentare ale companiei de tramvaie și e limpede că erau contrOlorul și conductorul vehiculului. Pe neașteptate, unul dintre ei a adulmecat într-un chip bizar, și-a înălțat fața spre cer și a început să urle la lună. Îndată, celălalt s-a lăsat să cadă în patru labe și a alergat spre vagon. Am sărit afară ca un smintit, fugind pe platou pînă la sufocare, pînă cînd, epuizat, m-am prăbușit la pămînt. Nu vederea controlorului ce alerga în patru labe mă speriase într-atîta, ci conductorul, căci chipul său nu era decît un con alb, terminat printr-un tentacul roșu ca sîngele.

Chiar dacă știam prea bine că era doar un vis, îl simțeam teribil și dezagreabil. Din acea noapte degroază, mă rog întruna să mă trezesc. Degeaba!

Am devenit, prin urmare, unul dintre locuitorii acestui univers de coșmar. Prima mea noapte s-a risipit o dată cu zorii. Rătăceam fără țintă peste pămînturi mlăștinoase și singuratice. Cînd a revenit noaptea, încă mai rătăceam, sperînd să mă trezesc. Dar deodată, dînd

la o parte stuful, am văzut vechiul tramvai și, alături de el, o apariție cu fața conică, ridicîndu-și capul spre cer și urlînd la lună. În fiecare zi se întîmplă la fel. Și în fiecare noapte mă regăsesc în locul acela oribil. Încerc să stau nemișcat cînd vine noaptea, însă în somnul meu trebuie să merg, căci de fiecare dată cînd deschid ochii am dinainte apariția aceea cumplită, urlînd la luna palidă. Și de fiecare dată fug, alerg ca un dement.

Doamne, cînd o să mă trezesc?"

Asta-i ce-a scris Morgan. Trebuie să mă duc la numărul 66 de pe College Street, în Providence, însă mă tem de ceea ce aș putea descoperi acolo.

HYPNOS

„Apropo de somn, aventură sinistră de fiecare seară, se poate spune că oamenii adorm zi de zi cu un curaj care n-ar putea fi înțeles dacă n-am ști că-i rezultatul ignorării primejdiei."

BAUDELAIRE

Dacă universul adună la sînul său zei milostivi, fie ca aceștia să vegheze asupră-mi de-a lungul ceasurilor în care nici voința mea și nici drogurile nu pot să mă împiedice să cad în abisele somnului.

Fără discuție, moartea e de compătimit. Dar cel ce renaște din profunzimile infernale ale nopții știe, în buimăceala lui, că pacea vine din abandonul definitiv.

Nebun am fost cînd m-am decis — cu frenezie — să plonjez în misterele cărora omul nu le-a pătruns niciodată semnificația. La fel de nebun și prietenul meu — nebun, sau zeu? — singurul meu prieten, care m-a antrenat în această căutare și chiar m-a depășit, spre a sfîrși în spaime ce mai pot, într-o zi sau alta, să fie ale mele.

Ne-am cunoscut, țin minte, într-o gară unde el ajunsese ținta privirilor unui grup de curioși. Se găsea într-o stare de totală inconștiență, căzut pe jos, victimă a unui fel de convulsii ce-i lăsaseră corpul, plăpînd și îmbrăcat în negru, într-o stranie rigiditate. Cred că se apropia de patruzeci de ani, întrucît fața lui, cu obraji scofîlciți, era marcată de riduri adînci, păs-

trîndu-şi totuşi ovalul pur şi o frumuseţe de netăgăduit. În plus, cîteva tuşe de gri deschideau la culoare părul său des şi ondulat, ca şi barba scurtă şi stufoasă, care în alte vremuri trebuie că fuseseră mai negre decît pana corbului. Avea fruntea albă ca marmura de Pentelia şi atît de largă încît ai fi zis că-i a unui zeu.

În emoţia mea de sculptor, mi-am spus că bărbatul acela era un faun din Grecia antică, ieşit din săpăturile unui templu în ruină şi proiectat nu se ştie cum în lumea noastră tristă pentru a fi supus probei nepăsării şi uzurii devastatoare operate de timp. Cînd şi-a deschis imensii ochi negri, lumina privirii sale adînci mi-a dat de înţeles că de aici înainte avea să fie singurul meu prieten — nu avusesem nici unul mai înainte — întrucît înţelegeam că ochii lui contemplaseră din plin măreţia şi spaimele imperiilor aflate dincolo de conştiinţa comună şi de realitate. Imperiile de care mă îndrăgostisem în închipuire, căutîndu-le însă în van. Prin urmare, după ce am îndepărtat cu un gest mulţimea, i-am spus că trebuia să vină la mine, să-mi fie profesor şi ghid în cercetările pe care le întreprindeam asupra misterelor insondabile. A încuviinţat cu o simplă înclinare a capului. Mai tîrziu, am descoperit în vocea sa muzicală sunete profunde, de violă şi de sfere de cristal. Stăteam împreună la taifas zi şi noapte, în vreme ce-i sculptam bustul sau gravam în fildeş miniaturi ale chipului său, pentru a-i imortaliza expresiile.

Despre studiile noastre nu-i cu putinţă să vorbesc, căci n-aveau nimic comun cu orice altceva din lumea asta, aşa cum o cunoaşte spiritul uman.

Ele vizau universul fără conştiinţă, entitatea obscură, mai vastă şi mai înfricoşătoare decît orice s-ar concepe de către cineva, aflată dincolo de materie, de timp, de spaţiu, şi căreia nu i se poate percepe existenţa decît în unele forme de somn — visele de dincolo de vis ce nu-i vizitează niciciînd pe muritorii de rînd, venindu-le doar celor cu imaginaţie, o dată sau de două ori în

viață. La trezire, ceea ce ne rămînea din acest cosmos se pierdea în noi cum se pierde în aerul înconjurător balonașul de săpun suflat de un caraghios: odată lansat în atmosferă, el nu mai avea nici un contact cu sursa originii sale.

Oamenii de știință nu-și prea fac probleme din asta, majoritatea nici nu știu cum stau lucrurile. Unii savanți au încercat să interpreteze visele respective. Zeii au rîs. Un ins cu ochi de oriental a declarat că timpul și spațiul sînt relative. Oamenii au rîs la rîndul lor. Dar pînă și savantul nu făcuse decît să emită presupuneri. Eu am vrut să merg mai departe. Am încercat. Prietenul meu, de asemenea, a încercat. În parte a și reușit. Apoi ne-am asociat încercările și, ajutați de niște droguri exotice, am trăit vise teribile, interzise, în camera noastră din vîrful turnului unui conac din comitatul Kent.

Printre suferințele îndurate de mine în prezent, cea mai de nesuportat este neputința de a mă exprima. Ce am aflat, ce am văzut în decursul acelor ceasuri de explorare nelegiuită nu se poate povesti, fiindcă nici un limbaj nu conține simbolurile prin care asemenea experiențe s-ar face cunoscute. Într-adevăr, de la început și pînă la sfîrșit, descoperirile noastre au fost exclusiv de domeniul simțurilor. Senzații fără nici o legătură clară cu impresiile ce pot fi înregistrate de sistemul nervos uman. Erau pur și simplu senzații, comportînd însă elemente temporale și spațiale uluitoare — lucruri care, prin ele însele, nu aveau o existență distinctă ori definită.

În cel mai bun caz, limbajul omenesc nu poate transcrie decît caracterul general al experiențelor noastre, și asta într-un fel de salturi sau zboruri planate. Pentru că, la fiecare din perioadele de revelație, o parte a spiritului nostru evada brusc din real și din prezent, ca să zboare grăbit către abisele brutale, obscure și

îngrozitoare, destrămînd uneori niște obstacole, mereu aceleași — nori informi, aburi vîscoși.

În timpul acestor zboruri tenebroase și imateriale, uneori eram solitari, alteori reuniți. Cînd plecam împreună, prietenul meu mi-o lua mult înainte. Puteam să-i sesizez prezența în ciuda mediului amorf în care ne scăldam, deoarece o imagine de-a lui mă bîntuia constant pe parcursul călătoriilor pomenite: plutind într-o lucoare aurie, fața sa cu obrajii surprinzător de plini și de tinerești, cu privirea arzătoare, cu fruntea olimpiană, cu părul negru și barba abia crescută.

Nu ne dădeam seama în ce fel se împlineau experiențele, căci timpul însuși devenise pentru noi cea mai pură dintre iluzii. Știu doar că trebuie să se fi petrecut ceva cu totul aparte, fiindcă am ajuns să descoperim, minunîndu-ne, că urmele anilor nu ne mai apăreau pe chipuri.

Țelurile ne-au devenit păcătoase, cu alte cuvinte de o ambiție extremă. Nici un zeu, nici un demon n-au aspirat vreodată, pînă azi, la izbînzile evocate de noi cu voce scăzută. Tremur cînd vorbesc despre ele și nu îndrăznesc să fiu explicit. În respectul adevărului, trebuie totuși să spun că prietenul meu a așternut o dată pe hîrtie dorința pe care se temea s-o formuleze prin viu grai, ceea ce m-a făcut să ard în grabă foaia blasfematoare, privind cu spaimă prin fereastra larg deschisă spre cerul înstelat. Presupun — e numai o presupunere — că plănuise să subjuge propriei sale dominații cursul universului vizibil și, poate, încă și mai mult: voia ca pămîntul și stelele să se miște după cum poruncea el, iar destinul oricărei vietăți să-i aparțină. Afirm sub jurămînt că nu împărtășeam asemenea aspirații. Indiferent ce-ar fi putut spune sau scrie în sens contrar prietenul meu, ele trebuie considerate false, căci nu sînt eu omul care să riște miza sferelor fără număr, singurele în stare să garanteze reușita unei acțiuni.

A venit o noapte în care vînturi năvălite din spații necunoscute ne-au rotit prin vidul fără capăt de dincolo de gînd și concept. Percepții înnebunitoare ne-au asaltat. Percepțiile Infinitului, stîrnind în noi ciudate spasme de bucurie, deși azi nu nu mă simt capabil nici să-mi amintesc pe de-a-ntregul senzațiile acelea și nici să descriu puținul de care îmi aduc aminte. După străpungerea nestînjenită a unei serii de obstacole persistente, am descoperit că fuseserăm purtați prin imperii infinit mai îndepărtate decît cele cunoscute de noi pînă atunci.

Prietenul meu avea un considerabil avans față de mine în acest ocean de azur virgin și am putut citi o agitație funestă pe imaginea-amintire a feței sale plutitoare, chipul acela luminos, cu o expresie foarte tinerească. Brusc, figura s-a întunecat, dispărînd rapid, iar eu m-am simțit proiectat într-un obstacol pe care n-am mai putut să-l învingă. Semăna cu celelalte, dar era totuși cu mult mai dens. Era o masă dură și, ca să spun așa, cleioasă — dacă astfel de termeni ar putea fi aplicați unor calități analoage dintr-o lume imaterială.

Mă izbisem de o barieră pe care prietenul meu o depășise fără dificultate. Mă zbăteam să-l ajung din urmă, tocmai cînd efectul drogului absorbit ajunse la capăt. Am deschis ochii, iar în colțul opus al camerei mi-am văzut camaradul, palid, încă inconștient, cu o expresie rătăcită, avînd o frumusețe sălbatică imprimată pe trăsăturile marmoreene, sub lumina verde-aurie a lunii.

După un scurt răgaz, s-a mișcat. Să mă ferească cerul de spectacolul la care am asistat atunci! Nu pot să povestesc în ce fel urla, nici viziunile de infern necunoscut ce scînteiau vreme de o clipă în ochii lui negri, ieșiți din orbite de groază. Pot să spun doar că mi-am pierdut cunoștința. Am rămas leșinat pînă cînd s-a trezit singur și m-a scuturat, în dorința sa presantă

de a găsi pe cineva dispus să-i îndepărteze din suflet furtunile de oroare și de amărăciune.

Acesta a fost sfîrșitul voluntarelor noastre explorări prin cavernele visului. Terorizat, zdrobit, tremurător și grav, prietenul meu care trecuse de barieră m-a avertizat că nu aveam voie să ne mai aventurăm vreodată prin imperiul acela. Îi lipsea curajul să-mi descrie ce văzuse. Mi-a spus însă, în deplină cunoștință de cauză, că trebuia să dormim cît mai puțin posibil, chiar dacă ar fi fost să apelăm la medicamente pentru a rămîne treji. Avea perfectă dreptate, iar eu urma să descopăr curînd teama imensă ce începea să mă invadeze de fiecare dată cînd alunecam în starea de inconștiență.

La ieșirea din aceste somnolări inevitabile și de scurtă durată, păream mereu mai bătrîn, iar prietenul meu, și el, îmbătrînea în chip neliniștitor.

Este ceva cumplit să privești cum ți se adîncesc ridurile pe față și să constați că părul îți albește văzînd cu ochii. Ne-am schimbat modul de viață. Prietenul meu, care nu mi-a spus niciodată nici cum îl cheamă și nici din ce neam se trăgea, trăise pînă atunci izolat. Dintr-o dată a început să deteste singurătatea. Noaptea, refuza să rămînă singur, iar compania cîtorva persoane nu era suficientă pentru a-l liniști. Doar o mulțime apreciabilă și voioasă îl mai domolea. Așa am ajuns să bîntuim prin diverse grupuri de tineri. Acolo, chiar dacă înfățișările noastre și vîrsta stîrneau glume prostești, prietenul meu suferea mai puțin decît în solitudine. Îi era teamă mai ales să iasă afară cînd stelele începeau să strălucească, aruncă atunci priviri îngrijorate spre cer, ca și cum ar fi căutat pe el urma unui lucru monstruos. Nu se uita mereu în același punct de pe firmament: direcția privirii sale se schimba după oră și după anotimp. Primăvara, ochii i se întorceau spre nord-est; vara privea chiar deasupra capetelor noastre; toamna, spre nord-vest, iar iarna spre est — și numai către dimineață.

Serile de miez de vară îl aruncau într-o teroare indescriptibilă.

După doi ani, am sfîrșit prin a pricepe că spaimele lui erau legate de un lucru foarte precis. Am dedus că fixa pe bolta cerească o pată care își schimba poziția odată cu anotimpurile, descoperind totodată că regiunea aceea de cer era a constelației Corona Borealis.

Am închiriat o garsonieră la Londra. Nu ne despărțeam nici măcar o singură clipă, însă nu pomeneam deloc vremurile cînd încercaserăm împreună să cunoaștem misterele de dincolo de lume. Eram mai bătrîni, consumați de stupefiante, de permanenta noastră tensiune nervoasă și de desfrîurile vechi ce ne marcaseră viața.

Chelia nu mi-a ocolit deloc prietenul. Barba și puținul păr rămas îi deveniseră albe ca zăpada. Obținuserăm o uimitoare victorie asupra somnului, pentru că dormeam cel mult o oră sau două pe noapte.

Apoi a venit și un ianuarie plin de ceață și ploaie. Nu mai aveam bani pentru drog. Îmi vîndusem toate statuile și miniaturile și-mi lipsea forța cu care să mai cioplesc marmura și fildeșul. Ce brumă de energie îmi mai rămăsese nu conta, căci mă părăsise plăcerea de a da formă materiei.

Am suferit amîndoi cumplit. Într-o noapte, prietenul meu s-a prăbușit într-un somn ciudat. Scotea un fel de horcăit adînc și ore întregi am tot încercat să-l trezesc fără să pot. Scena mi-a rămas întipărită în minte cu toate amănuntele ei: întunecoasa noastră mansardă de sub acoperișurile bătute de ploaie; tic-tacul pendulei și acela, mai slab, al ceasurilor de mînă așezate pe noptieră; pocnetul unui oblon de-al clădirii; departe, rumoarea orașului, estompată de ploaie și de ceață; și, lucrul cel mai cumplit, răsuflarea grea, adîncă, sinistră, ce părea că măsoară momentele unei spaime supranaturale, agonia unui spirit pierdut prin sfere interzise, de neînchipuit, teribil de îndepărtate.

Pe măsură ce-mi vegheam prietenul, tensiunea creștea în mine și m-am trezit asaltat de o mulțime de imagini mentale. Am auzit undeva bătînd un orologiu — nu era al nostru, căruia îi lipsea clopotul — și reveria morbidă mi s-a accentuat. Orologiu: timp: spațiu: infinit. Apoi spiritul meu a revenit în locuință. Peste acoperiș, peste ceață, ploaie și peste atmosfera însăși, Corona Borealis se ridica spre nord-est. Constelația de care prietenului meu părea să-i fie teamă și al cărei semicerc de stele, invizibil pentru ochii noștri, trebuie să fi inundat deja cu lumină roșiatică infinitele abise de azur. Deodată, auzul meu sensibilizat percepu un zgomot nou, un murmur lent și insistent, provenit din depărtări. Monoton și batjocoritor, apelul venea dinspre nord-est.

Însă nu vuietul acela îndepărtat mi-a retezat orice inițiativă, lăsîndu-mi în suflet asemenea urme de groază că n-o să le uit niciodată. Nu, nu din pricina lui tresăream din toate încheieturile, scoțînd urlete care i-au făcut pe vecini și pe polițiști să dea fuga și să spargă ușa. Nu ce-am auzit, ci mai curînd ce-am văzut. Căci în camera zăvorîtă, întunecoasă, cu ferestrele protejate de draperii, pătrunsese dinspre obscura regiune de la nord-est o înfiorătoare lumină auriu-roșiatică. Fasciculul luminos a trecut prin fereastră, dirijîndu-se exact spre capul celui adormit, ca pentru a-și depune într-însul razele malefice. Imaginea — amintirea feței lui — mi-a apărut încă o dată așa cum mi se arătase în decursul călătoriilor noastre prin genunile spațiului și timpului, cînd prietenul meu lăsa mult în urma sa frontiera tuturor lucrurilor secrete, ca să pătrundă în cavernele adînci și interzise ale cosmosului.

Cum mă uitam la el, i-am văzut capul ridicîndu-se, ochii negri mișcîndu-se îngroziți, buzele subțiate întredeschizîndu-se pentru un țipăt prea înspăimîntător ca să mai poată ieși. În clipa aceea, pe figura lui macabră, fascinantă și supranaturală, s-a imprimat o expresie de

atît de cumplită teroare, cum nici cerul și nici pămîntul nu vor mai putea vreodată să-mi scoată în cale.

În zgomotul tot mai amplu pe măsură ce se apropia de bîrlogul noastru, n-am scos un cuvînt, străduindu-mă în schimb să urc la sursa blestemată a acelui vuiet, nu alta decît a funestei raze de lumină ce scălda imaginea înnebunită a prietenului meu. Ceea ce am văzut într-o străfulgerare m-a făcut să cad într-o criză de epilepsie care i-a zguduit pur și simplu pe vecini și pe polițiști. Niciodată, în mod precis niciodată n-o să pot povesti ce-am văzut, și chiar dacă mi-aș aduna toate puterile, nu sînt sigur că amintirea rămasă reprezintă tocmai acea viziune despre care știu doar că a fost cumplită. De puțin folos îmi e și capul acesta țeapăn, căci dacă el a cunoscut mai multe decît mine, n-o să mai vorbească însă niciodată. Dar de acum înainte voi avea mereu un ochi ațintit spre nesățiosul și ironicul Hypnos, stăpînul somnului, ca să mă apere de puterile delirante ale Cunoașterii și ale Filosofiei.

Nu știu în fond ce anume s-a întîmplat, cu exactitate. Asta întrucît nu numai că mie lucrul acela straniu și hidos mi-a dezechilibrat mintea, dar și pe ceilalți i-a lovit subit uitarea, care pentru ei era singurul remediu împotriva nebuniei.

Au declarat, nu știu de ce, că nu avusesem niciodată vreun prieten. Că doar arta, filosofia și viciul mi-au umplut viața tragică. În noaptea respectivă s-au ocupat de mine vecinii și polițiștii, iar medicul mi-a administrat un calmant. Nimeni n-a înțeles ce fel de coșmar se produsese. Nici prietenul meu doborît nu le inspira vreo milă, dimpotrivă, ceea ce au găsit pe patul camerei noastre i-a uluit în așa măsură încît s-au pornit să-mi aducă elogii. Acum am o reputație pe care n-o merit, chiar o disprețuiesc în vreme ce șed ore întregi cuprins de disperare. Sînt plesuv, plin de zbîrcituri, barba mi-a devenit cenușie. Mă simt paralizat, drogurile au ajuns să mă dezaxeze, m-au ruinat.

Timpul ce-mi rămîne de trăit mi-l dedic adorării și contemplării obiectului descoperit atunci.

Ei refuză să creadă că mi-am vîndut pînă și cea din urmă dintre lucrări și privesc în extaz obiectul ăsta mut, încredințat de raza de lumină.

E tot ce-mi rămîne din prietenul care a făcut din mine o epavă: un cap de marmură magnific, demn de cei mai mari sculptori eleni, de o tinerețe atemporală. Chipul lui frumos are o barbă deasă și creață, buze surîzătoare, păr lung și buclat, o frunte olimpiană, încununată de maci. Ei spun că fața asta obsedantă eu însumi am sculptat-o și că mă reprezintă la vîrsta de douăzeci de ani. Dar pe soclul său de marmură stă gravat cu litere grecești un singur nume: Hypnos.

SĂRBĂTOAREA

Eram departe de casă și farmecul mării de la răsărit mă copleșea. În amurg, o auzeam spărgîndu-se de stînci și știam că se întinde de cealaltă parte a colinei pe care sălcii noduroase se răsuceau spre cer și spre cele dintîi stele ale serii. Întrucît cei de dinaintea mea mă chemaseră în orașul vechi, îmi urmam mersul prin zăpada proaspătă și groasă, pe o cale ce suia singuratică spre locul unde licărea Aldebaran printre copaci. Țineam drumul spre așezarea străveche, pe care n-o văzusem niciodată, visînd-o însă mereu.

Era vremea Yuletidei, pe care oamenii o numesc Crăciun, știind în adîncul inimii lor că această sărbătoare e mai veche decît Bethleemul și Babilonul, mai veche decît Memphis și omenirea. Era Yuletida, iar eu ajunsesem în sfîrșit în fața vechii așezări de pe malul mării, unde locuiseră strămoșii mei și unde celebraseră sărbătoarea pe vremea cînd lucrul acesta era interzis. Aici își sfătuiseră copiii să țină sărbătoarea o dată pe secol, pentru ca amintirea secretelor de demult să nu se piardă. Ai mei coborau dintr-un neam vechi, deja bătrîn cînd țara asta a fost colonizată, acum trei sute de ani. Și erau ciudați, fiindcă veniseră, popor întunecat și ascuns, din niște grădini înmiresmate, pline de orhidee. Vorbeau o altă limbă înainte de a o deprinde pe a pescarilor cu ochi albaștri. Acum sînt risipiți și practică rituri misterioase pe care nimeni altcineva nu le înțelege.

În noaptea aceea reveneam singur în vechea așezare pescărească, așa cum poruncea tradiția. Căci numai cei săraci și singuri își mai amintesc.

De partea cealaltă a colinei, tîrgul Kingsport se întindea sub brume, sub zăpadă, cu vechile sale giruete, cu clopotnițele, cu acoperișurile și hornurile sale, cu cheiuri și podețe, cu sălcii și cimitire. Vedeam nesfîrșitele labirinturi de străzi povîrnite, strîmte, întortocheate, înălțimea abruptă dominată de biserică, pe care vremea nu cutează s-o degradeze, și întinsa aglomerare de case coloniale, îngrămădite ori împrăștiate la toate nivelurile ca într-un joc de cuburi.

Timpul plana cu aripile lui cenușii peste acoperișurile albite de zăpadă, peste ferestruici și ferestre cu geamuri minuscule, lumini în miezul unui crepuscul înghețat.

Iar marea se azvîrlea peste cheiuri putrede, marea secretă, imemorială, de unde mi-a venit poporul cîndva.

Alături de drum, în vîrful colinei, sub rafalele vîntului se ivea ceva mai înalt și mi-am dat seama că era un cimitir în care pietrele de mormînt ieșeau de sub zăpadă ca unghiile descompuse ale unui cadavru gigantic. Lipsit de urme, drumul lăsa impresia unei singurătăți depline și cîteodată mi se părea că aud în depărtare un scrîșnet oribil, asemeni celui scos de o spînzurătoare în vînt. Mi-au fost spînzurați patru membri ai familiei în 1612, dar nu știam cu precizie în ce loc; se făcuseră vinovați de vrăjitorie. Calea șerpuia, coborînd panta spre mare. Mi-am încordat auzul ca să prind zgomotele vesele ale unui sat la ceas de seară, însă nici un sunet n-a ajuns pînă la mine. Mi-am zis că vechiul neam puritan putea avea obiceiuri de Crăciun aparte și că, eventual, se ruga în tăcere la gura focului. Așa că n-am mai căutat ecouri ale bucuriei. Mi-am urmat drumul, trecînd de gospodăriile cu lumini scăzute și cu ziduri de piatră, pînă în locul unde firmele vechilor prăvălioare și taverne scîrțîiau sub briza sărată, iar ciocanele por-

ților mărginite de coloane luceau de-a lungul ulicioarelor pustii. Văzusem niște planuri ale orașului și știam unde găsesc locuința familiei mele. Mi se spusese că aveam să fiu recunoscut și mi se va da bineție, căci legenda are memorie lungă. Dè asta mă grăbeam pe Bock Street spre Circle Court, prin zăpada proaspătă ce acoperea dalele de piatră ale pavajului, acolo unde Green Lane se întîlnește cu Mark House. Vechile hărți erau încă folositoare și n-am avut nici un necaz, chiar dacă în Arkham m-au mințit pesemne, spunîndu-mi că tramvaiul vine pînă aici. N-am văzut nici un cablu pe deasupra capului meu.

M-am bucurat că alesesem mersul pe jos, căci, văzut de pe colină, tîrgul alb îmi păruse magnific, iar acum ardeam de nerăbdare să bat la poarta celor de un neam cu mine, a șaptea casă pe stînga în Green Lane, cea cu acoperișul vechi și ascuțit și cu două caturi construite înainte de 1650.

Apropiindu-mă, am observat lumină înăuntru. Privindu-i ferestrele împărțite în ochiuri de geam, mi-am zis că de la zidire casa nu se schimbase prea mult. Partea superioară ieșea peste strada îngustă și năpădită de ierburi, aproape atingînd acoperișul casei din față, așa că mă aflam într-un fel de tunel. Nu exista trotuar, dar destule clădiri aveau intrările mult înălțate, încît ajungeai la ele pe o scară dublă cu balustradă de fier. Peisajul era ciudat. Îmi plăcea, însă aș fi preferat să văd urme pe zăpadă, oameni pe străzi și ferestre care să nu aibă perdelele trase.

Pe cînd loveam în poartă cu arhaicul ciocan de fier, m-a încercat puțin teama. Frica se strecurase în mine, poate, din pricina trecutului meu bizar, a serii triste și a liniștii ciudate din acel vechi oraș cu obiceiuri insolite. Iar atunci cînd am primit răspuns la bătăile mele, teama m-a cuprins de-a binelea, fiindcă n-auzisem nici un pas înainte ca poarta să se deschidă, scîrțîind.

Bătrînul în cămașă de noapte și papuci care stătea în cadrul ușii avea o față inexpresivă, liniștitoare. Prin semne, m-a făcut să pricep că era mut. Mi-a scris un mesaj tradițional de bun-venit, cu stilul, pe o tăbliță de ceară ținută la îndemînă.

Mi-a făcut semn să intru într-o încăpere joasă, cu lumînări aprinse, cu grinzi aparente, masive și negre, și cu mobilier din secolul al XVII-lea, compus din foarte puține piese. Exista acolo o vatră monumentală și o vîrtelniță asupra căreia stătea aplecată o bătrînă cu șal și bonetă, depănînd în tăcere. Locul avea o vagă umezeală și m-a mirat lipsa focului. Banca prevăzută cu spătar înalt stătea chiar în fața șirului de ferestre cu perdelele trase și părea să nu fie goală, deși nu eram sigur de asta. Nu-mi plăcea deloc ce vedeam, și iarăși mi s-a făcut frică. Teama îmi era alimentată de expresia întipărită pe fețele gazdelor mele. Nu li se mișcau ochii, iar pielea lor prea aducea a ceară. Curînd m-am încredințat că nu erau fețe, ci niște măști iscusite. Între timp, mîinile moi și înmănușate ale bărbatului scriau niște cuvinte pe tăbliță: trebuia să aștept puțin înainte de a fi condus la locul sărbătorii. Arătîndu-mi un scaun, o masă și o grămadă de cărți, bătrînul a ieșit din încăpere, iar atunci cînd m-am așezat să citesc, am constatat că acele tomuri vechi și mucede conțineau teribilele *Minuni ale științei* de Morryster, redutabilul *Saducismus Triumphatus* de Joseph Glanvill, publicat în 1681, înspăimîntătoarea *Daemonolatreia* de Remigius, imprimată în 1595 la Lyon, și, mai rău încă, incalificabilul *Necronomicon*, volum pe care nu-l citisem niciodată, dar auzisem spunîndu-se lucruri monstruoase despre el. Nimeni nu-mi vorbea, însă distingeam scîrțîitul firmelor în vînt, afară, și sfîrîitul vîrtelniței la care bătrîna cu bonetă depăna, depăna mai departe, tăcută...

Am găsit că încăperea, cărțile și persoanele acelea erau sinistre și îngrijorătoare; cum însă vechea tradiție a înaintașilor mei mă poftise la niște sărbători străniі,

am luat hotărîrea de a mă aștepta la lucruri bizare. Prin urmare, am încercat să citesc și, curînd, ceva descoperit în blestematul de *Necronomicon* m-a absorbit cu totul. O idee și o legendă prea oribile pentru o conștiință și un spirit clădite sănătos, cînd, deodată, am crezut că aud una dintre ferestrele camerei închizîndu-se, ca și cum ar fi fost deschisă pe furiș. Asta părea că se întîmplă după un rîcîit ce nu venea de la vîrtelnița bătrînei. Vechea pendulă a bătut chiar în acel moment. După care n-am mai avut impresia că pe banchetă stătea cineva și am citit mai departe, concentrat și înspăimîntat, pînă cînd a revenit bătrînul, încălțat cu cizme și îmbrăcat într-un larg costum de odinioară. S-a așezat pe bancă în așa fel încît nu-l puteam vedea. Așteptarea mi-a pus zdravăn nervii la încercare, stare agravată de cartea blasfematoare pe care o țineam în mîini. Cînd însă a bătut de unsprezece, bătrînul s-a ridicat, a alunecat pînă la o enormă comodă sculptată și a scos de acolo două pelerine cu glugă. S-a înfășurat în una din ele, iar cu cealaltă a învelit-o pe bătrînă, care se oprise din truda ei monotonă. Apoi, împreună, s-au îndreptat spre ieșire. Femeia șchiopăta, iar bătrînul după ce închisese *Necronomicon*-ul, mi-a poruncit să-i urmez, trăgîndu-și gluga peste față — ori peste masca aceea nepăsătoare.

Am ieșit în rețeaua întortocheată, neluminată de lună, a străzilor acelui oraș de o incredibilă vechime; luminile din dosul ferestrelor cu perdele lăsate dispăreau una după alta, iar Steaua Cîinelui fixa amenințător mulțimea siluetelor ce ieșeau din case pentru a alcătui o monstruoasă procesiune. Aceasta înainta pe ulicioare primejdioase, unde casele șubrede se prăbușeau în ruine, pe rînd. Intra prin curți și prin cimitire, făcînd ca felinarele agitate să formeze constelații bete.

În mulțimea tăcută, îmi urmam gazdele înghiontit de coate ce păreau de o moliciune nenaturală și împins

de piepturi și corpuri anormal de fleșcăite. Dar n-am văzut nici un chip și n-am auzit vreun cuvînt.

Am remarcat că pelerinii avansau spre un punct în care se întîlneau toate străzile, pe vîrful unei înălțimi din mijlocul orașului, dominată de o mare biserică albă. O văzusem de pe drum, pe înserate, iar ea mă făcuse să tremur, deoarece aveam impresia că Aldebaran se balansa deasupra clopotniței fantomatice. Biserica era înconjurată de un spațiu descoperit. Într-o parte, morminte spectrale. În cealaltă, o piațetă pavată de unde vîntul măturase zăpada, loc mărginit de case arhaice, cu aspect neliniștitor.

Focuri zglobii dansau pe morminte, lăsînd să se vadă peisaje înfricoșătoare; în mod curios, însă, ele nu produceau umbre. Dincolo de cimitir nu mai erau case, încît puteam zări vîrful dealului și scînteierea stelelor peste port, chiar dacă orașul era invizibil în noapte. Doar o singură dată un felinar s-a agitat oribil pe străduțele șerpuite, ajungînd din urmă mulțimea care acum, în tăcere, se înghesuia în biserică. Am așteptat ca grupul să dispară prin intrarea întunecată, inclusiv cei rămași la urmă. Bătrînul mă trăgea de mînecă, dar eu hotărîsem să fiu ultimul care intră. Trecînd peste prag, în interiorul templului plin și tenebros, m-am întors să mai văd o dată lumea de afară, în vreme ce fosforescența cimitirului arunca reflexe infecte pe dalele din vîrful colinei.

M-au scuturat fiorii, căci, dacă vîntul nu lăsase pe acolo multă zăpadă, rămîneau totuși niște fîșii pe drumul ce conducea la intrare, iar privirea mea fugară a înregistrat faptul tulburător că pe ele nu apărea nici o urmă de picior, nici măcar ale mele.

Biserica era vag luminată de felinare, întrucît cea mai mare parte din mulțime dispăruse. Se scursese în lungul navei, printre bănci, pînă la trapa ce ducea la cavouri, căscată în chip înspăimîntător chiar în fața amvonului. Mulțimea se adîncea în ea fără pic de zgo-

mot. Am coborît docil treptele roase și m-am trezit într-o criptă sumbră, sufocantă. Capătul acelei sinuoase procesiuni de noctambuli îți făcea cu adevărat silă, iar văzîndu-i cum se strecurau într-un mormînt venerabil, i-am găsit încă și mai oribili. Apoi am observat că în fundul cavoului exista o deschizătură prin care pătrundea mulțimea. În clipa următoare coboram cu toții pe o scară în spirală, strîmtă, umedă, cu un miros din cale-afară de puternic, și care, rotindu-se la nesfîrșit, se înfunda în măruntaiele dealului, trecînd prin dreptul unor pereți monotoni, cu apa șiroind pe ei. A fost o coborîre îngrozitoare. Într-o străfulgerare, am remarcat că pereții și treptele își schimbau aspectul, de parcă totul era acum cioplit în stîncă. Mai tare mă tulbură faptul că miriadele acelea de pași nu făceau nici un zgomot, nu trezeau nici un ecou. După veșnicia descinderii, am văzut niște căi de acces sau vizuini laterale, care, venite din adîncul tenebrelor neștiute, comunicau cu acest puț plin de mistere nocturne. Curînd erau foarte multe la număr, catacombe nelegiuite purtînd o amenințare fără nume, iar duhoarea lor de putreziciune deveni repede insuportabilă. Știam că trebuie să fi străbătut dealul și să ne aflăm chiar sub Kingsport, așa că m-am cutremurat la gîndul unui oraș atît de învechit și atît de ros de vermina subterană.

Apoi am văzut sclipirea pîlpîitoare a unei lumini palide și am auzit plescăitul înșelător al unor ape tenebroase. M-am înfiorat din nou, căci întîmplările acelei nopți nu-mi erau deloc pe plac.

Aș fi vrut ca strămoșii să nu mă fi invitat niciodată să iau parte la ritul lor primitiv. Cum treptele și trecerile se lărgiseră, am distins un alt zvon, ca de flaut slab și tînguitor, și deodată s-a ivit în fața mea spectacolul nemărginit al unei lumi subterane — un mal întins și mîlos, plin de ciuperci, luminat de o coloană de flăcări verzui și nesănătoase; îl scălda un fluviu larg, uleios, ieșit din abise îngrozitoare și nebănuite

pentru a se vărsa în cele mai negre golfuri din oceanul imemorial. Apăsat, gîfîind, am privit întinderea aceea blestemată de ciuperci uriașe, de lepră dospită și apă noroioasă, observînd că siluetele cu pelerine alcătuiau un semicerc în jurul coloanei pîlpîitoare. Era ritul Yuletidei, mai vechi ca omul și menit să-i supraviețuiască, ritul primitiv al solstițiului și al promisiunii unei primăveri ce urmează zăpezilor, ritul focului și al arborilor veșnic verzi, al luminii și al muzicii. În caverna stigiană am văzut făpturile acelea săvîrșind ritul, adorînd coloana de flăcări și aruncînd în apă pumni de vegetație vîscoasă ce răspîndea reflexe verzui cu aspect de clor. Am văzut acestea și am mai văzut ceva fără formă, chircit departe de lumină și suflînd cu putere într-un flaut, iar pe cînd arătarea sufla astfel, mi se părea că aud bătăi înăbușite de aripi în întunericul fetid prin care nu puteam distinge nimic. Cel mai mult mă îngrozea însă coloana de lumină izbucnită asemeni unui vulcan din profunzimi insondabile, care nu producea umbre, spre deosebire de flăcările obișnuite, și împrăștia pe luciul pietrei o cocleală otrăvită. Din arderea aceea emana nu căldură, ci năclăiala morții și a descompunerii. Omul care mă adusese acolo se legăna acum lîngă văpaia supranaturală. Făcea gesturi ritualice spre semicercul din fața lui. La un moment dat s-a prosternat în semn de adorație, ținînd deasupra capului abominabilul *Necronomicon* pe care-l adusese cu sine. M-am prosternat și eu, căci scrierile strămoșilor mei îmi porunciseră să mă supun ceremonialului. Apoi bătrînul a făcut un semn către cîntărețul din flaut pe jumătate ascuns în umbră, care și-a schimbat imediat melodia înceată cu un cîntec ceva mai tare, pe alt ton, provocator, stîrnind astfel o oroare pe cît de greu de imaginat, pe atît de neașteptată. Văzînd acestea, apoape că m-am prăbușit pe solul acoperit cu licheni, răpus de o groază ce nu aparținea lumii noastre, putînd ieși doar din absurdele spații dintre stele. Venită din tenebre de neîn-

chipuit, de dincolo de lumina cangrenoasă a văpăii, din străfundul Tartarului pe care fluviul uleios îl străbătea, a apărut apoi o hoardă de făpturi înaripate, și familiare și hibride, pe care un ochi normal și o minte sănătoasă n-ar fi avut puterea să și le închipuie. Nu erau nici pe de-a-ntregul ciori, nici cîrtițe, nici vulturi, nici furnici, nici vampiri, nici ființe omenești în descompunere. Erau însă ceva de care nu pot și nici nu vreau să-mi amintesc. „Ei" înaintau șontîcăind, unii pe picioarele lor palmate, alții ajutîndu-se de aripile membranoase. Cînd au ajuns lîngă mulțimea adoratorilor, siluetele cu glugi i-au încălecat și s-au îndepărtat una cîte una în lungul acelui fluviu neluminat, prin surpături și galerii cumplite în care izvoare otrăvite alimentau niște cascade înfricoșătoare.

Bătrîna plecase împreună cu mulțimea, iar bătrînul rămînea numai din pricină că eu, atunci cînd mi se ceruse, refuzasem să iau un animal și să-l încalec, cum făcuseră ceilalți. Ridicîndu-mă în picioare, am observat că informul cîntăreț din flaut dispăruse, însă doi monștri așteptau răbdători. Întrucît nu mai voiam să merg înainte, bătrînul și-a scos stilul și tăblița, scriind pe ea că el unul era cu adevărat trimisul strămoșilor mei. Lui i se datora faptul că în acel loc străvechi practicau cultul lui Yule. Revenirea mea și împlinirea celor mai ascunse mistere erau ceva hotărît. A scris toate acestea cu litere de demult și, deoarece eu mai ezitam, a scos de sub pelerină un sigiliu și un ceasornic, ambele cu însemnele familiei mele, menite să-i ateste calitatea. Dovada era însă oribilă, întrucît din vechile documente știam că acel ceasornic fusese îngropat odată cu unul dintre înaintașii mei, în 1698. Bătrînul și-a ridicat atunci gluga, să remarc cît de mult semăna cu cei din familia mea, dar n-am putut decît să mă înfior, convins că fața lui era abia o mască diabolică, de ceară. Animalele scurmau prin licheni și am văzut că bătrînul era, aproape, tot atît de nervos ca și ele. Cînd una dintre arătări în-

cepu să se legene, dînd să se îndepărteze, el s-a răsucit brusc s-o oprească, atît de brusc încît mișcarea i-a deplasat masca de ceară de pe ceea ce trebuia să-i fie capul. Și atunci, întrucît făptura de coșmar îmi tăia drumul spre scara de piatră de unde coborîsem, am sărit în fluviul uleios ce curgea gîlgîind către mare, m-am aruncat în zeama putredă a pămîntului mai înainte ca urletele mele delirante să atragă asupră-mi legiunile de cadavre din adîncurile pestilențiale.

La spital mi-au spus că fusesem găsit pe jumătate înghețat, în zori, în portul din Kingsport, cramponat de un capăt de catarg pe care întîmplarea norocoasă mi-l scosese înainte. Mi-au spus că în noaptea precedentă, pe cînd traversam colina, greșisem direcția și căzusem de pe faleza de la Orange Point.

Nu le puteam răspunde, din moment ce totul era fals. Totul era fals: ferestrele largi se deschideau spre o mare de acoperișuri, dintre care doar unul din cinci era vechi, iar din stradă auzeam zgomot de tramvai și de mașini. Mi-au repetat insistent că tot ce vedeam acolo era Kingsport, iar eu nu puteam să neg. M-a apucat delirul, aflînd că spitalul era așezat în apropierea vechiului cimitir. M-au trimis la spitalul Sfînta Maria din Arkham, unde puteau să mă trateze mai bine. M-am și simțit mai bine, pentru că doctorii erau minți luminate. Și-au folosit toată influența ca să-mi procure un exemplar din atît de rarul *Necronomicon*, de la biblioteca Universității Miskatonic. Vorbeau de o „psihoză", iar eu sînt de acord că ar fi mai bine să-mi descarc spiritul de obsesii.

Am citit un capitol înspăimîntător și fiorii m-au scuturat de două ori mai mult, căci, într-adevăr, pentru mine nu era ceva nou. Îl citisem deja, indiferent de ce spun amprentele, și era preferabil să fi uitat unde anume îl citisem. Visele îmi sînt pline de groază din pricina unor fraze pe care nu îndrăznesc să le citez. N-o

să citez decît un singur pasaj, pe care l-am tradus cît am putut de bine în engleză, din latina vulgară:

„Cavernele cele mai adînci — scrie arabul smintit, autorul *Necronomicon*-ului — nu pot fi observate de ochii văzători, căci ele ascund ciudate și înfricoșătoare minuni. Blestemat fie pămîntul unde gîndurile moarte renasc sub înfățișări stranii și afurisită fie mintea ce nu are în ea pic de judecată. Ibn Schacabao a zis, cu multă îndreptățire, că-i fericit mormîntul unde n-a zăcut nici un vrăjitor, fericit orașul în care vrăjitorii au fost făcuți cenușă. Căci se știe că sufletul celui cumpărat de diavol iese din stîrvul său de lut, hrănind și învățînd viermele ce roade, pînă cînd din putreziciune izbucnește viața, iar necrofagii pămîntului cresc și devin destul de tari încît să-l tortureze și se umflă groaznic ca să-l pustiască. Mari găuri sînt săpate în ascuns, pe unde ar trebui să fie îndestulători porii pămîntului, iar tîrîtoarele au început să umble."

PRIZONIERUL FARAONILOR

Misterul trage la mister. După ce numele meu a devenit simbolul unor situații inexplicabile, m-am trezit implicat în istorii și împrejurări care, în mintea oamenilor, se legau de reputația și de ocupația mea. Majoritatea întîmplărilor respective nu prezentau vreun interes deosebit, însă unele au fost, totuși, dramatice. Dacă vreo cîteva mi-au stîrnit senzații plăcute și pline de risc, altele, în fine, m-au antrenat în niște cercetări științifice și istorice foarte profunde. Întotdeauna am vorbit fără reținere despre aceste evenimente și așa o să fac mereu, dar există una despre care pînă azi m-am ferit să pomenesc; o descriu aici numai și numai datorită insistențelor depuse de editorii acestui magazin, la urechile cărora povestea a ajuns sub forma unor zvonuri plecate din familie. Neabordat înainte, subiectul se referă la vizita particulară făcută de mine în Egipt, cu paisprezece ani în urmă, și despre care n-am vorbit din mai multe motive. Pe de-o parte, nu vreau să profit de niște fapte autentice, de circumstanțe aparent necunoscute miilor de turiști ce roiesc în jurul piramidelor, și nici de un secret atît de bine păzit de autoritățile de la Cairo. Pe de alta, ezit să relatez un incident în care imaginația mea delirantă a trebuit să joace un rol atît de însemnat. Ceea ce am văzut, ori ceea ce am crezut că văd, de bună seamă că nu s-a întîmplat. Am fost, probabil, victima și jucăria atmosferei stranii care mă înconjura. Amplificate de starea de exaltare în care ajunsesem din pricina unor împrejurări deja ieșite din comun, viziunile mi-au fost, desigur, destul de puter-

nice încît să mă antreneze în aventură, în acea noapte fatală și îndepărtată.

Era în ianuarie 1910. Tocmai îmi sfîrșisem un contract în Anglia și semnasem altul pentru un turneu prin teatrele australiene. Întrucît mi se acorda timp suficient pentru deplasare, am hotărît să mă aleg de pe urma ei cu avantaje maxime. Așadar, întovărășit de soția mea, am traversat în chip plăcut continentul și m-am îmbarcat pe vasul *Malwa* spre Port-Said. De acolo, îmi propuneam să vizitez principalele locuri istorice ale Egiptului de Jos, înainte de a porni spre Australia. Călătoria a decurs agreabil, presărată cu numeroasele reprezentații date de un magician aflat la bord. Ca să-mi salvez liniștea, intenționasem să-mi păstrez anonimatul, însă am fost constrîns să mă trădez din cauza acelui confrate magician, preocupat să uimească pasagerii cu numere dintre cele mai comune; asta a trezit în mine spiritul de concurență, obligîndu-mă să-mi spun numele. Menționez episodul datorită consecințelor stîrnite de el, consecințe pe care ar fi trebuit să le prevăd cînd hotăram să-mi dezvălui profesia dinaintea unei mase de turiști aflați în drum spre valea Nilului. Rezultatul a fost că de-acum mi se știa identitatea oriunde mă duceam, ceea ce ne lipsea, pe soția mea și pe mine, de tihna căutată. Deși întreprinsesem croaziera ca să descopăr diverse curiozități, devenisem eu însumi obiectul curiozității altora.

Veniți în Egipt în căutarea pitorescului și misticii, am fost destul de dezamăgiți cînd vasul și-a aruncat ancora la Port-Said.

Dune de nisip, geamanduri plutind pe ape puțin adînci și un orășel european mohorît, fără nici un interes, cu excepția statuii lui Lesseps, toate acestea ne-au sporit nerăbdarea de a ajunge în sfîrșit în zonele turistice importante. Prin urmare, am hotărît să mergem la Cairo, apoi la piramide, după care să luăm vaporul de

Australia din portul Alexandria, încît să putem vizita așezările greco-romane ale acestei străvechi metropole. Călătoria pe calea ferată, cu o durată de patru ore și jumătate, a fost suportabilă. Am văzut o mare parte din Canalul Suez, de-a lungul căruia am înaintat pînă la Ismailia, și ne-am făcut o primă impresie despre Egiptul antic pe seama canalului restaurat din Imperiul Mijlociu. Orașul Cairo l-am descoperit pe înserate: o constelație sclipitoare care pur și simplu ne-a orbit, ajunși în marea gară centrală. Încă o dată, însă, am rămas dezamăgiți de faptul că tot ce vedeam era european, minus costumele și mulțimea pestriță. Un metrou prozaic conducea la o piață năpădită de mașini, de taxiuri, de tramvaie. Șiroiau lumini pe toate clădirile și îndeosebi pe teatrul unde, fără succes, am fost invitat să mă produc — m-am mulțumit cu rolul de spectator — și care fusese rebotezat de curînd *Cosmograful american*. Ne-am suit într-un taxi care rula pe străzi largi și elegante, și am descins la hotelul Shepheard. Cu serviciul impecabil din restaurant, cu ascensoarele și luxul anglo-american al ansamblului, Orientul misterios și trecutul imemorial păreau nespus de departe. Totuși, ziua următoare ne-a proiectat în plin miezul unei atmosfere demne de *O mie și una de nopți*. Iar pe străzile cotite și în peisajele exotice din Cairo, părea să renască Bagdadul lui Harun al-Rașid. Orientîndu-ne după Baedeker-ul nostru, tocmai ne plimbam prin grădinile Ezbekiyeh în căutarea cartierului indigen cînd am acceptat serviciile unui cicerone gălăgios care, în ciuda întîmplărilor ce aveau să urmeze, s-a dovedit un maestru în felul său. Doar mai tîrziu mi-am dat seama că ar fi trebuit să cer un ghid autorizat. Omul era un individ simpatic, cu o voce neobișnuit de joasă, relativ curat. Semăna cu un faraon, pretindea să fie numit Abdul Reis el-Drogman și părea să aibă destulă autoritate asupra celor de condiția sa. Mai tîrziu, poliția avea să declare că nu-l cunoștea, adăugînd și că Reis era un nume folosit de orice persoană

ce se bucură de o oarecare influență, pe cînd Drogman nu era, se pare, nimic altceva decît stîlcirea grosolană a cuvîntului întrebuințat pentru a desemna pe șeful grupurilor de turiști: „dragoman". Abdul ne-a condus către minunile de care doar auzisem vorbindu-se și pe care speram să le descoperim. Vechiul Cairo este prin el însuși o carte de istorie și un vis. E un labirint de ulicioare strîmte, parfumate cu mirodenii secrete, și ale căror balcoane în stil maur și ferestre în relief aproape că se unesc deasupra străzilor. În înghesuiala de pe drum se aud strigăte bizare, plesnituri de bici, scîrțiit de căruțe, clinchet de clopoței de argint și răgete de măgari. Un caleidoscop de veșminte în toate culorile, voaluri, turbane și fesuri. Sacagii și dervișii, cîini și pisici, ghicitori de noroc și bărbieri își tăiau unii altora calea. Iar peste tot acest spectacol răsunau gemetele cerșetorilor orbi, ghemuiți sub arcadele porților, și chemările răzbătătoare ale muezinilor din minaretele subțiri care se detașau pe cerul de un albastru profund și neschimbător.

Am vizitat bazarele acoperite, mai puțin gălăgioase, găsindu-le la fel de încîntătoare. Mirodenii, parfumuri, tămîie, covoare, mătăsuri, obiecte de pielărie se vedeau acolo din belșug. Mai departe ne-a atras privirile o coloană corintică provenită, poate, din Heliopolis, unde Augustus își plasase una din cele trei legiuni egiptene de care dispunea. Antichitatea începea să se amestece cu exoticul. Apoi am văzut toate moscheile și muzeul, silindu-ne să nu îngăduim ca deliciile dăruite nouă de Arabia să fie șterse de farmecul mai plin de mister al Egiptului faraonic, emanat din inestimabilele comori ale muzeului. Acesta trebuia să ne încununeze vizita, dar deocamdată ne-am îndreptat întreaga atenție către gloria medievală a califilor, ale căror minunate mormintemoschei alcătuiesc o necropolă feerică la marginea deșertului Arabiei. Pe lîngă Sharia Mehemet Ali, Abdul ne-a condus pînă la Babel Azab, vechea moschee

a sultanului Hassan, flancată de turnuri în spatele cărora se ridică în pantă un drum cu ziduri pe margini, ajungînd la puternica citadelă construită de Saladdin din pietrele uitatelor piramide. Soarele apunea cînd ne-am început urcușul. Am înconjurat moscheea modernă a lui Mehemet Ali și am contemplat din înălțimea parapetului un Cairo mistic, un Cairo scînteietor, pe de-a-ntregul aurit, cu cupolele sale sculptate, cu minarete zvelte, cu grădini pline de strălucire.

Marele dom roman al muzeului nou domina orașul, iar dincolo, de cealaltă parte a cursului galben și misterios al Nilului, se ascundeau nisipurile amenințătoare ale deșertului libian.

Soarele roșu cobora spre orizont, aducînd cu sine răcoarea crepusculului egiptean. Și pe cînd stătea în echilibru pe marginea lumii, ca acel zeu străvechi din Heliopolis, Ra Harakht, pe fundalul roșu-închis al luminii sale sîngerii am văzut profilîndu-se contururile negre ale piramidelor de la Gizeh, avînd deja un mileniu vechime cînd Tutankamon se urca pe tronul său de aur, în îndepărtata Tebă. Atunci am știut că sfîrșiserăm cu Cairo-orașul sarazin și că era timpul să gustăm acum misterele mai adînci ale Egiptului antic — negrul Kem al lui Ra și al lui Amon, al lui Isis și Osiris.

În dimineața următoare, am vizitat piramidele. Am luat o trăsură ca să ajungem în mica insulă Chizereh, legată de malul apusean printr-un mic pod englezesc. Am pornit în lungul drumului ce ținea malul, printr-o largă salbă de „lebbak"-uri, trecînd astfel de marea grădină zoologică de la periferia localității Gizeh. Apoi, pătrunzînd în interior către Sharia El-Haram, am traversat o regiune cu canale noroioase și sate indigene mizerabile, pînă cînd obiectul interesului nostru s-a ivit din pîcla zorilor, răsfrîngîndu-se în bălțile de pe marginea drumului. Patruzeci de secole ne contemplau, așa cum le spusese acolo, soldaților săi, însuși Napoleon.

Calea se înălța brusc și am ajuns pe platforma dintre stația de troleu și hotelul Mena House. Abdul Reis, care ne cumpărase biletele pentru piramide, părea să se fi înțeles cu beduinii zgomotoși și agresivi dintr-un sat de case din chirpici, aflat nu prea departe. A reușit nu doar să-i țină la distanță, cînd îi deranjau cu insistențele lor pe toți călătorii, dar a mai și obținut o excelentă pereche de cămile, luînd pentru sine un măgar și încredințînd conducerea animalelor noastre unui grup de bărbați și băieți mai mult costisitori decît utili. Distanța ce trebuia parcursă nu făcea necesară prezența cămilelor, însă n-am regretat că adăugam experienței noastre această formă puțin liniștitoare de transport în deșert. Ridicate pe un înalt platou stîncos, piramidele făceau parte dintr-o serie de cimitire regale și aristocratice din vecinătatea capitalei moarte, Memphis, aflată pe acest mal al Nilului, ceva mai la sud de Gizeh. Memphis își trăise apogeul între anii 3400 și 2000 înainte de Cristos. Cea mai mare dintre piramide, care e și cea mai apropiată de drumul modern, a fost construită de regele Keops sau Kufu pe la anul 2800. Are mai mult de o sută de metri înălțime. La sud-vest, în ordine, se găsesc o a doua piramidă, construită după o generație de regele Kefren, mai mică decît precedenta, dar părînd totuși mai mare, din pricină că e zidită pe un teren înălțat; și cea de-a treia piramidă, a regelui Mikerinos, cu mult mai modestă, edificată pe la anul 2700 înainte de Cristos. În marginea platoului, și la est de cea de-a doua piramidă, imagine pe care neîndoielnic Kefren a dorit s-o lase despre sine lumii, se ridică monstruosul Sfinx — mut, sardonic și înțelept pentru o întreagă eternitate.

În diferite locuri se întîlnesc piramide mai mici și ruine ale piramidelor minore. Întreg platoul este presărat cu morminte de demnitari de un rang inferior celui regal. Acestea din urmă, la origine, erau marcate prin *mastaba* sau construcții de piatră semănînd cu niște bancuri, de felul celor descoperite în alte cimitire din

Memphis și al căror exemplu strălucit e mormîntul lui Perneb de la Muzeul Metropolitan din New York. Dar la Gizeh toate aceste vestigii au dispărut, victime ale timpului și ale jefuitorilor. Și doar cavitățile scobite în stîncă, umplute cu nisip sau degajate de arheologi, mai supraviețuiesc spre a-și atesta existența anterioară.

Fiecare mormînt avea o capelă unde preoții și rudele ofereau hrană și rugăciuni defunctului. Sanctuarele micilor morminte sînt închise în acele *mastaba* de piatră, însă capelele mortuare ale piramidelor ce înmormîntau faraonii erau temple distincte, construite la răsărit de piramidă și unite printr-un coridor cu un vestibul principal (propileele), în marginea platoului stîncos. Capela centrală ce conducea la cea de-a doua piramidă, pe jumătate scufundată în nisipuri, are o deschidere subterană la sud-est de Sfinx. O solidă tradiție i-a dat numele de „Templul Sfinxului", ceea ce se justifică dacă Sfinxul îl reprezintă cu adevărat pe Kefren, botezătorul piramidei secunde. Există istorii care menționează un Sfinx de dinainte de Kefren, însă nimeni nu-i va cunoaște vreodată trăsăturile feței, fiindcă monarhul le-a înlocuit cu ale sale, pentru ca oamenii să poată privi colosul fără spaimă. În templul central s-a găsit, în mărime naturală, statuia din diorit a lui Kefren, aflată în prezent la muzeul din Cairo. Statuia aceasta m-a impresionat mult, iar cînd am văzut edificiul, în 1910, era scufundat aproape cu totul în pămînt, cu intrarea zăvorîtă pe timp de noapte. De lucrări se ocupau germanii, și războiul sau alte întîmplări au reușit să le întrerupă. Aș fi dat mult să știu ce s-a întîmplat cu un anume puț dintr-o galerie transversală, unde statuile faraonului au fost descoperite alături de unele reprezentînd babuini. Printre beduini circulau niște zvonuri, dar Cairo rămînea mut în această privință.

Traseul urmat de noi cu cămilele în dimineața aceea cotea brusc pe dinaintea sediului poliției, lăsînd poșta, farmacia și prăvăliile în stînga. O pornea apoi spre sud-

est, formînd o buclă care înconjura platoul stîncos și se oprea în fața deșertului, chiar la poalele marii piramide. Am trecut de această construcție ciclopică prin latura ei răsăriteană ce domină o vale cu piramide mai mici, dincolo de care, la est, scînteiază Nilul etern, iar la vest sclipește deșertul cel veșnic. Cele trei piramide păreau foarte apropiate. Celei mai mari îi lipsea învelișul exterior, încît își lăsa la vedere lespezile enorme, pe cînd următoarele mai erau acoperite, ici-colo, de haina care le dăduse odinioară un aspect neted și finisat. Acum coboram spre Sfinx, amuțiți de fascinația teribililor săi ochi lipsiți de privire. Pe marele portal de piatră am distins cu greutate emblema lui Ra Karakht, cu care Sfinxul a fost confundat într-o dinastie ulterioară. Cu toate că nisipul acoperise placa aflată între labele gigantice, ne-am rememorat inscripția lui Tutmosis IV și visul avut de acesta pe cînd nu era decît prinț. Surîsul Sfinxului ne-a produs atunci o vagă tulburare. Am început să ne gîndim la legenda pasajelor subterane de sub înfiorătoarea creatură, coridoare ducînd spre adîncuri pe care nimeni n-ar fi avut curajul să le aproximeze. Abisele acelea se leagă de mistere mai vechi decît dinastiile scoase de noi la lumina zilei și au o sinistră tangență cu prezența durabilă a zeităților nefirești, cu capete de animale, din vechiul panteon al regiunii străbătute de Nil. Deodată, mi-a trecut prin minte un lucru a cărui semnificație tragică n-avea să-mi apară decît după mult timp. Ceilalți turiști începeau să ne depășească, iar noi ne-am deplasat cu cincizeci de metri mai încolo, spre sud-est, pînă la intrarea în templul Sfinxului, despre care am mai spus că era marea intrare în coridorul ce ducea la capela mortuară din cea de-a doua piramidă. O apreciabilă parte a vestigiilor era încă ascunsă sub nisipuri. Coborînd de pe cămilă și apucînd-o printr-un pasaj mai nou spre culoarul de alabastru și spre marea sală cu coloane, am avut impresia

ca Abdul și funcționarul german nu ne arătau tot ce era de văzut...

După asta am făcut circuitul convențional al piramidelor, vizitînd cea de-a doua piramidă și ruinele capelei mortuare la est, a treia și piramidele miniaturale de la sud, ca și capela ruinată de la răsărit, mormintele din stîncă ale dinastiilor a IV-a și a V-a și faimosul mormînt al lui Campbell, al cărui orificiu obscur se afundă la cincizeci și trei de metri sub pămînt, pînă la un sarcofag sinistru, degajat din nisip de unul dintre conducătorii cămilelor noastre după o coborîre vertiginoasă, cu coarda. Niște strigăte au ajuns pînă la noi dinspre Marea Piramidă, unde beduinii înconjurau un grup de turiști propunîndu-le să asiste la o cățărare în viteză pe monument. Recordul urcușului și al coborîșului este de șapte minute. Dar numeroși localnici dornici de cîștig ne-au asigurat că puteau face încercarea în numai cinci minute, dacă primeau un bacșiș substanțial. Nu s-a găsit nici un amator. Abdul ne-a condus el însuși în vîrful construcției, fapt ce ne-a îngăduit să profităm de o priveliște neegalată ca splendoare. Vedeam acolo nu doar îndepărtatul și luminosul Cairo, între coline violete și aurii, ci și toate piramidele din ținutul Memphis, de la Abu Roash, în nord, pînă în sud, la Dashur.

Piramida în trepte de la Sakkara, marcînd trecerea de la *mastaba* spre piramida veritabilă, apărea distinct pe nisipul din zare, atrăgîndu-ne privirile. Chiar în apropierea acestei piramide de tranziție s-a descoperit celebrul mormînt al lui Perneb, la vreo patru sute de mile în nordul văii stîncoase a Tebei, unde își doarme somnul Tutankamon. Din nou, emoția mi-a tăiat răsuflarea. Perspectiva atemporalității și secretele pe care fiecare dintre aceste vechi monumente păreau să le conțină mă umpleau de respect și de un sens al imensității pe care nu-l încercasem nicicînd înainte. Obosiți de urcușuri și agasați de beduinii sîcîitori, care sfidau parcă

prin manifestările lor toate regulile bunului gust, am renunțat să pătrundem în coridoarele înguste ale piramidei. Am văzut însă niște turiști curajoși pregătindu-se să intre în măruntaiele înăbușitoare ale impresionantului mausoleu al lui Keops. După ce-am scăpat de paznicul nostru din partea locului, plătindu-l suplimentar, ne-am întors la Cairo cu Abdul Reis. Dar după-amiază ne-a cuprins regretul că nu fuseserăm mai îndrăzneți. Se povesteau atîtea lucruri fascinante despre subteranele acelea! Evident, ele nu figurau în nici un ghid. Nu se spunea, oare, că exista un mare număr de coridoare cu intrările zidite în pripă și ascunse de niște arheologi discreți, care începuseră să le cerceteze? Bineînțeles, zvonurile nu se întemeiau pe nimic precis, însă era destul de curios faptul că vizitatorilor nu li se permitea niciodată să intre noaptea în piramide, iar în timpul zilei li se interzicea accesul în sălile inferioare ale criptei din Marea Piramidă.

În acest ultim caz, poate că era de temut efectul psihologic, sentimentul pe care l-ar fi trăit vizitatorul îngropat sub uriașul bloc de zidărie, acestuia adăugîndu-i-se nevoia de a se tîrî printr-un coridor îngust pe care o capcană neînsemnată sau un accident cît de mic l-ar fi putut astupa. Toată povestea părea în egală măsură stranie și ademenitoare, încît ne-am decis să revenim cu prima ocazie pe platoul piramidelor. Ocazia aceasta mi s-a oferit mie cu mult mai repede decît mă așteptam. În seara respectivă, zdrobiți de epuizantul program al zilei, turiștii din grupul nostru au optat pentru odihnă. Prin urmare, am ieșit cu Abdul Reis pentru încă o promenadă prin pitorescul cartier arab. Îl văzusem deja pe ziuă, dar doream să-i cercetez ulicioarele și bazarul și pe timp de noapte, cînd umbrele adînci și sclipirile plăcute ale luminii sporeau splendoarea cadrului. Mulțimea se rărea, însă locul era totuși animat și zgomotos cînd am nimerit peste un grup de beduini puși pe petrecere în piața Nahasin, bazarul pielarilor. Cel ce părea să le

fie șef, un tînăr înfumurat, cu trăsături grosolane și cu fesul înclinat în chip provocator, ne-a observat și l-a recunoscut cu vădită nemulțumire pe ghidul meu, ins competent, dar semeț și disprețuitor. Mi-am zis că, poate, îl stîrnise zîmbetul lui, acea ciudată imitație de rînjet întîlnită la Sfinx și pe care o remarcasem adesea cu o iritare amuzată, sau pesemne nu-i plăcea vocea joasă, sepulcrală a lui Abdul. În orice caz, schimbul de insulte ancestrale a devenit cu rapiditate foarte viu. Și curînd Ali Ziz, cum i se spunea cînd nu era blagoslovit cu vreun nume plin de desconsiderare, începu să-l tragă violent pe Abdul de veșminte, ceea ce s-a soldat imediat cu o ripostă brutală, degenerată într-o gîlceavă energică, în decursul căreia protagoniștii își pierdură sacrosanctele acoperitori de cap. Scandalul ar fi luat proporții, de bună seamă, dacă n-aș fi intervenit să-i despart cu forța. Primită la început rău de ambele părți, medierea mea a reușit în cele din urmă să impună un armistițiu. Beligeranții își potoliră mînia și, morocănoși, își puseră veșmintele în ordine. Cu un subit și profund aer de demnitate, amîndoi încheiară un neobișnuit pact al onoarei, care, am înțeles imediat, la Cairo este un obicei ce urcă pînă în cea mai îndepărtată antichitate. Urma ca ei să-și rezolve neînțelegerea printr-un meci de box nocturn în vîrful Marii Piramide, după plecarea ultimului amator de clar de lună. Fiecare dintre combatanți trebuia să-și adune o echipă de martori, iar întîlnirea, o succesiune de runde desfășurate în cea mai civilizată manieră posibilă, trebuia să aibă loc la miezul nopții. Întreg acest program m-a atițat nespus. Lupta în sine promitea să fie spectaculoasă, iar gîndul la scena ce urma să se deruleze în vîrful anticei construcții ce domina platoul străvechi, sub luna lividă a primelor ceasuri dinspre dimineață, îmi punea în mișcare toate firele închipuirii. La cererea mea, Abdul a fost de acord să mă includă în grupul său de martori. L-am însoțit deci, în tot restul serii respective, prin diferite cotloane ale celui mai

„fierbinte" cartier din oraș, în principal la nord-est de Ezbekiyeh, de unde și-a adunat o teribilă bandă de bătăuși. Imediat după ora nouă, cocoțat pe măgari purtînd nume la fel de regale ori la fel de sugestive pentru memoria turiștilor ca Ramses, Mark Twain, J.P. Morgan și Minehaha, grupul nostru șerpuia prin aglomerarea de străzi în parte orientale, în parte occidentale. Am traversat Nilul, mîlos și plin de catarge, pe podul cu lei de bronz și am apucat-o într-un galop mărunt pe drumul spre Gizeh. Călătoria ne-a luat ceva mai mult de două ore. Ajunși la destinație, ne-am încrucișat cu turiștii întîrziați pe calea de întoarcere, am salutat ultimul troleu al zilei și am rămas în sfîrșit singuri cu noaptea, cu trecutul și cu luna spectrală. Apoi am zărit masivele piramide la capătul drumului. Păreau macabre, încărcate de o stranie și atavică amenințare pe care n-o remarcasem în plină zi. Pînă și cea mai mică dintre ele avea ceva înspăimîntător. Ce să mai spui de aceea unde fusese îngropată de vie regina Nitocris, din dinastia a VI-a! Rafinata regină Nitocris, care își invitase într-o zi toți dușmanii la un mare ospăț într-un templu situat sub nivelul Nilului, înecîndu-i apoi prin deschiderea vanelor. Îmi amintesc că arabii murmurau lucruri stranii în legătură cu Nitocris și evitau cea de-a treia piramidă în anumite pătrare ale lunii. Iar Thomas Moore la ea se gîndea, probabil, scriind aceste lucruri preluate de măscăricii din Memphis:

Nimfa subterană cu lăcaș între gemele neînsorite și voioșii ascunși — Doamna Piramidei.

În ciuda grabei noastre, Ali Ziz și grupul său ne întrecuseră, căci am văzut siluetele măgarilor lor profilate pe platoul pustiu de la Kafrel-Haram. Ne-am îndreptat către o sordidă așezare arabă din vecinătatea Sfinxului, evitînd drumul regulat ce duce la Mena House, unde polițiștii somnoroși și ineficienți ar fi putut să ne ob-

serve și să ne ia la întrebări. Acolo, nu departe de mormintele curtenilor lui Kefren, beduinii își lăsară cămilele și măgarii și ne conduseră printre stîncile înnisipate pînă la Marea Piramidă. Arabii se cățărară grăbiți pe coastele mîncate de vreme ale edificiului. Abdul Reis mi-a oferit un sprijin de care nu aveam nevoie. Cum cei mai mulți dintre călători știu, vîrful adevărat al acestei construcții a fost de mult erodat de vînturi, lăsînd loc unei platforme de vreo doisprezece metri pătrați. Pe acest platou fantastic și sub ochiul sardonic al lunii se desfășură lupta. Lăsînd la o parte strigătele scoase de spectatori, ea semăna cu toate celelalte lupte la care asistasem pînă atunci prin cluburile sportive. Lovituri, fente, parade, înfruntarea fu scurtă și, în ciuda îndoielilor mele privitoare la metodele folosite, am simțit un fel de mîndrie de proprietar cînd Abdul Reis fu declarat învingător. Împăcarea s-a produs incredibil de repede și, în mijlocul cîntecelor, al declarațiilor de prietenie și al toasturilor ce urmară, îmi era greu să accept că doi oameni tocmai sfîrșiseră bătaia. La un moment dat am avut impresia că eram în centrul discuției. Cu puțina arabă cunoscută de mine, am priceput că tovarășii mei discutau despre performanțele mele profesionale, despre capacitatea mea de a scăpa din orice loc unde aș fi fost închis. M-a surprins să văd că mă cunoșteau atît de bine, însă am remarcat la ei o oarecare ostilitate și destul scepticism cu privire la isprăvile mele. Puțin cîte puțin, am avut revelația faptului că străvechea magie a Egiptului nu dispăruse fără să lase urme. Frînturi dintr-o bizară știință secretă și din practici religioase mai supraviețuiau pe ascuns printre felahi, mergîndu-se pînă acolo încît izbînzile unui vrăjitor sau magician străin sînt mereu contestate și resimțite ca un afront. Îmi spuneam că ghidul meu cu voce joasă, Abdul Reis, semăna mult cu un străvechi preot egiptean ori cu un faraon, sau cu un sfinx surîzător, iar asta mă făcea să mă simt stînjenit. Deodată, s-a produs un lucru

menit să arate cît de just gîndeam și să-mi blestem ușurința cu care acceptasem întîmplările nopții, fără să-mi dau seama că ele nu fuseseră decît pretexte. Brusc, la un semn discret al lui Abdul, întreaga bandă de beduini s-a aruncat asupra mea. M-au legat imediat cu niște funii groase, mai solid decît am fost legat vreodată, în întreaga mea viață, pe vreo scenă sau altundeva. Am început să mă zbat, însă mi-am dat seama curînd că un singur om nu putea ține piept la vreo douăzeci de barbari viguroși. Mîinile îmi fură legate la spate, genunchii îndoiți la maximum, iar încheieturile brațelor și gleznele mi-au fost de asemenea legate între ele prin corzi bine strînse. În gură mi-au înfipt un căluș sufocant și mi-au aplicat o legătură peste ochi. Apoi, pe cînd arabii mă purtau pe umeri, coborînd piramida, am suportat răutățile ghidului, care își bătea joc de mine cu o plăcere diabolică. Mă asigura că puterile mele magice urmau să fie puse curînd la încercare, eclipsînd fără îndoială orice urmă din încrederea cîștigată anterior, în decursul dificultăților îndurate de mine în America și în Europa. Egiptul, îmi spunea el, este foarte vechi. El e plin de mistere și de puteri de demult pe care experții de astăzi nu le pot concepe măcar.

La ce distanță și în ce direcție mă purtau? N-aș fi putut spune. Eram incapabil să fac o apreciere exactă. Știam totuși că nu foarte departe, întrucît paznicii mei nu și-au grăbit niciodată pașii, iar pe umeri m-au ținut surprinzător de puțin. Mai tremur și azi de fiecare dată cînd mă gîndesc la Gizeh și la platoul său. Dar în momentul acela aveam alte motive să mă simt nefericit, căci răpitorii, depunîndu-mă pe o suprafață mai curînd nisipoasă decît stîncoasă, îmi trecură o funie peste piept și mă tîrîră cîțiva metri, pînă la un soi de puț în care m-au împins destul de brutal. O vreme, mi s-a părut că secole întregi, m-am lovit tot de pereții de piatră zgrunțuroasă ai unei deschideri înguste pe care am luat-o drept unul dintre numeroasele morminte de pe platou. Aveam

impresia unei descinderi la o adîncime înfiorătoare, aproape de necrezut. Oroarea situației mele creștea cu fiece secundă. Mi se părea de neconceput ca o coborîre prin stîncă să dureze atît de mult fără să atingi miezul planetei, sau ca o funie să poată fi atît de lungă încît să mă balanseze în adîncurile acelea blestemate și aparent fără fund, măruntaiele pămîntului. Știu în ce măsură poate deveni înșelătoare noțiunea de timp cînd ești scos din contextul normal, dar eram absolut convins că-mi păstrasem toate simțurile și nu exageram cruda realitate în care ajunsesem. Teroarea mea sporea proporțional cu viteza căderii. Acum, arabii desfășurau cu rapiditate frînghia aceea lungă, iar pereții aspri și apropiați ai puțului m-au zgîriat cumplit. Hainele îmi erau zdrențuite, sîngeram abundent. O amenințare abia definită îmi asaltă brusc nările. Era un miros pătrunzător de umiditate și de putreziciune, fără asemănare cu ceva simțit vreodată de mine. Apoi s-a produs cataclismul mental. A fost îngrozitor, de o hidoșenie dincolo de orice descriere, fiindcă totul se petrecea în suflet și e imposibil să dai amănunte despre lucrul acela. Era extazul unui coșmar, punctul culminant al posesiunii diavolești. Rapiditatea sa ținea de apocaliptic și satanic — într-unul din momente plonjam în chip dureros în puțul strîmt care mă tortura cu milioanele sale de dinți, iar în celălalt eram pe cale de a pluti pe aripi de lilieci prin genunile infernului. M-am înălțat vertiginos spre culmile infinite ale eterului rece, apoi am plonjat cu răsuflarea tăiată spre niște nadire dezgustătoare. Mulțumesc lui Dumnezeu că a făcut să se scufunde în neant furiile conștiinței mele, care îmi sfîșiau spiritul ca niște harpii. Oricît de scurt, răgazul acesta mi-a dat forța fizică de a îndura încercările încă și mai mari, de panică pur și simplu cosmică, prin care urma să trec.

Treptat, mi-am revenit în simțuri după interminabila mea cădere prin spațiul stigian. Acest proces a fost de o

durere infinită și colorat cu vise fantastice în care condiția mea, așa cum eram legat de mîini și de picioare, revenea adesea. Cît timp le trăiam, coșmarurile erau foarte vii, însă mi se estompau în memorie aproape imediat. Curînd am fost constrîns să fac apel la amintiri pentru a-mi explica teribilele evenimente ce veneau, reale sau imaginare. Visam că eram dedesubtul unei labe enorme, o labă galbenă, păroasă, cu cinci gheare, ieșită din pămînt ca să mă înhațe și să mă strivească. Iar cînd m-am oprit să cuget asupra acestei labe, mi s-a părut că reprezenta Egiptul. În vis, am revăzut întîmplările săptămînilor precedente și m-am simțit antrenat, subtil și perfid, în plasa infernală a vechii vrăjitorii de pe Nil, de către un spirit ce exista în Egipt înaintea Omului, și care va fi mereu prezent acolo după ce Omul are să dispară.

Am văzut oroarea a ceea ce antichitatea egipteană avea mai fioros, descoperind monstruoasa alianță pe care aceasta o stabilise mereu cu mormintele și cu templele morților. Am văzut procesiuni-fantomă de preoți cu capete de taur și de șoim, de pisici și de ibiși, într-o neîncetată defilare prin labirinturi subterane și propilee titanice, pe lîngă care omul nu-i decît o insectă, oferind sacrificii fără nume unor zeități indescriptibile. Coloși de piatră mărșăluiau prin noaptea nesfîrșită, în fruntea unor hoarde de androsfincși rînjitori, conduși spre maluri de fluvii cu apă întunecată și stătătoare. Iar dincolo de toate acestea, am văzut încarnarea malefică a necromanției primare, neagră și amorfă, căutîndu-mă prin tatonări lacome în întuneric ca să înăbușe în mine spiritul ce îndrăznise s-o imite. În creierul meu adormit lua contur o melodramă a urii și a sinistrei urmăriri. Am distins sufletul negru al Egiptului, care mă fixa și mă chema prin șoapte neauzite. Mă atrăgea și mă antrena irezistibil pînă la niște catacombe faraonice lipsite de vîrstă. Apoi chipurile din vis începură să capete aparență omenească și mi-am văzut ghidul, pe Abdul Reis,

în tunică regală, cu surîsul dispreţuitor al Sfinxului. Şi am ştiut că trăsăturile sale erau ale lui Kefren cel Mare, acela de pe faţa Sfinxului. Şi am privit mîna lungă, subţire şi rigidă a lui Kefren, mîna văzută de mine la statuia de diorit de la muzeul din Cairo. Mă mir că n-am urlat descoperind că era a lui Abdul Reis... Mîna aceea! Frigul şi strînsoarea sarcofagului... Gheaţa şi îmbrăţişarea mortală a vechiului Egipt. Egiptul necropolelor şi al nopţii... Laba cea galbenă... Lucrurile stranii care se şoptesc despre Kefren...

Chiar atunci am început să mă trezesc, sau cel puţin să ies din starea de comă în care mă găseam. Mi-am amintit de lupta din vîrful piramidei, de trădarea beduinilor, de atac, de înspăimîntătoarea descindere cu frînghia în nişte insondabile adîncuri deschise în stîncă, de căderea vertiginoasă şi nebunească într-un vid îngheţat cu duhoare de putreziciune. Aveam acum senzaţia că stau întins pe o suprafaţă de piatră umedă, cu legăturile pătrunzîndu-mi dureros în carne. Era foarte frig şi mi se părea că un uşor curent de aer trecea pe deasupra mea. Contuziile şi tăieturile provocate de pereţii zgrunţuroşi ai puţului din stîncă mă făceau să sufăr cumplit, iar suflul de aer îmi ascuţea şi mai mult durerea. Simplul fapt că adia peste mine îmi producea cele mai intolerabile chinuri. Întorcîndu-mă, m-am simţit reţinut de sus de funia cu care fusesem coborît. N-aveam idee la ce adîncime eram. Ştiam că obscuritatea din jur era totală sau aproape, deoarece nici o rază de lumină nu traversa pînza cu care fusesem legat la ochi. Părea că mă aflam într-un spaţiu foarte larg, poate chiar capela intrării subterane la Kefren cel Bătrîn, în templul Sfinxului? Poate era un coridor interior pe care ghizii nu mi-l arătaseră cu prilejul vizitei mele de dimineaţă şi de unde aş fi putut scăpa cu uşurinţă dacă regăseam drumul spre intrarea zăvorîtă. Ar fi fost un traseu dificil, nu mai rău însă decît acela pe care îl şi urmasem. Prima etapă pretindea să mă debarasez

de legături, de căluș și de fișia ce-mi acoperea ochii. Asta, o știam, n-avea să fie o sarcină prea grea, fiindcă experți mai îndemînatici decît arabii aceia încercaseră pe mine tot felul de legături cunoscute, fără a reuși vreodată să mă dovedească. Apoi mi-a trecut prin gînd că arabii puteau foarte bine să alerge la intrare, așteptînd acolo să mă atace, de îndată ce ar fi remarcat că mă desprinsesem din funia lor. Asta, bineînțeles, admițînd că locul încarcerării mele era chiar templul Sfinxului lui Kefren. Deschizătura de sus, oriunde ar fi dat, nu putea fi prea departe de intrarea obișnuită. Nu observasem nici un orificiu de acest fel în decursul vizitei de peste zi, dar știam că pe lîngă astfel de cavități afundate în nisip poți trece foarte ușor fără să le vezi. Gîndindu-mă la toate lucrurile acestea pe cînd zăceam pe piatră, legat fedeleș și deprimat, aproape că uitasem de ororile descinderii mele abisale și de șocurile ce mă aruncaseră în comă cu atît de puțin timp înainte. Singura mea idee era să le pot face arabilor figura. În consecință, am luat hotărîrea de a mă elibera de legături cît puteam de repede, ferindumă să trag de coardă, ca să nu mă trădez imediat. Dar o asemenea hotărîre nu putea fi realizată la fel de repede cum fusese luată. Cîteva încercări preliminare îmi dovediră că era imposibil să încerc ceva fără să fac mișcări smucite. Acestea atraseră atenția beduinilor, căci am simțit inelele funiei căzînd peste mine. În aparență, pricepuseră că mă străduiam să-mi cîștig libertatea și lăsaseră să cadă capătul corzii, grăbindu-se probabil spre adevărata intrare a templului, ca să-mi pîndească mișelește ieșirea. Gîndul acesta mi-a fost alungat însă îndată și toate spaimele mele dinainte, legate de orori supranaturale și de mistere demonice, izbucniră și mai acut printr-un incident ce primea o semnificație din ce în ce mai înfiorătoare pe măsură ce-mi elaboram planul filosofic. Am spus că funia se îngrămădea peste mine. Deodată, mi-am dat seama că ea continua să se adune

grămadă, într-un mod de neconceput pentru o coardă de lungime normală. Prindea putere, devenind o avalanșă de cînepă acumulată jos și îngropîndu-mă pe jumătate sub inelele ce se înmulțeau rapid. Curînd am fost cu totul acoperit și mă sufocam în vreme ce mereu adăugatele circumvoluții mă înmormîntau, luîndu-mi aerul. Simțurile mi-au șovăit iarăși, încercam în van să lupt împotriva amenințării fatale. Mă tulbura nu atît faptul că sufeream chinuri dincolo de omeneasca putere de a îndura, nici că viața și răsuflarea mă părăseau cu încetul, ci înțelegerea lucrului implicat de lungimea supranaturală a corzii. Eram la o adîncime necunoscută și incalculabilă. Coborîrea fără sfîrșit și căderea mea vertiginoasă prin spațiu avuseseră loc, așadar, cu adevărat. Neîndoielnic, zăceam întins, dezarmat, în vreo cavernă fără nume, în inima planetei. Conștiința bruscă a groazei finale era insuportabilă. Și pentru a doua oară m-am năruit într-o uitare îndurătoare. Cînd spun uitare, nu înseamnă că n-aveam vise. Dimpotrivă, absența mea din universul conștient era marcată de viziuni ale celei mai amuțitoare orori. Doamne! Măcar dacă n-aș fi citit atîtea lucruri privitoare la egiptologie înainte de a veni în această țară care e izvorul tuturor obscurităților și al tuturor spaimelor! Al doilea acces de inconștiență mi-a umplut din nou spiritul adormit cu secretele terifiante și arhaice ale ținutului. Printr-un hazard detestabil, visele mele se învîrteau în jurul vechilor noțiuni privitoare la morți, la popasul lor în suflet și în corp, dincolo de mormintele misterioase, mai mult case decît locuri de îngropăciune. Mi-am rememorat, în niște vise despre care e mai bine să nu-mi amintesc, construcția particulară, complicată a mormintelor egiptene, ca și doctrinele extrem de bizare, de stranii, pe baza cărora fuseseră ridicate. Moartea și morții erau singura idee a unui astfel de templu. Oamenii aceia credeau în reînvierea trupului și-l îmbălsămau cu deosebită grijă, păstrînd organele vitale în ulcioare ermetic închise,

alături de corp. Mai credeau și în alte două elemente, sufletul, care după judecata lui Osiris sălășluia în țara Celor Aleși, și obscurul, sinistrul Ka, sau principiul vieții, rătăcitor prin lumile superioare și inferioare într-un chip oribil, pretinzînd din vreme în vreme să intre în corpurile păstrate, să consume hrana adusă de preoți și de rubedenii în capela mortuară, iar uneori — cum se vorbea în șoaptă — să ia corpul, ori dublul său de lemn care i se îngropa întotdeauna alături, și să se dedea la practici imorale, teribil de respingătoare. De-a lungul mileniilor, corpurile acelea admirabil închise, cu ochii sticloși fixați în tavan cînd nu erau vizitate de Ka, așteptau ziua în care Osiris va trezi la viață simultan și pe Ka, și sufletul, conducînd înțepenitele legiuni de morți afară din subteranele lăcașuri ale somnului. Urma să fie o resurecție glorioasă, însă nu toate sufletele erau alese și nici nu toate mormintele neviolate, încît trebuia să te aștepți la erori grotești și la niște anomalii înspăimîntătoare. Chiar și astăzi, arabii vorbesc cu voce scăzută despre culte ce nu se pot mărturisi, practicate prin abise uitate, pe care doar acele Ka invizibile și înaripate le pot vizita. Legendele cele mai înmărmuritoare sînt cele referitoare la niște creații perverse ale sacerdoțiului decadent: mumii realizate printr-o îmbinare artificială de trunchiuri și de membre omenești cu capete de animale, imitînd zeitățile vechi. În toate epocile Istoriei, animalele sfinte erau îmbălsămate pentru ca taurii, pisicile, ibișii, crocodilii vrăjitori să poată reveni într-o bună zi în plină glorie. Dar abia în perioada decadentă au reunit egiptenii omenescul și animalicul în una și aceeași mumie, într-o vreme cînd nu mai înțelegeau drepturile și prerogativele lui Ka și ale sufletului. Nu se vorbește, cel puțin nu public, despre ce s-a întîmplat cu aceste mumii compuse și e sigur că nici un egiptolog nu le-a găsit vreodată. Zvonurile purtate de arabi sînt cu totul fanteziste, nu pot fi luate în seamă la modul serios. Ei spun că bătrînul Kefren —

cel cu Sfinxul, cu piramida a doua și cu templul alăturat — trăiește în adîncurile pămîntului, căsătorit cu regina-vampir Nitocris, și domnește peste mumii ce nu sînt nici oameni, nici bestii. Îi visam așadar pe Kefren, pe soția lui și bizarele lor armate de morți hibrizi, și iată de ce mă bucur că aspectul precis al viselor mele s-a șters din memorie. Viziunea cea mai oribilă pornea de la o întrebare pe care mi-o pusesem în ziua precedentă, privind enigmatica sculptură din deșert, cînd încercam să-mi închipui cam pe la ce adîncime neștiută se făcea legătura secretă între Sfinx și templul înălțat în coastele sale. Întrebarea aceasta, atît de nevinovată și de benignă atunci, dobîndea în visul meu o însemnătate ce-i dădea caracter de obsesie frenetică și isterică... Oare ce anomalie enormă și respingătoare reprezenta Sfinxul la origine? A doua trezire, dacă trezire va fi fost, îmi era marcată de amintirea unei ororî profunde. Și totuși, viața îmi fusese mai plină de aventuri decît cea a majorității muritorilor. Amintiți-vă că-mi pierdusem cunoștința sub cascada unei funii a cărei lungime îmi revela adîncimea catastrofală unde mă găseam. Acum, cu simțurile regăsite, nu mai percepeam greutatea de deasupra mea și, rostogolindu-mă, mi-am dat seama că, deși rămîneam mai departe cu călușul în gură și cu legătura pe ochi, ceva sau cineva cărase de acolo inelele de cînepă ce mă sufocau. Semnificația acestei întîmplări n-am descoperit-o decît încetul cu încetul, și, cred că mi-aș fi pierdut încă o dată cunoștința, dacă n-aș fi atins deja un asemenea stadiu de epuizare emoțională, încît o oroare în plus sau în minus nu mai conta. Eram singur... dar cu ce? Înainte de a mă putea tortura cu noi întrebări, înainte de a face o nouă sforțare ca să scap de legături, un alt element a devenit manifest. Dureri pe care nu le simțisem pînă atunci îmi sfîșiau brațele și picioarele și aveam impresia că eram acoperit de o cantitate de sînge uscat mult superioară celei pierdute de mine. Pieptul îmi părea stră-

puns de sute de răni, ca și cum un ibis crud și titanic m-ar fi atacat cu lovituri de cioc. Fără nici o îndoială, puterea care retrăsese coarda îmi era ostilă și începuse să-mi producă răni teribile, însă fusese silită să se oprească. Senzațiile mele erau, totuși, exact contrariul celor la care te-ai fi putut aștepta. În loc să mă scufund într-o disperare fără nume, m-am simțit gata să acționez. Eram sigur acum că forțele răului se înfățișau ca elemente fizice pe care un om neînfricat le putea înfrunta de la egal la egal. Încurajat de o asemenea constatare, am tras de legături și mi-am folosit îndemînarea de o viață întreagă spre a mă elibera cum făcusem adesea sub reflectoare și sub aplauzele mulțimii. Am început să-mi reamintesc amănuntele familiare ale operației de evadare și, întrucît funia cea lungă dispăruse, mi-am zis că ororile supreme fuseseră niște halucinații și că nu existase niciodată vreo deschizătură înspăimîntătoare, vreun abis fără fund sau vreo coardă interminabilă. La urma urmelor, eram oare chiar în templul de intrare al lui Kefren, nu departe de Sfinx, și nu cumva arabii pătrunseseră acolo pe furiș ca să mă tortureze pe cînd zăceam lipsit de apărare? În orice caz, trebuia să mă eliberez. Iar odată ajuns în picioare, fără legături și căluș, cu ochii larg deschiși și gata să perceapă cea mai slabă rază de lumină, m-aș fi luptat cu o adevărată plăcere împotriva unor inamici perfizi. N-aș putea spune cît timp mi-a trebuit pentru a-mi smulge funiile, probabil mai mult decît cu prilejul exercițiilor, căci eram rănit, epuizat și slăbit de încercările suferite. Cînd, în fine, am fost liber și am putut respira un aer înghețat, umed și putred, încă și mai cumplit dacă nu mai aveam filtrul călușului și al pînzei protectoare, am constatat că eram prea vlăguit și chinuit de crampe ca să mă pot pune imediat în mișcare. Prin urmare, am rămas o vreme întins, străduindu-mă să-mi destind corpul chircit și amorțit, forțîndu-mi privirile să străpungă bezna ca să mă orientez. Încetul cu

încetul, puterile și supleţea mi-au revenit, dar ochii nu distingeau nici cea mai vagă licărire. Clătinîndu-mă pe picioare, am scrutat zadarnic în jur, întîlnind doar obscuritate la fel de adîncă precum cea care mă înconjurase pe cînd aveam ochii legaţi. Mi-am mișcat picioarele acoperite de sînge închegat sub fișiile de pantalon rămase, constatînd astfel că puteam umbla. Am ezitat în privinţa direcţiei de mers. Era evident că nu mă puteam aventura la întîmplare, cu riscul de a mă îndepărta de deschizătura căutată. Oprit în loc, am încercat să stabilesc direcţia curentului de aer fetid, pe care îl simţeam mereu. Închipuindu-mi că punctul de unde provenea era intrarea probabilă în acel hău, mă străduiam să menţin reperul și să merg în direcţia respectivă. În seara respectivă adusesem cu mine o cutie de chibrituri și chiar și o mică lampă electrică, dar acum buzunarele hainelor mele zdrenţuite erau goale, bineînţeles. Pe cînd înaintam prudent prin întuneric, curentul de aer deveni mai puternic și mai precis marcat, apoi l-am putut percepe, în sfîrșit, ca pe o emanaţie clară de vapori detestabili, ieșiţi dintr-un orificiu oarecare, așa cum fumul geniului scapă din ulciorul pescarului în basmul oriental. Orientul... Egiptul... Cu adevărat, acest leagăn negru al civilizaţiei a fost mereu o sursă de orori și de minuni inexprimabile.

Cu cît mă gîndeam mai mult la natura vîntului de cavernă, cu atît creștea în mine neliniștea, căci îi căutasem originea și înţelegeam acum că, după toate probabilităţile, emanaţia putredă nu avea nici o legătură cu aerul pur din deșertul Libiei. Așadar, mersesem în direcţia greșită!

După o clipă de ezitare, am hotărît să nu fac cale întoarsă. Dacă mă îndepărtam de curentul de aer, n-aș mai fi avut nici un reper, fiindcă solul de piatră neregulată nu prezenta vreo configuraţie distinctă. Dacă urmam, totuși, firul curentului bizar, aș fi ajuns fără nici o îndoială la un orificiu oarecare, de unde aș fi

putut eventual să dau ocol pe lîngă pereți, ca să explorez partea opusă a acestei peșteri ciclopice, unde era cu neputință să te orientezi. Știam perfect de bine că puteam să dau greș. Aveam motive să cred că era o parte a templului Kefren necunoscută turiștilor și mi-a trecut prin minte că peștera putea foarte bine să fie necunoscută chiar și arheologilor, încît doar perfizii de arabi care mă închiseseră acolo să-i fi știut de existență. Dacă lucrurile stăteau așa, era oare vreo trecere spre zonele cunoscute sau spre exterior? Ce dovadă aveam, în fond, că mă găseam în templul de intrare? Timp de cîteva secunde îmi reveniră gîndurile cele mai nebunești și am meditat la amestecul viu de impresii, coborîrea, suspensia în spațiu, coarda, rănile și visele mele. Ajunsesem oare la capătul vieții? Clipa trăită acum să fi fost cea de pe urmă? Nu puteam răspunde la nici una din întrebări, însă am continuat să mi le pun pînă cînd destinul, pentru a treia oară, m-a făcut să mă prăbușesc în uitare. De data asta n-a mai fost vis, căci rapiditatea șocului nu mi-a lăsat timp de gîndire. Poticnindu-mă de o treaptă apărută pe neașteptate în locul unde gretosul curent de aer devenea foarte puternic, am căzut cu capul înainte în josul unei scări monumentale, de piatră, într-un gol oribil. Îmi datorez salvarea doar vitalității și rezistenței miraculoase a organismului uman. Adesea, rememorîndu-mi noaptea respectivă, percep comicul celor trei leșinuri; repetarea lor amintește de melodramele cinematografice ale epocii. Bineînțeles, e posibil ca aceste trei întîmplări să nu se fi produs, încît toate peripețiile din coșmarul subteran să nu fie altceva decît o înlănțuire de vise care a început cu șocul căderii mele în abis și s-a terminat în prospețimea mîngîietoare a aerului liber, cînd m-am trezit întins pe nisipurile din Gizeh, la picioarele marelui Sfinx. Prefer să cred această ultimă explicație și am fost mulțumit să aflu de la poliție că poarta ce închide templul de intrare al lui Kefren fusese găsită întredes-

chi ă și că există o bortă largă pe platou. Am fost mulțumit și de faptul că medicul îmi considera rănile datorate numai răpirii, caznei de a mă elibera și încercărilor îndurate... Diagnostic foarte liniștitor. Și totuși, știu că există ceva ce merge dincolo de aparențe. Căderea aceea extraordinară mi-a lăsat o amintire mult prea vie ca s-o neglijez, și e ciudat că nimeni n-a fost vreodată în stare să dea de urma unui om cu înfățișarea ghidului meu Abdul Reis el-Drogman, călăuza cu voce de dincolo de mormînt și cu surîsul asemănător celui al regelui Kefren. M-am îndepărtat de povestire în speranța vană, fără îndoială, de a evita să relatez incidentul final, acel incident care, în mod foarte precis, trebuie să fi fost o halucinație. Dar am promis că-l relatez și n-o să uit să-mi țin promisiunea. Cînd mi-am revenit în simțuri, sau am avut impresia că-mi revin în simțuri după ce căzusem la picioarele scării de piatră, eram la fel de singur în beznă ca și înainte. Suflul gretos era acum putred, însă reușisem în bună măsură să mă obișnuiesc cu el, încît să-l pot suporta cu stoicism. Pe orbecăite, am început să mă îndepărtez tîrîș de locul de unde provenea putoarea și, cu mîinile însîngerate, pipăiam dalele colosale ale unui pavaj gigantic. Capul mi s-a lovit de un obiect dur, iar cînd l-am atins, mi-am dat seama că era piciorul unei coloane, o coloană de-o măreție incredibilă, cu suprafața acoperită de hieroglife uriașe, pe care degetele mele le recunoșteau cu ușurință. Tîrîndu-mă mai departe, am dat peste alte coloane titanice, depărtate unele de altele pînă la distanțe de neînțeles. Deodată, atenția mi-a fost atrasă de ceva ce mi-a lovit auzul, înainte de a-mi fi regăsit conștiința cu adevărat: dintr-un loc situat încă și mai jos, în măruntaiele pămîntului, veneau niște sunete cadențate și precise, străine de tot ce auzisem pînă atunci. Am simțit în chip intuitiv că erau foarte vechi. Erau produse de un grup de instrumente pe care cunoștințele mele de egiptologie mi-au permis să le identific: flaut, sambucă,

sistru și timpan. Ritmul acestei muzici îmi transmitea un sentiment de groază cu mult mai puternic decît toate spaimele din lume, o teroare în mod bizar desprinsă de persoana mea și semănînd cu un gen de milă pentru planeta noastră care închide în adîncurile ei atîtea orori. Sunetele își sporeau volumul și înțelegeam că se apropie. Fie ca toți zeii Universului să-și dea mîna pentru a mă feri să mai aud din nou ceva asemănător! Începeam să percep tropăitul morbid și multiplicat al unor creaturi aflate în mișcare. Oribil era faptul că niște umblete atît de neasemănătoare între ele puteau avansa într-un ansamblu atît de perfect, monstruozitățile venite din cele mai profunde locuri ale pămîntului trebuie că se antrenaseră vreme de milenii ca să defileze în felul acela. Mers, șchiopătare, zornăială, tîrșîit, țopăială, totul pe sunetul de o cumplită discordanță al acelor instrumente infernale. Am început să tremur. Mă rugam lui Dumnezeu să-mi scoată din minte amintirea legendelor arabe: mumiile lipsite de suflet... întîlnirea cu acele Ka rătăcitoare... cadavrele hibride pe care, în peșteri de onix, le conduceau regele Kefren și soția sa vampir, Nitocris... Tropăitul se apropia — cerul să mă scutească de zgomotul unor asemenea picioare, al copitelor și călcîielor lor —, începea să devină distinct pe dalele imense, neatinse de soare; o scînteie a izbucnit prin emanația infectă și m-am ascuns îndărătul masei enorme a unei coloane ciclopice ca să mă adăpostesc o clipă de spectacolul milioanelor de picioare ce avansau spre mine, susținînd niște monstruozități imunde, neomenești și lipsite de vîrstă. Scînteierile se înmulțiră, tropăitul și ritmul discordant deveniră asurzitoare. În lumina portocalie, tremurătoare, se desfășura o scenă atît de impresionantă că, de surpriză, am uitat și de frică, și de repulsie. Baza coloanelor — atît de mari încît prin comparație turnul Eiffel ar fi părut minuscul — era plină de hieroglife gravate de niște mîini monstruoase, în cavernele acelea unde lumina zilei nu putea fi decît o

amintire îndepărtată și de neconceput. N-aveam să mă mai uit la arătările mărșăluitoare. Am luat o asemenea hotărîre disperată pe cînd le auzeam încheieturile trosnind și le respiram suflarea înțepătoare. Bine măcar că nu vorbeau! Dar, Dumnezeule! torțele lor proiectau umbre incredibile pe suprafața uriașelor coloane.

Hipopotamii n-ar fi trebuit să aibă mîini omenești și nici să țină torțe în ele... Oamenii n-ar fi trebuit să aibă capete de crocodil! Am încercat să-mi întorc privirile, însă umbrele, zgomotele, putoarea erau peste tot. Apoi mi-am amintit un lucru pe care obișnuiam să-l fac atunci cînd, în copilărie, aveam coșmare și m-am apucat să repet: „E un vis, e un vis". Dar asta nu mi-a fost de nici un folos. Nu-mi mai rămînea decît să închid ochii și să mă rog. M-am întrebat dacă voi mai vedea vreodată lumea și, din cînd în cînd, ridicam pleoapele pe furiș, în speranța că o să disting și altceva decît coloanele fără capăt și umbrele unei măreții anormale, oribile. Torțele se înmulțeau, iar lumina lor ajunsese acum strălucitoare, încît, dacă nu cumva locul acela infernal era complet lipsit de pereți, n-avea să treacă mult pînă să găsesc vreun reper. A trebuit însă să-mi închid iarăși ochii atunci cînd mi-am dat seama cît de numeroase erau făpturile adunate acolo și mai ales văzînd cum în vestibul avansa, solemn și cadențat, o alcătuire lipsită de picioare. Un geamăt de cadavre, un murmur de morți umplură atmosfera otrăvită cu aburi de naft și de bitum. Deschiși împotriva voinței mele, ochii mi-au întrezărit vreme de o clipă o scenă pe care nici o ființă omenească nu și-ar putea-o închipui fără să fie apucată de panică, fără să moară de teamă. Creaturile mărșăluiseră ceremonios în direcția curentului de aer, iar lumina torțelor lor îmi arăta capetele aplecate ale celor ce aveau capete. Se pregăteau să se închine la o mare spintecătură căscată și întunecată, adîncită în jos pînă o scăpai din priviri și avînd pe laturi, perpendicular, două scări gigantice, cu capetele

pierdute în umbră. Una dintre ele era, neîndoielnic, cea pe care căzusem. Despicătura avea dimensiuni proporționale cu coloanele: o casă obișnuită s-ar fi scufundat în ea cu ușurință, o clădire publică poate ar fi încăput în ea. Suprafața îi era atît de mare că n-o puteai cuprinde fără să-ți deplasezi din loc privirea. Creaturile aruncau diferite lucruri dinaintea acestei imense porți căscate și, în mod precis, luîndu-te după gesturile lor era vorba de sacrificii, de ofrande. Șeful lor era Kefren, regele Kefren cu surîs sardonic, sau poate că era ghidul Abdul Reis, cu coroană de aur, psalmodiind formule fără de sfîrșit cu glasul cavernos al morților. Alături de el îngenunchease frumoasa regină Nitocris; am văzut-o din profil vreme de cîteva clipe și am observat că partea dreaptă a chipului său fusese devorată de șobolani sau de vampiri. Am închis din nou ochii îndată ce m-am dumirit ce fel de ofrande se aruncau lîngă deschizătura fetidă. Judecînd după amploarea acelui cult, mi-a trecut prin minte că divinitatea ascunsă acolo trebuia să fie una importantă. Să fi fost Osiris sau Isis, Horus sau Anubis, ori vreun zeu necunoscut? Există o legendă după care altarele și monumentele gigantice au fost înălțate întru slava Necunoscutului, înainte de adorarea zeilor știuți. Iar acum, pe cînd cercetam arătările fără nume, preocupate să-și celebreze cultul sepulcral, gîndul fugii începea să pună stăpînire pe mine. Locul era sumbru, coloanele aruncau umbre. Cîtă vreme toată mulțimea aceea de coșmar rămînea în extaz, poate că reușeam să mă strecor pînă la picioarele uneia dintre scări. Încredințîndu-mă destinului și îndemînării mele, am încercat să evadez. Nu-mi trecea prin minte unde puteam să mă aflu și un moment mi-a părut chiar hazliu să-mi închipui că evadam din ceea ce știam că-i un vis. Eram oare într-unul din imperiile ascunse și nebănuite ale templului lui Kefren, lăcaș care de generații întregi se cheamă Templul Sfinxului? Trebuia să mă rezum la presupuneri, dar eram

hotărît să urc din nou spre cerul liber, dacă spiritul și puterile corpului mi-o permiteau. Tîrîș, am început să mă apropii de scara din stînga, unde mi se părea mai ușor de ajuns. Nu sînt în stare să descriu senzațiile acestei înaintări anevoioase, însă ele pot fi imaginate cu ușurință dacă te gîndești că trebuia să fiu atent mereu la lumina torțelor agitate în vînt. N-aveam voie să mă las surprins. Partea de jos a scării era, cum am mai spus, în umbră și se înălța vertiginos deasupra titanicei deschizături. Ajunsesem acum destul de departe de hoarda zgomotoasă, al cărei spectacol mă înghețа în ciuda distanței. În sfîrșit, am reușit să ating treptele și mi-am început urcușul. Mă țineam cît să putea de aproape de peretele acoperit cu cele mai cumplite ornamente. Monștrii erau prea absorbiți de liturghia lor ca să-mi dea atenție. Scara era gigantică și abruptă, săpată în blocuri mari de porfir, ca pentru tălpile unui uriaș. Teama că puteam fi descoperit și durerea stîrnită de sforțări în rănile dinainte au contribuit deopotrivă la transformarea urcușului într-o tortură de neuitat. Intenționam ca, odată ajuns în vîrf, să mă cațăr mai departe pe vreo altă scară întîlnită acolo; nu voiam să mă opresc nici măcar pentru a mai arunca o ultimă privire spre abominațiile putrede ce îngenuncheau la douăzeci sau treizeci de metri mai jos, dar foșnetele de cadavre și asurzitorul cor de morți au reizbucnit cînd aproape că atinsesem vîrful scării, silindu-mă să cercetez prudent ceea ce se petrecea sub mine. Monștrii salutau ceva, un lucru care apărea prin dezgustătoarea deschizătură spre a apuca ofrandele diavolești ce-i fuseseră oferite. Era o masă greoaie, gălbuie, păroasă și străbătută de un fel de tremur nervos. De mărimea unui hipopotam și de o formă ciudată, ea n-avea gît, însă cinci capete distincte ieșeau dintr-un trunchi gros și cilindric; primul și al cincilea erau foarte mici, al doilea de dimensiune mijlocie, al treilea și al patrulea erau cele mai mari. Din capetele acestea se iveau niște

stranii tentacule țepene ce adunau cu lăcomie uriașele cantități de hrană imposibil de numit, așezate lîngă spintecătură. Din cînd în cînd, arătarea făcea cîte un salt și reintra în chip ciudat în bîrlogul ei. Modul său de locomoție era atît de inexplicabil, încît am privit fix într-acolo, sperînd s-o mai văd ieșind din peștera de sub mine. Chiar atunci a ieșit și, la vederea ei, m-am întors și m-am cățărat cît puteam de repede, prin întuneric, pe scara din spatele meu. Am urcat aproape pe dibuite niște trepte incredibile, scări și planuri înclinate către care nu mă conducea nici o logică și nici un sens uman, și pe care trebuie să le 'izgonesc pentru totdeauna în lumea viselor, din lipsă de probe. Trebuie să fi fost un vis, căci altfel zorii nu m-ar fi găsit vreodată abia trăgîndu-mi sufletul pe nisipul din Gizeh, la picioarele figurii cu surîs sardonic, luminat de aurora, a marelui Sfinx. Marele Sfinx! Doamne! Întrebarea aceea care-mi venise cu o zi în urmă... Ce anomalie enormă și oribilă trebuie să fi reprezentat Sfinxul la origine? Blestemată să rămînă imaginea — fie că era vis, fie că nu — care mi-a arătat oroarea supremă: zeul necunoscut al morților, delectîndu-se într-un abis nebănuit cu o hrană imundă și colosală, oferită de niște absurdități fără suflet, ce n-ar trebui nici să existe măcar. Monstrul cu cinci capete... Monstrul cu cinci capete, mare cît un hipopotam... Monstrul cu cinci capete și care n-are decît un trunchi... Dar am scăpat cu viață și știu că era doar un vis.

L-am văzut într-o noapte fără somn, pe cînd umblam cuprins de disperare ca să-mi salvez mintea și sufletul. Părea că venirea mea la New York fusese o greșeală. Acolo unde căutasem încîntare și inspirație, în labirintul vechilor străzi terminate prin fundături, în parcurile cu fîntîni uitate, printre moderne turnuri ciclopice și clădiri de tip babilonian ridicate sub lună, nu descoperisem decît un oribil sentiment apăsător ce amenința să mă domine, să mă paralizeze, să mă distrugă.

Deziluzia a venit încetul cu încetul. Sosind în oraș, îl contemplasem la vremea amurgului, din înălțimea unui pod avîntat cu măreție pe deasupra apei. Piscuri și piramide apăreau prin înserare ca niște flori. Înconjurat de ceturi violete, orașul se juca delicat cu norii învăpăiați și cu primele stele ale nopții. Apoi s-a luminat, fereastră după fereastră. Iar în undele scînteietoare, pe care lunecau felinare legănate și armonii stranii lansate în chip de apel, panorama semăna cu un firmament înstelat, fantastic, scăldat într-o muzică feerică. Orașul părea să cuprindă, reunite la un loc, toate minunățiile din Carcassonne, din Samarkand și din El Dorado, și din toate celelalte așezări glorioase și fabuloase. La puțin timp după aceea, mi-am lăsat purtați pașii pe străzile sale vechi, atît de scumpe închipuirii mele, pe alei, prin pasajele înguste și întortocheate unde salbe de cărămizi roșii, luminate de micile lucarne de deasupra intrărilor cu coloane, văzuseră trecînd caleși aurite și lectici lambrisate. Odată cu acel prim contact pe care mi-l dorisem de atîta vreme, îmi închipuiam că pă-

trunsesem în sfîrșit în miezul comorilor ce aveau să mă conducă spre poezie.

Speranțele mi-au fost însă repede dezamăgite. Acolo unde luna îmi dăduse iluzia frumuseții și a farmecului, lumina crudă a zilei nu mi-a dezvăluit decît sordidul, aspectul bizar și nesănătoasa proliferare a pietrei, răspîndită și în lărgime, și în înălțime.

O mulțime de lume se revărsa în aceste străzi asemănătoare unor canale. Erau străini bondoci și negricioși, cu chipuri dure și ochi înguști, venetici șireți, lipsiți de vise și de interes pentru ceea ce-i înconjura. N-aveau nimic comun cu acel om cu ochi albaștri din vechea populație de coloniști, care-și păstra în străfundul inimii dragostea pentru preriile înverzite și pentru clopotnițele albe ale satelor din Noua Anglie.

Prin urmare, în loc de poezia sperată, am găsit doar o obscuritate înfiorătoare și o solitudine greu de descris. Asta era starea de spirit în care am descoperit înspăimîntătorul adevăr pe care nimeni nu avusese vreodată curajul de a-l privi în față — inviolabilul secret al secretelor. Orașul de piatră nu-i prelungirea firească a vechiului New York, așa cum Londra continuă vechea Londră iar Parisul continuă vechiul Paris. Vechiul New York a murit. Corpul său, îmbălsămat de mîntuială, e infestat de ciudate făpturi însuflețite ce nu-s decît umbra acelora care îl animau atunci cînd era viu. După ce am făcut această descoperire, n-am mai putut dormi liniștit. Dar am cîștigat un soi de alinare resemnată o dată cu obiceiul de a evita străzile pe timpul zilei, ieșind doar noaptea, cînd bezna aduce înapoi ce mai rezistă din trecut, iar bătrînele porți albe își reamintesc siluetele semețe care le deschideau odinioară. Astfel, am ajuns chiar să scriu cîteva poeme, alungînd mereu dorința de a mă întoarce acasă, la familia mea, de teamă să nu pară că revin umilit, cu capul plecat, după un eșec.

Într-o noapte fără somn, pe cînd rătăceam prin oraș, l-am întîlnit. Eram într-unul din locurile acelea bizare

și ferite din cartierul Greenwich, unde hotărîsem să mă așez întrucît auzisem despre el că era refugiul natural al artiștilor și poeților. La început, străzile vechi, casele, piațetele și parcurile surprinzătoare mă încîntaseră. Cînd am descoperit că artiștii și poeții nu erau decît niște trîmbițași plini de ifose, am rămas totuși acolo, de dragul lucrurilor venerabile pe care mă sileam să le reașez în cadrul lor originar. Noaptea era tîrzie, iar chefliii dispăruseră. Eram singur pe străzi și mă gîndeam la ciudatele taine pe care generațiile trebuie să și le fi transmis prin locurile acelea. Asta îngăduia sufletului meu să reziste, producîndu-mi unele dintre viziunile și reveriile la care aspiră poetul aflat în straturile mele cele mai profunde.

Ne-am întîlnit pe la orele două, într-o cețoasă dimineață de august, pe cînd traversam o înșiruire de străzi alcătuind o rețea neîntreruptă de alei pitorești. Auzisem vag vorbindu-se despre ele, dar observasem că nu figurau pe nici o hartă contemporană. Simplul fapt că fuseseră uitate mi le apropiase sufletește și tocmai de aceea le căutasem cu atîta ardoare. Acum, că le aflasem, mi se stîrnise curiozitatea. În dispunerea lor, ceva lăsa să se întrevadă o mare originalitate. Străzile se strecurau obscur printre ziduri înalte, albe, și locuri pustii, ori alunecau fără nici o geană de lumină pe sub pasaje boltite; toate acestea, neștiute de hoardele străinilor, păreau păstrate cu grijă geloasă de către artiștii sfioși și prea puțin comunicativi, temători de publicitate. Bărbatul a fost cel care mi-a vorbit mai întîi, fără ca eu să-l fi provocat, după ce observase starea de spirit în care cercetam niște porți cu ciocan plasate deasupra unor trepte prevăzute cu balustradă de fier, sub lucirea lividă a ferestrelor mici, slab luminate. Fața lui rămînea ascunsă în umbră. Purta o pălărie cu boruri largi, întru totul potrivită cu pelerina demodată în care se înfășurase. M-am simțit stînjenit înainte chiar de a-mi fi adresat vreo vorbă. Avea o siluetă foarte alungită, de o slăbiciune aproape scheletică, iar vocea i-o găseam nespus de plăcută, cavernoasă,

chiar dacă nu prea profundă. Mi-a spus că mă remarcase de mai multe ori în timpul plimbărilor mele, deducînd din asta că amîndoi avem aceeași pasiune pentru vestigiile trecutului. Nu acceptam oare să mă ghideze o persoană obișnuită de mult cu asemenea explorări și posedînd informații foarte detaliate în privința locurilor respective?

Cum vorbea, i-am zărit o clipă chipul în raza gălbuie ce cădea dintr-o fereastră de la mansardă. Avea o aparență de nobilă vechime, chiar frumusețe, și purta pecetea unei ascendențe, a unui rafinament fără egal în aceste timpuri și locuri. Totuși, bărbatul mă neliniștea aproape tot atîta cît mă atrăgea. Poate că fața lui era prea palidă, ori prea lipsită de expresie, ori prea insolită în acel decor? Cert e că indispoziția mea persista. Și cu toate acestea l-am urmat, căci în zilele sumbre de care vorbesc căutarea frumuseții străvechi și a misterului era singurul lucru ce îngăduia sufletului meu să trăiască, încît am considerat că Destinul îmi făcea o favoare deosebită permițîndu-mi să întîlnesc pe cineva ale cărui preocupări secrete păreau mult mai avansate decît ale mele.

Cîtăva vreme, omul cu pelerină a rămas tăcut. Am umblat o oră întreagă fără ca el să fi rostit cuvinte inutile. Făcea doar scurte comentarii cu privire la numele vechi, la date și schimbări. Mă conducea prin semne și prin gesturi largi pe cînd ne strecuram prin intrînduri, străbăteam coridoare în vîrfurile picioarelor, escaladam ziduri de cărămidă; iar o dată chiar am început să ne tîrîm printr-o trecere boltită, cu dimensiuni și sinuozități ce sfîrșiră prin a-mi șterge ultimele noțiuni de orientare pe care fusesem capabil să le mai păstrez. Ceea ce vedeam noi era foarte vechi și magnific, sau cel puțin dădea această impresie în licărul cîtorva luminițe izolate, și n-am să uit niciodată ruinatele coloane ionice și pilaștrii aceia zvelți, stîlpii de fier ai împrejurimilor, prevăzuți în partea de sus cu urne, ferestrele cu lintouri și răsuflătorile decorative ce păreau să devină din ce în ce mai

ciudate pe măsură ce ne afundam în acel nesfîrșit dedal al unui trecut neștiut.

N-am întîlnit nici un suflet viu și, cu trecerea timpului, ferestrele luminate se rărirră foarte mult. Felinarele fuseseră mai întîi cu petrol, apoi le luaseră locul lumînările. In sfîrșit, după ce am traversat o înfiorătoare curte întunecată, unde călăuza a trebuit să mă conducă ținîndu-mă cu mîna sa înmănușată, am ajuns la o poartă de lemn, îngustă, situată într-o porțiune de stradă luminată doar prin cîte o lanternă la fiecare șapte case. Felinarele acestea de metal aveau un incredibil aer colonial. Străduța urca în pantă abruptă, iar capătul îi era tăiat de zidul acoperit de iederă al unei proprietăți particulare, dincolo de care am putut zări o cupolă pală și vîrfurile copacilor mișcîndu-se sub o vagă lucire de cer. În zid exista o portiță de stejar negru, ferecată, scundă și arcuită, pe care bărbatul s-a apucat s-o descuie cu o cheie grea. Am străbătut o alee cu pietriș, apoi ne-am cățărat pe o scară de piatră pînă la intrarea în clădire.

Am intrat și, imediat, m-am simțit rău din pricina duhorii de mucegai care mi-a izbit nările, părînd a fi rezultatul unor secole de descompunere. Gazda mea nu părea s-o ia în seamă și, din politețe, am păstrat tăcerea pe cînd mă conducea în lungul unui peron, într-un hol, apoi într-o cameră pe care a închis-o cu cheia în urma noastră. Îndată după aceea a tras perdelele celor trei ferestre împărțite în ochiuri mici, abia vizibile pe cerul ce începea să se lumineze, și, îndreptîndu-se spre șemineu, a aprins cu o brichetă de silex două lumînări într-un candelabru cu douăsprezece brațe. Mi-a recomandat să vorbesc în șoaptă. Ne aflam într-o bibliotecă încăpătoare, bine mobilată și lambrisată, de la începutul veacului al XVIII-lea, cu minunate frontoane de uși, cu o delicată cornișă dorică și cu o placă de cămin sculptată splendid. Deasupra rafturilor pline de cărți stăteau, atîrnate de pereți, niște excelente portrete de familie. Totul era însă întunecat, mai precis enigmatic, semănînd în

chip evident cu bărbatul care îmi făcea acum semn să mă așez pe scaun lîngă o grațioasă masă veche. Înainte de a lua loc în fața mea, de cealaltă parte a mesei, amfitrionul a ezitat un moment, ca și cum l-ar fi stînjenit ceva. Apoi, scoțîndu-și repede mănușile, pălăria cu boruri largi și pelerina, mi-a dezvăluit teatral costumul său de epocă georgiană, jaboul, pantalonii scurți de mătase și pantofii cu paftale pe care încă nu-i observasem. Așezîndu-se apoi încet pe un scaun cu spătar în formă de liră, a început să mă privească intens. Fără pălărie, părea foarte bătrîn și m-am întrebat dacă nu cumva longevitatea aceea neobișnuită devenise brusc una din cauzele tulburării mele. În fine, a început să vorbească, cu aceeași voce joasă, găunoasă și vătuită cu grijă. L-am urmărit cu mare greutate, dar l-am ascultat totuși, fascinat și plin de neliniște.

— Te găsești, domnule, a început gazda mea, dinaintea unui om foarte excentric, care nu trebuie să-și scuze veșmîntul față de cineva cu inteligența și gusturile dumitale. Gîndindu-mă la epoci mai bune, nu m-am sfiit să adopt obiceiurile și costumele și manierele lor, treabă care nu jignește pe nimeni dacă e lipsită de ostentație. Am avut norocul să pot păstra locuința de țară a strămoșilor mei, în ciuda extinderii a două orașe: mai întîi Greenwich, construit după 1800, iar apoi New Yorkul, pe la 1830. Există destule motive care mi-au determinat familia să vegheze îndîrjit locul acesta, iar eu n-am dezertat de la o astfel de obligație. Stăpînul așezat aici începînd din 1768 a studiat unele științe și a făcut anumite descoperiri, toate în strînsă legătură cu niște influențe provenite din chiar acest loc și care meritau să fie păzite cu cea mai mare grijă. Acum vreau să-ți dezvălui cîteva din efectele stranii ale acestor științe și descoperiri, însă numai sub pecetea celui mai desăvîrșit secret. Cred că pot să am sufucientă încredere în puterea mea de a întui oamenii, încît să știu că n-am a mă teme de dumneata și de indiscreția dumitale.

S-a oprit. Am incuviințat din cap. I-am spus că eram neliniștit, dar nimic nu putea fi mai ucigător pentru sufletul meu decît universul inform și grosolan al New York-ului. Oricine ar fi fost omul acela, un excentric inofensiv sau un deținător de cunoștințe periculoase, n-aveam altă soluție decît să-l ascult și să-mi potolesc curiozitatea cu ceea ce-mi oferea. Prin urmare, am ascultat.

— Strămoșul meu, a continuat el cu glas scăzut, a descoperit că voința omenească e înzestrată cu proprietăți remarcabile. Proprietăți ce-i permit omului nu doar să exercite o putere asupra propriilor sale acțiuni și asupra celor datorate altora, ci și asupra tuturor forțelor și substanțelor din natură, sau a multelor elemente și dimensiuni ce depășesc însăși natura. Mai trebuie oare să spun că lui puțin îi păsa de inviolabilitatea unor lucruri atît de serioase ca timpul și spațiul, ori că se folosea de riturile anumitor piei-roșii care poposeau odinioară pe colina asta? De altfel, pe indieni îi înfuriase construcția casei și făcuseră tot ce puteau ca să revină aici cu prilejul fiecărei luni pline. Ani în șir au escaladat zidul proprietății cînd le-a fost posibil s-o facă, spre a se deda în ascuns la niște practici știute numai de ei. Dar în 1768, noul stăpîn i-a surprins și a rămas uluit de ceea ce vedea. El a hotărît deci să încheie un tîrg cu indienii și să le permită accesul liber la teren, în schimbul cunoașterii semnificației adînci a lucrurilor pe care le săvîrșeau. A aflat astfel că strămoșii lor moșteneau obiceiul pe de-o parte de la piele-roșii din vechime, iar pe de alta de la un olandez bătrîn din epoca Statelor Generale. Poate că acest stăpîn i-a servit mai apoi, intenționat sau nu, cu un rom dubios, cert e că la o săptămînă după ce le aflase taina era singurul ei deținător. Dumneata, domnule, dumneata ești primul străin căruia îi povestesc această istorie; însă, întrucît te preocupă atît de intens lucrurile trecute, cred că pot să-ți vorbesc de secret fără teamă.

M-am înfiorat, ascultîndu-l pe omul acela care, treptat, începea să vorbească un grai venit dintr-o altă epocă. Și-a reluat spusele:

— Tot ce aflase acel stăpîn de la sălbatici nu era, de fapt, decît o mică parcelă din știința pe care a ajuns să și-o însușească. Nu degeaba umblase pe la Oxford și nici nu studiase fără temei cu un bătrîn chimist și astrolog din Paris. Pe scurt, era convins că lumea întreagă nu-i decît emanația creierelor noastre. Insul vulgar, spunea el, n-are nici o influență asupra ei, dar înțeleptul o poate trata ca pe un simplu norișor de tutun din Virginia. Putem face din noi, așadar, tot ce vrem și putem izgoni ceea ce nu ne place. N-o să merg pînă acolo încît să afirm că toate acestea sînt pe de-a-ntregul adevărate, însă ele sînt îndeajuns de adevărate pentru cîte un bun spectacol, din cînd în cînd. Au să-ți placă, neîndoielnic, imaginile pe care le vei cunoaște din epoca atît de iubită de dumneata. Te rog să-ți stăpînești totuși groaza față de ce am de gînd să-ți arăt. Vino lîngă fereastră și rămîi liniștit.

Amfitrionul m-a luat atunci de mînă și m-a condus spre una din ferestrele camerei rău-mirositoare. La primul contact al degetelor sale cu pielea mea, am înghețat. Deși uscată și tare, carnea îi era teribil de rece, încît am căutat să mă smulg din strînsoare, apoi m-am gîndit iute la neant și la oroarea realității cotidiene, și dintr-o dată am fost gata să îndur orice. Ajuns lîngă fereastră, bărbatul a îndepărtat perdelele de mătase galbenă, obligîndu-mă să privesc în bezna de afară. Vreme de cîteva clipe, n-am văzut nimic altceva decît un miliard de luminițe care dansau departe, tare departe. Apoi, ca spre a răspunde unui gest imperceptibil făcut de mîna gazdei mele, un fulger fierbinte a luminat scena, făcîndu-mă să descopăr o mare de frunziș luxuriant în locul oceanului de acoperișuri avut mai înainte în bătaia ochilor. La dreapta, rîul Hudson sclipea perfid, iar în față am văzut scînteierea nesănătoasă a unei mlaștini întinse,

constelată de licurici agitați. Sclipirea s-a stins, și pe chipul bătrînului necromant apăru un rînjet diabolic.

— Așa era înaintea timpului meu, înainte chiar de epoca noului stăpîn. Să mai încercăm o dată.

Am simțit că leșin și aproape că mi-a părut rău după modernitatea orașului blestemat.

— Doamne Dumnezeule! am murmurat. Puteți obține așa ceva pentru indiferent ce epocă?

Și pe cînd el încuviința din cap, iar eu mă atîrnam de perdele ca să nu mă prăbușesc, a făcut un alt gest. Iarăși a fulgerat, dar de data asta peste o scenă mai apropiată de secolul nostru. Era Greenwich, un Greenwich cu acoperișuri împrăștiate ici-colo, sau cu cîte un șir de case de felul celor văzute de mine în aceeași zi, avînd însă alei plăcute, pline de rămurиș verde și de ierburi. Smîrcul încă mai sclipea, iar la capătul orașului am zărit clopotnițele așezării care era New York-ul de atunci. Am respirat adînc, nu atît din pricina spectacolului însuși, cît impresionat de posibilitățile întrevăzute de închipuirea mea înspăimîntată.

— Puteți oare... riscați să... mergeți și mai încolo?

Vorbeam cu teamă și cred că un moment mi-a împărtășit-o și el, dar surîsul diabolic i-a revenit și mi-a spus:

— Mai încolo? Ce-am văzut eu te-ar preface în statuie de piatră! Înapoi, înapoi... Înainte, înainte, privește și nu te mai văicări ca un nătărău!

Odată cu frazele acestea rostite dintr-o suflare, făcu un nou gest, zvîrlind pe cer un fulger încă și mai orbitor decît cele dinainte. Vreme de trei secunde lungi, lumina demonică mi-a luat vederea și imediat am descoperit o scenă ce mă va chinui veșnic în visele mele. Am văzut cerurile colcăind de ciudate arătări zburătoare, iar dedesubt un infernal oraș negru construit din pietre uriașe, cu piramide profanatoare înălțate sălbatic spre lună și cu lumini drăcești izvorînd din ferestre fără număr. Și am mai văzut, viermuind în chip respingător

pe niște faleze aeriene, oamenii galbeni cu ochi oblici care locuiau în acel oraș. Erau învești mîntați în niște oribile robe portocalii și roșii și dansau ca nebunii în sunete de tamtamuri focoase, în zdrăngăneli de clopoței obsceni și în gemetele delirante ale sirenelor de pe vapoarele al căror cînt funebru, neîntrerupt, urca și cobora, ondulînd ca valurile unui ocean de smoală.

Spun că am văzut acest spectacol și am auzit cu urechile spiritului cacofonia blasfematoare ce îl însoțea. Era produsul lărmuitor al tuturor ororilor pe care orașul-cadavru mi le trezise în minte. Uitînd de orice consemn al tăcerii, am început să urlu, pe cînd mă lăsau nervii iar zidurile se balansau în jur. Apoi, la lumina încă nestinsă a fulgerului, mi-am dat seama că și amfitrionul meu tremura de spaimă. Se clătina pe picioare, se agăța de perdele cum făcusem și eu mai înainte și își întorcea capul în toate părțile ca un animal hăituit. Numai Dumnezeu știe cîte motive avea s-o facă; pe cînd ecoul țipetelor mele se stingea, am auzit un alt sunet, de o sugestivitate atît de diabolică, încît doar faptul că-mi era amorțită sensibilitatea mi-a îngăduit să-mi păstrez simțurile întregi. Un pîrîit regulat, făcut cu fereală, venea de dincolo de ușă, ca și cum pe scară ar fi urcat o întreagă hoardă în picioarele goale, ori vîrîte în încălțări de piele. Mi se mai părea că și clanța de aramă, sclipind slab în razele lumînărilor, era mișcată de cineva, prudent, dar vizibil. Bătrînul s-a zbătut brusc și a scuipat în direcția mea, împroșcînd, pe cînd se clătina agățat strîns de perdeaua galbenă, cuvintele acestea:

— Luna plină! Fii bestemat, cîine chelălăitor! Tu i-ai chemat, iar ei au venit să mă caute! Picioarele moarte încălțate în mocasini! Fiți blestemați, diavoli roșii! Nu, nu v-am otrăvit eu romul! N-am respectat riturile voastre? Să vă ia naiba! Lăsați-mă în pace! Dați drumul la clanța aia!

Chiar atunci, panourile ușii au fost zguduite de trei lovituri lente, bine calculate. O spumă albă apăruse pe

buzele magicianului cuprins de panică. Transformată în disperare, frica stîrnea izbucniri de mînie împotriva mea. A făcut un pas în direcția mesei lîngă care încercam să-mi regăsesc echilibrul și, trăgînd perdelele de care se agăța, a lăsat să pătrundă în încăpere un șuvoi de raze venite de la luna plină. În razele acelea verzui, luminările au pălit, iar lucirile lor tremurau pe lambriurile roase de cari, pe pardoseala în curs de surpare, pe placa șemineului ruinat, pe mobilierul șubred și pe draperiile atîrnînd în fîșii. Lumina s-a întins și pe chipul bătrînului, l-am văzut smochinindu-se și înnegrindu-se pe cînd încerca să mă sfîșie cu ghearele lui vulturești. Numai ochii îi rămîneau neschimbați. Lucea în ei o scînteie incandescentă care sporea în intensitate pe măsură ce fața i se carboniza, pierind.

Loviturile în ușă s-au înmulțit. Arătarea neagră ce-mi stătea împotrivă nu mai era decît un cap cu doi ochi, încercînd zadarnic să se răsucească spre mine și să scuipe din vreme în vreme jeturi de fiere. Panourile măcinate sufereau acum șocuri rapide și am văzut sclipirea unui tomahawk care spărgea lemnul în țăndări. N-am făcut nici o mișcare, eram împietrit. Buimac, am descoperit ușa sărind în bucăți și lăsînd să se reverse un torent inform, colosal, de ochi scăpărători, diavolești. O substanță bizară, de culoarea cernelii, groasă ca un rîu de huilă, a împrăștiat în calea sa un perete putred, a răsturnat în trecere un scaun, s-a scurs sub masă și a străbătut întreaga încăpere pînă în locul unde se afla capul înnegrit, ai cărui ochi de jar mă țintuiau încă. Șuvoiul s-a revărsat peste cap, l-a înghițit, l-a vîrît la fund și s-a retras, fără să mă atingă, pe același traseu: ușa cea neagră și scara clătinată.

Deodată, podeaua a cedat cu totul și am alunecat în încăperea întunecoasă de dedesubt, pe jumătate sufocat în pînzele de păianjen și gata să leșin de spaimă. Luna verde, strălucind prin ferestrele sparte, mi-a arătat că ușa coridorului era pe jumătate deschisă și, pe cînd mă

ridicam de pe pardoseala năpădită de moloz și mă smulgeam dintre rămășițele plafonului, am văzut trecînd un oribil torent de negreală, străpuns de sute de ochi malefici și fosforescenți. Căuta ușa pivniței. Cînd a găsit-o, solul încăperii s-a prăbușit la rîndul său, la fel ca în camera de deasupra. Un vacarm asurzitor a fost urmat de căderea, pe lîngă fereastra dinspre apus, a unui obiect care trebuie să fi fost cupola.

Atunci m-am năspustit prin coridor spre ușa de la intrare. Neputînd s-o deschid, am înhățat un scaun, am spart o fereastră și am sărit în cea mai mare grabă pe peluza părăsită, unde razele de lună dansau prin iarbă și printre mărăcini.

Zidul era înalt și toate zăvorîte. Însă, cu ajutorul unei grămezi de cutii ce zăceau într-un colț, am reușit să mă cațăr și m-am agățat de o mare urnă de piatră instalată deasupra.

Epuizat, am privit în jur fără să zăresc altceva decît ziduri străine, ferestre și acoperișuri vechi.

Străduța în pantă pe care venisem nu se mai vedea nicăieri, iar puținul pe care îl distingeam a dispărut repede în ceața ridicată dinspre fluviu. Pe neașteptate, urna de care mă țineam agățat a început să tremure, cuprinsă parcă și ea de amețelile mele, iar după încă o clipă plonjam înainte, spre nu se știe ce destin.

Omul care m-a descoperit mi-a spus că trebuie să mă fi tîrît o bună bucată de timp, în ciuda fracturilor, căci dîrele de sînge se întindeau în urmă cît vedeai cu ochii.

Ploaia le-a șters curînd și rapoartele nu menționează decît că am fost descoperit într-un loc necunoscut, la intrarea într-o curticică mohorîtă de dincolo de Perry Street.

N-am încercat niciodată să revin prin pomenitele labirinturi ale tenebrelor și nu sfătuiesc pe nici un om întreg la cap să meargă acolo. Habar n-am de cine și din ce anume era făcută creatura aceea înaintată în

vîrstă, dar repet că orașul e mort și năpădit de orori nebănuite. Încotro să fi plecat arătarea? Nu pot să știu, însă eu unul m-am întors acasă, în Noua Anglie, pe dulcea cîmpie mîngîiată seară de seară de parfumul brizelor marine.

CABANA DIN CEAȚĂ

În fiecare dimineață, în vecinătatea falezelor de la Kingsport, o ciudată pîclă urcă din mare. Albă și pufoasă, se înalță din adîncuri spre frații ei, norii, plină de visele păsunilor umede și ale peșterilor Leviatanului. Iar cînd, mai tîrziu, ploi liniștite de vară cad pe acoperișurile ce-i adăpostesc pe poeți, norii aceștia împrăștie fărîme de vise pentru ca oamenii să nu trăiască fără să aibă parte de misterele vechi sau de minunățiile pe care în timpul nopții planetele și le povestesc între ele.

Cînd basmele se îndesesc și devin prea numeroase în grotele tritonilor, iar cochiliile răsucite fac să răsune peste orașele de alge marine uitate melodii deprinse de la Cei Vechi, atunci, nerăbdătoare, ceturile se adună în aer, încărcate cu învățături și taine. Iar aceia care, de pe stînci, privesc oceanul, nu văd decît o neprihănire mistică, de parcă marginea falezei ar fi marginea lumii și clopotele solemne ale balizelor ar răsuna într-un eter feeric.

La miazănoapte de Kingsport — tîrgul arhaic — stînci înalte se ridică în niște curioase paliere, pînă cînd ultima face ca nordul să pară suspendat în cer ca un nor cenușiu, de gheață. Este singuratică, pisc izolat, țîșnind în spațiul nemărginit. În locul acela coasta se răsucește brusc, chiar acolo unde marele Miskatonic se aruncă în ocean după ce a străbătut cîmpiile, dincolo de Arkham, purtînd cu sine legendele și ciudatele amintiri ale pădurilor și colinelor Noii Anglii.

Marinarii din Kingsport își înalță ochii spre faleza

așa cum alții și-i ridică spre steaua polară. Ei își fixează durata carturilor de noapte după felul cum ea ascunde ori lasă la vedere Ursa Mare, Casiopeea și Dragonul. Pentru oamenii aceștia, faleza face parte din firmament și, într-adevăr, ea nu dispare din privirile lor decît atunci cînd ceața acoperă stelele sau soarele. Ei se uită cu simpatie la unele faleze, bunăoară la cea botezată Taica Neptun, ori la înșiruirea de pinteni pe care o numesc Stăvilarul, dar de cea care se apropie cel mai mult de cer se tem. Întorși din călătorie, marinarii portughezi își fac semnul crucii îndată ce o observă, iar yankeii bătrîni își spun că escaladarea, chiar posibilă să fie acolo, ar însemna ceva mai cumplit decît moartea.

Există, totuși, o casă veche în vîrful înaltei faleze, iar seara poți vedea lumină dincolo de ferestrele ei cu ochiuri mici. Clădirea se află acolo dintotdeauna. Cine locuiește în ea conversează cu pîclele matinale ce se ridică din adîncuri, așa spune lumea. El ar descoperi pe ocean lucruri stranii în clipele cînd marginea falezei se confundă cu marginea lumii întregi, cînd clopotele solemne ale balizelor încep să sune în eterul alb și feeric. Se vorbește astfel fără un temei serios, căci stînca n-a fost niciodată explorată, iar oamenii din împrejurimi evită cu grijă să-și îndrepte lunetele spre ea. Echipajele care vin la ancoră vara au scrutat-o prin binoclu, fără să distingă nimic altceva decît vechiul acoperiș cenușiu, ascuțit, acoperit cu șindrilă și avînd streașina coborîtă pînă aproape de fundație, sau licărirea gălbuie filtrată prin ferestruici, la vremea serii. Vilegiaturiștii nu cred că „El" trăiește în casa aceea de sute de ani, însă nici nu pot aduce dovezi menite să le susțină părerea eretică în ochii locuitorilor din Kingsport. Nici chiar Bătrînul cel strașnic care stă la taclale cu sticlele ceasuri întregi, cumpărîndu-și cele necesare traiului cu monede de aur spaniol, străvechi, și care ține idoli de piatră în curtea casei sale antediluviene de pe Water Street, nu poate să spună decît că lucrurile stă-

teau la fel și pe vremea cînd bunicul lui era doar un puștan, și că tot așa trebuie să fi fost cu veacuri în urmă, cînd Belcher, Shirley și Pownal erau guvernatorii Majestății Sale în provincia Massachusetts. Apoi, într-o vară, la Kingsport a apărut un filosof. Îl chema Thomas Olney și preda lucruri plicticoase la o universitate din golful Narrangasett. Sosise împreună cu o soție corpolentă și cu niște copii gălăgioși. Ochii și sufletul îi obosiseră de atîta aplecare asupra mereu acelorași înțelepciuni bine disciplinate. A contemplat cețurile de pe diadema lui Taica Neptun, și a încercat să pătrundă în universul albelor mistere din lungul gradenelor uriașe ale Stăvilarului. Dimineață de dimineață stătea lungit pe faleze, privind, peste marginea lumii, eterul criptic și îndepărtat, ascultînd clopotele spectrale și țipetele sălbatice ale pescărușilor. Îndată ce pîcla se ridica, iar marea reintra în monotonia fumului produs de vapoarele cu aburi, el suspina și descindea în tîrg, unde-i plăcea să se plimbe pe străduțele întortocheate și vechi ce urcă și coboară dealul, să studieze zidurile șubrede și intrările cu coloane bizare ce adăpostiseră atîtea generații de marinari viguroși. El vorbea pînă și cu Bătrînul cel strașnic care nu-i iubea pe străini, dar pe acesta îl invita în casa lui incredibil de arhaică, unde tavanele joase și lambriurile roase de cari erau martorii unor soliloquii neliniștitoare de-a lungul orelor nopții.

Bineînțeles, Olney nu putea să nu remarce casa cenușie și tainică, pierdută pe stînca sinistră ce se confunda cu ceața și cu cerul. Misterul din jurul clădirii stîrnise mereu șușoteli prin străduțele șerpuitoare din Kingsport. Strașnicul Bătrîn relata cu voce astmatică povestea știută de la tatăl său, cel ce zărise într-o noapte un fulger imens țîșnind din casa cu acoperișuri ascuțite și înfigîndu-se în norii de pe cer. Bunicuța Orne, a cărei căsuță din Ship Street zace în întregime sub mușchi și iederă, povestea că bunica ei auzise vorbindu-se despre niște alcătuiri stranii, de ceață, care zburau și intrau

de-a dreptul prin poarta îngustă, unica de altfel, a locului aceluia inaccesibil — căci intrarea se găsește pe buza falezei, spre ocean, și nu-i vizibilă decît de pe vapoare.

La sfîrșit, dornic să afle lucruri noi și deloc marcat de teama locuitorilor din Kingsport sau de trîndăvia obișnuită a vilegiaturiștilor, Olney luă o hotărîre cumplită. În ciuda educației sale conservatoare, ori din cauza ei, căci existențele rutiniere hrănesc ascunse pasiuni pentru necunoscut, el se jură să escaladeze faleza interzisă și să viziteze vechea casă cenușie care se profila pe cer. La drept vorbind, partea cea mai rațională a personalității sale îi sugera că locuitorii casei aveau posibilitatea să ajungă acolo dinspre interiorul ținutului. Urmau, fără îndoială, o cale întinsă de-a lungul culmii celei mai apropiate de estuarul lui Miskatonic. Probabil își făceau tîrguielile la Arkham, știind bine că în Kingsport casa nu prea le era iubită, sau poate că pur și simplu nu erau în stare să coboare faleza dinspre orășel.

Olney merse în lungul falezei mai joase pînă la locul de unde uriașa stîncă se înalța cu insolență spre a se uni cu luminile celeste. Se asigură că nici o forță umană nu se putea cățăra pe acolo și nici nu putea descinde folosind panta amenințătoare dinspre sud. La est și la nord stînca, la fel de impracticabilă, se ridica la mii de picioare, perpendicular pe apă. Nu rămînea decît flancul vestic, întors spre interior în direcția Arkham.

Într-o dimineață de august, devreme, Olney se apucă să caute un drum spre piscul inaccesibil. Merse către nord-vest pe un traseu plăcut din care pășunile se înălțau spre culmea ce domina fluviul Miskatonic și de unde ai o minunată priveliște a clopotnițelor albe din Arkham. Acolo găsi un drumeag umbros ce conducea spre orașul acela, dar nici unul în direcția mării, cum sperase el. Păduri și cîmpuri coborau pînă la gura fluviului.

Nu se vedea nici un semn al prezenței umane, nici măcar vreun zid de piatră ori o vacă singuratică, doar iarba înaltă, copacii uriași și încîlceala rugilor, așa cum trebuie să li se fi înfățișat și primilor indieni. Pe cînd urca încet spre est, tot mai sus deasupra estuarului aflat în stînga sa, ca să se apropie de mare, descoperi că drumul devenea din ce în ce mai greu de străbătut și sfîrși prin a se întreba cum puteau oare să se descurce locuitorii acelui teren detestat cînd ieșeau în lumea exterioară, mergînd la Arkham după cumpărături. Apoi copacii se răriră și, departe sub el, în dreapta, văzu colinele, acoperișurile vechi și turnurile din Kingsport. Pînă și dealul Centralului era minuscul, privit de la acea înălțime, și abia putea distinge vechiul cimitir, în vecinătatea spitalului Congregației, sub care se zvonea că se ascund pivnițe și cripte înspăimîntătoare. În față creștea o iarbă deasă, erau tufe de scai și rugi de mure, iar dincolo, stînca golașă a falezei și acoperișul ascuțit al temutei case cenușii. De-acum creasta se îngusta, iar Olney se simți teribil de singur sub cerul ostil, aproape de prăpastia îngrozitoare dinspre Kingsport, la sud, și de peretele vertical ce măsura aproape un kilometru înălțime la vărsarea fluviului, spre nord. Deodată descoperi o groapă căscată chiar în fața lui. Agățîndu-se în mîini, coborî în ea pînă la o adîncime de vreo trei metri, apoi se tîrî periculos în lungul unui defileu natural spre peretele opus. Deci așa călătoreau, între cer și pămînt, locuitorii acelei case fantastice! Cînd ieși din rîpă, ceața dimineții începea să se adune, dar văzu deslușit înainte casa proscrisă, înaltă, cu zidurile la fel de cenușii ca stînca și cu acoperișul ivindu-se îndrăzneț din mijlocul albului lăptos al aburului marin. Și observă că nu exista nici o ușă în părțile dinspre pămînt, ci doar cîteva ferestruici cu geamuri opace în ochi-de-bou, plumbuite după moda secolului al XVII-lea. Pretutindeni în jurul său era doar un haos al norilor; nu vedea nimic altceva decît albeața spațiului nemăr-

ginit. Era singur în cer cu casa aceea ciudată și extrem de tulburătoare. Străbătînd incinta pînă la fațadă, descoperi că zidul se continua direct cu peretele falezei, încît la ușa îngustă nu puteai ajunge decît prin aer. Se simți cuprins de o teroare pe care numai altitudinea, singură, n-o putea explica. Nu era oare prea straniu că o șindrilă atît de roasă de cari rezistase timpului și că niște cărămizi atît de sfărîmicioase alcătuiau un horn care se mai ținea în picioare? Întrucît ceața se îngroșa, Olney ocoli casa prin dreptul ferestrelor dinspre nord, vest și sud, găsindu-le pe toate zăvorîte. Asta îl mulțumi întrucîtva, căci, cu cît privea clădirea, cu atît mai puțin îl tenta să intre în ea. Chiar atunci un zgomot îl făcu să tresară. Auzi un scrîșnet de încuietoare, un scîrțîit prelung, ca și cum o poartă grea s-ar fi deschis încet și prudent, apoi un pocnet de zăvor. Asta se întîmpla în partea dinspre ocean, unde ușa îngustă se deschidea în spațiul vid la mii de picioare deasupra valurilor, într-un cer pîclos. Apoi, în casă răsunară călcături grele și hotărîte, iar Olney auzi ferestrele deschizîndu-se, mai întîi pe latura nordică, în fața lui, apoi la vest, pe latura cealaltă. Cînd surprinse mișcare lîngă cercevelele cele mai apropiate de el, se strecură spre latura dinspre vest și se lipi de zid, lîngă ferestrele deja deschise. Era evident că se întorsese proprietarul, însă era tot atît de clar că nu venise pe pămînt, nici cu vreun balon ori cu o altă aeronavă ce poate fi imaginată. Din nou răsunară pași. Olney dădu colțul spre nord, dar, înainte de a-și putea găsi adăpost, un glas îl chemă încet și el știu că urma să facă de-acum cunoștință cu amfitrionul. La fereastra vestică ieșise o față mare cu barbă neagră și ochi fosforecenți, în care spectacole nemaipomenite își lăsaseră amprenta. Însă vocea era blîndă, în mod curios desuetă, încît Olney nu se înfioră cînd o mînă negricioasă se întinse spre el, ajutîndu-l să pătrundă în casa aceea bizară, cu lemnărie de stejar negru și mobilier în stil

Tudor. Bărbatul era îmbrăcat în veșminte foarte vechi. Părea aureolat de știința mării și de visările înaltelor galioane. Olney nu-și aminti mai tîrziu toate minunățiile pe care i le povestise și nici măcar cine era, dar afirmă că omul era binevoitor, plin de o magie a insondabilelor vise ale timpului și spațiului. Mica încăpere părea verde. Ea arăta ca luminată de o slabă lucoare acvatică, iar Olney văzu că ferestrele dinspre est nu erau deschise, ci zăvorîte, ferind-o astfel de ceață cu geamurile lor groase și spălăcite, ca fundul sticlelor vechi. Amfitrionul bărbos avea un aer tinerese, însă privirea părea să-i izvorască din străfundurile veacurilor. Legendele povestite de el despre extraordinarele lucruri străvechi îngăduiau să ghicești că oamenii din tîrg aveau dreptate să-l creadă aflat în legătură cu ceturile mării și cu norii cerului încă de la ivirea primei așezări capabile să-i contemple, de pe cîmpie, retragerea solitară.

Ziua se sfîrșea, iar Olney tot mai asculta istorisiri din timpurile foarte vechi și din locuri îndepărtate. Află că regii Atlantidei se luptaseră cu niște făpturi vîscoase și nelegiuite ce ieșeau tîrîș din crevasele de pe fundul oceanului și că templul lui Poseidon, cu coloanele acoperite de alge, mai poate fi zărit la miezul nopții de pe navele ajunse în pericol și care, văzîndu-l, știu că sînt pierdute. Fu evocată epoca tritonilor, dar gazda începu să ezite cînd pomenea de vremurile de dinainte de nașterea zeilor și chiar de zeii străvechi, cînd *ceilalți zei* veneau să danseze pe piscul Hatheg-Kla, în pustiul stîncos de lîngă Ulthar, dincolo de rîul Skai. Chiar atunci se auziră bătăi în ușă, ușa aceea veche din stejar ferecat, dincolo de care nu era decît abisul norilor albi. Olney tresări speriat, dar bărbosul îi făcu semn să stea liniștit. Merse în vîrful picioarelor pînă la ușă, ca să privească prin ferestruică. Văzu ceva neplăcut, fiindcă, ducîndu-și degetul la buze, reveni tot în vîrful picioa-

relor să închidă ferestrele înainte de a se așeza din nou pe scaunul vechi, lîngă invitatul său. Olney distinse atunci o bizară siluetă neagră întîrziind la geamul translucid al fiecărei ferestre și fu bucuros că amfitrionul nu răspunsese bătăilor de la intrare. Căci sînt destule lucruri stranii și imprevizibile în marele Infinit, iar cel ce caută visele trebuie să evite să se trezească, ori să-i întîlnească pe cei care nu le caută.

Apoi umbrele începură să se adune laolaltă. Mai întîi micile umbre furișate care se ascundeau sub masă, urmate de altele mai îndrăznețe de prin întunecoasele unghere lambrisate. Omul cu barbă făcu atunci gesturi de rugă enigmatică și aprinse lumînări mari în niște candelabre de aramă, ornamentate în mod curios. Arunca mereu priviri fugare spre ușă, de parcă ar fi pîndit pe cineva. Așteptarea nu-i fu zadarnică, pentru că nu peste mult se auzi în ușă un ciocănit cu totul aparte, după un foarte vechi cod secret, fără îndoială. De data asta nu mai controlă prin ferestruică, ci împinse bîrna de stejar și descuie ușa grea, deschizînd-o larg spre stele și spre ceață. În clipa aceea, un șuvoi de armonie obscură pătrunse în încăpere, iar pe urma lui, venite din adîncurile oceanelor, toate visele și amintirile Puternicilor dispăruți de pe pămînt. Și flăcări aurii jucară în plete de alge, încît Olney fu orbit și salută respectuos. Erau acolo Neptun cu tridentul său, și tritonii jucăuși, și nereidele fantastice. Pe spinarea delfinilor se legăna o uriașă scoică purtînd alcătuirea cenușie și cumplită a primitivului Nodens, stăpînul Marii Genuni. Cochiliile și tritonii scoaseră zvonuri ciudate, iar nereidele lansară sunete stranii lovind în carapacele unor monștri necunoscuți ce-și au sălașul ascuns în negre peșteri marine. Atunci venerabilul Nodens își întinse mîna veștedă, ajutîndu-i pe Olney și pe amfitrionul acestuia să urce în scoica uriașă. Cochiliile și gongurile făcură să

izbucnească o gălăgie sălbatică, înspăimîntătoare. Fabulosul echipaj se lansă în eterul nemărginit, în vreme ce efectele larmei sale se pierdeau în ecouri de tunet.

Toată noaptea, la Kingsport, privirile se îndreptară spre faleza cea mai înaltă de fiecare dată cînd furtuna și ceața o îngăduiau. Către zori, cînd micile ferestre se întunecară, s-a vorbit în șoaptă de nenorocire și dezastru. Iar copiii corpolentei soții a lui Olney înălțară rugi Dumnezeului baptiștilor, dorindu-i călătorului să găsească undeva o umbrelă și cizme de cauciuc, dacă ploaia n-avea să se oprească măcar dimineața. Apoi aurora ieși din mare, picurînd de apă și încununată de ceață, iar balizele clinchetiră solemn în vîrtejurile de eter alb. Iar la amiază, corurile elfilor răsunară peste ocean în vreme ce Olney, coborînd falezele uscat și încălțat lejer, își făcea intrarea în Kingsport cu aerul cuiva care a văzut țări îndepărtate. Fu incapabil să-și amintească la ce anume visase în cabana pustnicului fără nume, înfiptă în cer, și nici nu se pricepu să explice cum coborîse de pe stînca aceea unde omul nu-și pusese nicicînd piciorul. Nu vorbi cu nimeni despre aventura sa, exceptîndu-l pe Bătrînul cel străsnic care de atunci înainte murmura în barba albă lucruri ciudate, gata să jure că bărbatul coborît de pe faleză nu mai era cel care urcase și că spiritul celui numit Thomas Olney plutea acolo, sus, fie sub acoperișul cenușiu și ascuțit, fie printre crestele de necuprins ale sinistrei pîcle albe.

Iar din ziua respectivă, de-a lungul multor ani de viață mediocră și lașă, filosoful munci, mîncă, dormi și duse la bun sfîrșit toate actele unui cetățean. El nu mai tînjește după magia colinelor îndepărtate și nici nu mai suspină pentru misterele ce urcă asemeni unor recife verzi dintr-o mare fără fund. Monotonia vieții nu-i mai stîrnește tristețe, iar gîndurile bine disciplinate îi satisfac imaginația. Soția lui a ajuns mai corpolentă, copiii mai mari, mai gălăgioși, și el nu scapă niciodată prilejul

de a arăta cît se mîndrește cu ei. În priviri nu-i scapără nici o neliniște, iar dacă ascultă uneori clopotele solemne sau goarnele elfilor îndepărtați, asta se întîmplă numai noaptea, cînd rătăcesc bătrînele vise. N-a mai revenit niciodată la Kingsport, căci familiei sale nu-i plăceau casele vechi și se plîngea de proasta funcționare a coșurilor de sobă. Au acum un bungalow la Bristol Highlands, unde nu există faleze înalte, iar vecinii sînt moderni și civilizați.

Dar la Kingsport se aud istorii ciudate. Pînă și Bătrînul cel strașnic admite ceva nepovestit de bunicul său; căci acum, cînd vîntul de nord suflă cu zgomot deasupra casei ce se confundă cu firmamentul, s-a rupt în sfîrșit tăcerea neliniștită și amenințătoare instalată cu mult înainte ca pesta să facă ravagii prin tîrgul Kingsport. Iar vîrstnicii vorbesc de niște glasuri voioase pe care le aud cîntînd și de un rîs încărcat de bucurii nepămîntești. Ei spun că, seara, ferestrele sînt mai luminate ca odinioară. Mai spun că aurora vine mai des prin locurile acelea, drapată într-un albastru strălucitor, cu năluciri din universul înghețat, pe cînd stînca și casa se conturează, negre și fantastice, pe un fundal dezlănțuit. Iar ceețurile din zori sînt mai groase. Cît despre marinari, ei nu mai sînt foarte siguri că zvonurile vătuite ale mării provin de la balize. Cel mai curios dintre toate faptele este dispariția vechilor temeri din sufletele tinerilor din Kingsport. Ei sînt acum dispuși să asculte, noaptea, șuieratul slab al vîntului de nord și jură că nici răul, nici durerea nu pot locui în vechea casă cu acoperiș ascuțit, căci noile voci sînt pline de bucurie, iar o dată cu ele se aud rîsete și muzică. Nu se știe ce legende vor fi aducînd ceețurile marine pe acel pisc bîntuit, dar tinerii ard de dorința de a cunoaște minunile ce bat la ușa căscată pe faleză cînd norii se îngroașă mult. Încît bătrînii se tem ca nu cumva, într-o bună zi, ei să înceapă să se cațăre, unul după altul, spre vîrful inaccesibil, în

cer, ca să descopere secretul ascuns de veacuri sub acoperișul acoperiș de șindrilă care face parte din stîncă, din stele și din vechile spaime de la Kingsport. Nu se îndoiesc că tinerii aceștia aventuroși au să se întoarcă, dar socotesc că o lumină le va pieri din priviri și voința le va părăsi inimile. Ei doresc ca vechiul Kingsport, cu străduțele sale abrupte și cu fațade arhaice, să-și continue existența, și să nu cadă în apatie pe măsură ce se întărește corul ritual în teribilul cuib de vultur necunoscut, unde ceața și visele poposesc pentru odihnă pe parcursul călătoriei lor din mare spre cer. Ei nu vor ca sufletele tinerilor să abandoneze căminele plăcute și tavernele cu acoperișuri triunghiulare din vechiul Kingsport și nici să-și dorească eventual ca riturile și cîntecele din acel loc stîncos să crească în intensitate. Căci, așa cum glasul a adus alte cețuri din mare și alte lumini dinspre nord, ei spun că glasuri noi vor aduce încă mai multe cețuri, mai multe lumini, pînă cînd Zeii Străvechi (pe care îi pomenesc doar pe șoptite, de teamă să nu-i audă pastorul) au să iasă, poate, din adîncurile neștiute ale pustiului Kadath, instalîndu-se pe stînca aceea atît de apropiată de dealurile și de văile surîzătoare ale neamului lor liniștit, de pescari. Ei nu rîvnesc la nimic din toate acestea, fiindcă pentru oamenii simpli lucrurile nepămîntești nu sînt binevenite și, în plus, Bătrînul cel strașnic amintește adesea spusele lui Olney despre bătăile în ușă de care locatarul cabanei se temea și despre forma profilată în ceață, prin geamurile ciudate, opace și plumbuite, ale ferestrelor în ochi-de-bou.

Totuși, doar Străvechii pot să hotărască lucrurile acestea. Iar ceața matinală se ridică între timp deasupra piscului singuratic, în vîrful căruia stă cocoțată amețitor casa de demult, casa cenușie cu streșini joase, unde nu vezi pe nimeni, dar seara aprinde lumini tainice, cînd vîntul de la nord se face ecoul unor petreceri ciudate. Albă și pufoasă, ceața se înalță din adîncuri către fra-

ții ei, norii, plină de visele păşunilor umede şi ale peşterilor Leviatanului. Şi pe cînd basmele se îndesesc şi devin prea numeroase în grotele tritonilor, iar cochiliile răsucite fac să răsune peste oraşele de alge marine uitate melodii deprinse de la Cei Vechi, atunci, nerăbdătoare, ceţurile se adună în aer, încărcate cu învăţături şi taine. Iar aceia care privesc spre ocean din Kingsport, tîrg cuibărit incomod pe falezele joase de sub acea temută santinelă de piatră, nu văd decît o neprihănire mistică, de parcă marginea falezei ar fi marginea lumii şi clopotele solemne ale balizelor ar răsuna într-un eter feeric.

ÎNTRE ZIDURILE DIN ERYX

(În colaborare cu Kenneth Sterling)

Înainte de a mă odihni, fac aceste însemnări sumare, necesare raportului pe care urmează să-l prezint.

Descoperirea mea este atît de neobișnuită și contrară tuturor experiențelor de pînă acum, încît merită o descriere amănunțită.

Am aterizat pe aeroportul principal de pe Venus pe data de 18 martie, după timpul terestru, 9-VI după calendarul planetei. Făceam parte din echipa lui Miller; mi-am primit echipamentul și un ceas adaptat la rotația ceva mai rapidă a lui Venus și mi-am executat obișnuitul antrenament cu masca. După două zile, am fost declarat apt pentru misiune. Plecînd de la sediul din Terra Nova al Companiei Cristalului în zorii zilei de 12-VI, am urmat ruta sudică, trasată pe hartă de Anderson. Era rea, fiindcă junglele acestea sînt mereu pe jumătate impracticabile după ploaie. Probabil că umezeala dă plantelor cățărătoare consistența pielii: uneori trebuie să le tai cu maceta minute în șir, pînă să-ți poți deschide o trecere.

Spre amiază, vremea s-a îmbunătățit. Vegetația a devenit mai suplă și mai elastică, iar maceta lucra mai cu spor, însă nici chiar așa nu puteam înainta foarte repede. Măștile de oxigen Carter sînt prea grele și îl epuizează rapid pe un ins relativ bine clădit. O mască Dubois cu rezervor din burete în loc de tuburi ar fi produs un aer tot atît de bun, cîntărind de două ori mai puțin. Detectorul de cristale părea să funcționeze

perfect, indicînd cu regularitate o direcție concordantă cu releveul lui Anderson. E curios să constați cum acționează principiul afinității, fără trucul vechilor „nuiele de ghicit" ce se folosesc pe pămînt. Trebuia să existe un important filon de cristal la mai puțin de o mie de kilometri, dar presupun că blestemații aceia de oameni-șopîrlă îl țin mereu sub pază. Își închipuie pesemne că sîntem caraghioși venind să căutăm acest mineral pe Venus, așa cum și noi îi găsim stupizi pentru că se bălăcesc în noroi cînd zăresc vreo bucată din el, păstrînd-o apoi în templul lor, pe un piedestal. Dacă și-ar putea schimba, măcar, religia! Ei nu folosesc cristalul, decît cel mult ca obiect de rugăciune. Lăsînd la o parte teologia, ar putea să ne dea voie să luăm ce dorim și, chiar dacă ar învăța să trateze cristalele în așa fel încît să obțină energie, există aici mai mult decît suficiente pentru planeta lor și a noastră luate împreună. Cît despre mine, m-am săturat să tot trec pe lîngă filoane și să caut cristale răzlețe prin albiile rîurilor din junglă. Uneori, mi-aș dori ca o armată zdravănă de la noi să-i mături pe toți cerșetorii ăștia plini de solzi. Vreo douăzeci de nave ar aduce trupe îndestulătoare ca să facă treaba. Nu poți numi creaturile ăstea oameni, cu toate orașele și turnurile lor. Nu știu nimic altceva decît să construiască. Întrebuințează săbii și săgeți otrăvite, dar nu cred că pretinsele lor orașe prezintă mai multă importanță decît furnicarele sau barajele ridicate de castori. Mă întreb dacă au măcar vreun limbaj adevărat, căci tot ce se povestește despre „comunicarea psihologică" prin tentaculele pe care le au pe piept îmi pare mai degrabă o glumă. Lumea se lasă înșelată de faptul că stau în picioare, însă aici nu-i decît o asemănare fizică întîmplătoare cu omul terestru. Mi-ar face o deosebită plăcere să umblu prin jungla planetei Venus fără să trebuiască să iau aminte la grupulețele lor, și nici să mă feresc de săgețile lor otrăvite. Poate că erau corecți înainte de a fi început noi să le luăm cristalele,

dar acum au ajuns o veritabilă plagă. Ne întîmpină cu săgeți, ne taie conductele de apă. Sînt din ce în ce mai convins că au un simț special, ca detectorul nostru de cristale. Nimeni nu i-a văzut vreodată legîndu-se de vreun om care n-avea cristale asupra sa. Pe la ora 1 după-amiază, o săgeată era cît pe ce să-mi dea jos casca și pentru o clipă am crezut că unul din tuburile de oxigen îmi fusese străpuns. Diavolii aceia vicleni nu făcuseră nici cel mai mic zgomot și, totuși, trei dintre ei mă înconjuraseră. I-am lichidat pe toți, trăgînd roată cu pistolul aruncător de flăcări, căci reușisem să-i localizez în ciuda culorii care-i făcea să se confunde cu jungla. Unul atingea doi metri și patruzeci în înălțime și avea un bot ca de tapir. Ceilalți doi nu măsurau decît doi metri și zece centimetri. Ceea ce-i face atît de temuți este numărul, dar un singur regiment de lansatori de flăcări le-ar veni rapid de hac. E totuși curios că ajunseseră să domine planeta. Între creaturile vii, nu există nici una mai presus de okmanii și skorahii tîrîtori, sau decît tukahii zburători de pe celălalt continent, dacă, bineînțeles, grotele platoului dioneean nu ascund cumva vreo populație necunoscută.

În jurul orei 2, detectorul a virat spre vest, indicînd cristale izolate în dreapta mea. Asta era în conformitate cu teoria lui Anderson și, prin urmare, mi-am schimbat ruta. Drumul era mai greu, nu doar fiindcă solul se înălța, ci și din pricină că viața animală devenea mai intensă, iar plantele carnivore mai numeroase. Despicam mai departe ugrații, călcam în picioare skorahii, iar combinezonul de piele îmi era plin de urmele darohilor pe care tocmai îi strivisem. Soarele nu reușea să usuce nămolul. La fiecare pas, picioarele mi se afundau zece-cincisprezece centimetri și, cînd le trăgeam afară, se auzea un zgomot ca de sorbitură. Mi-ar place ca, pentru climatul acesta, cineva să inventeze un combinezon dintr-o altă substanță decît pielea. Stofa ar putrezi,

evident, dar o țesătură metalică fină, care nu se destramă, ca tubul menit să ferească documentele de descompunere... Așa ceva ar trebui să se poată face. Pe la 3 și jumătate am mîncat. Dacă mîncare se poate numi faptul că-ți vîri niște tablete hrănitoare sub mască.

Nu mult după aceea, am observat o neță schimbare a peisajului. Florile vii, cu aspect veninos, deveneau spectrale. Toate contururile începură să oscileze ritmic și apărură puncte de lumină strălucitoare, dansînd în aceeași cadență. Apoi temperatura păru să fluctueze ca influențată de un ciocănit ritmic. Întreg universul lăsa impresia că se zbate într-o pulsație adîncă și regulată ce umplea spațiul. Mi-am pierdut simțul echilibrului și, cuprins de amețeli, am început să mă clatin; am închis ochii, mi-am acoperit urechile cu palmele, însă situația nu s-a ameliorat. Totuși, spiritul îmi era încă lucid și, în cîteva minute, am priceput ce se întîmplase. Dădusem peste una din acele bizare plante ale mirajelor, despre care circulau multe povești. Anderson mă prevenise, mi le descrisese foarte exact — tija stufoasă, frunzele ascuțite, florile marmorate, emanînd gaze generatoare de vise și capabile să pătrundă prin orice fel de mască. Amintindu-mi ce pățise Kailey cu trei luni în urmă, m-a cuprins panica și am început să fug prin lumea dementă și haotică pe care o țeseau în jurul meu manifestările plantei. Apoi mi-am venit în fire și am înțeles că nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă îndepărtez de sursa pulsațiilor, deschizîndu-mi orbește o cale de trecere, fără să mai țin cont de lucrurile învîrtejite pe lîngă mine, pînă cînd aș fi ajuns la adăpost, dincolo de raza de acțiune a plantei.

Deși totul se rotea periculos, am încercat să iau direcția cea bună. Calea urmată de mine era foarte departe de o linie dreaptă. Încetul cu încetul, sclipirile mișcătoare au dispărut, iar peisajul spectral și unduitor și-a regăsit aspectul solid. Cînd am fost iarăși în

siguranță, mi-am privit ceasul și am rămas uluit de constatarea că nu era decît ora 4 și 20.

Întreaga încercare durase doar cu puțin peste o jumătate de oră. Mi se păruse o eternitate. Cu toate acestea, fiecare clipă de întîrziere era supărătoare. Îndepărtîndu-mă de plantă, pierdusem teren. M-am avîntat acum spre vîrful colinei pe care mi-o indica detectorul de cristale, concentrîndu-mi toată energia ca să ajung acolo cît mai curînd. Jungla era încă deasă, dar cu mai puțină viață animală în ea. La un moment dat, o floare carnivoră s-a închis peste piciorul meu drept și mi l-a imobilizat atît de ferm, că am fost nevoit s-o fac bucățele, tăind-o cu maceta.

În mai puțin de o oră jungla s-a rărit, iar pe la 5, străbătînd mai întîi un brîu de tufe de ferigă, am ieșit pe un platou larg, acoperit cu mușchi. Mergeam de-acum mai repede și, după oscilațiile suferite de acul detectorului, am văzut că eram aproape de țintă.

Terenul se înalța, terminat printr-o culme. Am atins vîrful la 5 și 30. În față am descoperit atunci o mare întindere netedă, cu păduri în depărtare. Fără nici o îndoială, era platoul găsit de Matsugawa cu cincizeci de ani în urmă și care pe hărțile noastre poartă numele de *Eryx*, sau *pămînturile eryciniene*. Dar ceea ce mi-a făcut inima să tresară a fost un mic amănunt ce nu putea fi departe de centrul geometric al platoului. Un punct de lumină singuratic, strălucind prin pîclă, de o luminozitate pătrunzătoare și care se detașa în mijlocul aburilor gălbui ai zilei. Era, de bună seamă, cristalul căutat de mine, un obiect de mărimea oului de găină, dar conținînd destulă energie pentru a încălzi un oraș timp de un an întreg. Cu ochii țintă la lumina din depărtare, nu m-am mirat deloc că mizerabilii de oameni-șopîrlă aveau un adevărat cult al cristalelor respective. Și totuși, ei n-au nici cea mai vagă idee despre puterea acumulată în ele.

Luînd-o la fugă, am încercat să ajung cît puteam de repede la prada ieșită pe neașteptate în calea mea. Și nu mi-a convenit deloc cînd mușchiul compact a făcut loc unui mîl presărat cu ierburi și cu rădăcini. Înaintam însă împroșcîndu-mă cu noroi, prea puțin preocupat să observ dacă prin jur nu se pitiseră cumva niște oameni-șopîrlă. Pe măsură ce avansam, lumina părea să se intensifice și începeam să-i remarc o particularitate. În mod cert, era vorba de un cristal dintre cele mai minunate, încît bucuria îmi sporea cu fiecare pas.

Acum trebuie să fiu foarte atent la ceea ce scriu în raport, întrucît cele ce urmează din acest moment înainte se referă la niște întîmplări fără precedent, chiar dacă din fericire verificabile. Alergam cu o nerăbdare mereu crescută și eram deja la vreo sută de metri depărtare de cristalul așezat destul de straniu pe un fel de movilită din mîlul omniprezent, cînd, deodată, ceva m-a lovit în piept și peste pumnii strînși, răsturnîndumă în noroi. În cădere, am făcut un zgomot cumplit și nici solul moale, nici ierburile și rădăcinile pline de mîzgă nu mi-au protejat capul de un șoc nemaipomenit. O clipă am rămas nemișcat, prea surprins încă să mai cuget. Apoi m-am ridicat automat în picioare și am început să-mi curăț combinezonul de piele. Habar n-aveam peste ce dădusem. Nu văzusem nimic în stare să-mi provoace șocul, nu vedeam nimic nici acum. Poate că pur și simplu alunecasem pe mîzgă, dar durerea din pumni și din piept mă făcea să fiu de altă părere. Ori, poate că incidentul nu era decît o iluzie produsă de vreo plantă a mirajelor, ascunsă. Era însă puțin probabil, fiindcă nu remarcasem nici unul dintre simptomele știute, iar în locul acela nu exista vreo urmă de asemenea vegetație. Dacă aș fi fost pe Pămînt, aș fi suspectat prezența unei bariere de forță N instalată de vreo autoritate oarecare spre a împiedica pătrunderea într-o zonă interzisă, dar în regiunea aceea lipsită de oameni o atare idee se dovedea absurdă.

Adunîndu-mi în cele din urmă simțurile, am hotărît să-mi încep căutarea. Cu maceta ținută în prelungirea brațului înainte, ca să întîlnească ea, prima, forța aceea stranie, m-am îndreptat iarăși, cu multă prudență, spre cristalul strălucitor. La al treilea pas m-am oprit, cu lama proptită într-o suprafață solidă. O suprafață invizibilă pentru ochii mei. După un moment de ezitare, am prins curaj. Întinzîndu-mi brațul stîng, am verificat prezența unei materii solide nevăzute, sau iluzia tactilă a unei materii solide, aflată în fața mea. Prin deplasarea mîinii, mi-am dat seama că bariera se extindea, că era netedă ca sticla, fără nici o îmbinare între blocuri. Găsind puterea de a-mi continua explorarea, mi-am scos mănușa și am atins lucrul acela cu palma goală. Era tare ca sticla, iar răceala obiectului contrasta în chip curios cu atmosfera ambiantă. Mi-am încordat la maximum privirea ca să percep vreo urmă din substanța ce-mi stătea împotrivă. N-am putut observa nimic. Nici măcar o vagă refracție, judecînd după peisajul din față. Iar absența reflecției mi-o dovedea lipsa imaginii soarelui. O curiozitate arzătoare mi-a înlocuit toate celelalte sentimente și mi-am lărgit cercetările pe cît puteam. Explorînd cu mîinile, am descoperit că bariera se ridica de la sol pînă la un nivel unde nu mai ajungeam, și că se întindea pînă nu se știe unde în cele două părți. Era, așadar, un zid veritabil.

Din nou m-am gîndit la planta mirajelor și la visele provocate de ea, însă o clipă de reflecție mi-a alungat din cap ideea asta. Lovind puternic în barieră cu mînerul macetei, izbind pînă și cu cizmele, m-am străduit să interpretez sunetele obținute. Te trimiteau cu gîndul la cele produse de beton, deși mîinile mele atingeau o suprafață mai curînd vitroasă sau metalică. În mod sigur, mă găseam dinaintea unui lucru ce întrecea toate experiențele mele anterioare. Logic vorbind, trebuia să încerc o evaluare a dimensiunilor zidului. Problema înălțimii ar fi fost dificilă, dacă nu insolubilă, dar lun-

gimea și forma puteau fi determinate cu ușurință. Întinzîndu-mi brațele și lipindu-mi corpul de barieră, am început să mă deplasez către stînga, atent să păstrez aceeași direcție. După mai mulți pași, am putut conchide că zidul nu era drept și că urmam sensul unor mari cercuri dintr-o spirală. Chiar atunci atenția mi-a fost atrasă de niște amănunte aflate în directă relație cu cristalul încă îndepărtat, ținta căutărilor mele.

Am mai spus că, pînă și de la o distanță mai mare, poziția obiectului strălucitor părea ciudată, acolo, pe moviliță lui. Acum, de la vreo sută de metri, am putut vedea, cu toată pîcla, ce era moviliță aceea. Era corpul unui om care purta combinezonul de piele al Companiei Cristalului; zăcea întins pe spate, iar masca pentru oxigen îi era pe jumătate afundată în mîl, la cîțiva metri mai încolo. În mîna dreaptă, crispată convulsiv pe piept, ținea cristalul ce mă condusese pînă acolo, un sferoid de dimensiuni incredibile, atît de mare încît degetele mortului nu ajungeau să-l cuprindă cu totul. De la distanța unde stăteam, am putut observa că decesul era de dată recentă. Descompunerea abia începuse și mi-am spus că, în climatul venusian era semn că moartea nu survenise decît cu o zi în urmă. Curînd aveau să se năpustească asupra cadavrului teribilele muște farnoth. M-am întrebat cine putea fi omul acela. În mod precis, nu cineva văzut în timpul călătoriei. Trebuie să fi fost vreunul dintre cei vechi, plecat în vreo misiune lungă și ajuns în regiune fără legătură cu echipa lui Anderson. Zăcea acolo, iar razele marelui cristal țîșneau printre degetele lui înțepenite. Vreme de cinci minute bune, am rămas țintuit de surpriză și de teamă. M-a asaltat spaima și o nesăbuită dorință de a fugi a pus stăpînire pe mine. Nu putea fi opera vicleniilor oameni-șopîrlă, căci mai avea asupra sa cristalul găsit. Să fi avut vreo relație cu zidul invizibil? Și unde găsise oare cristalul? Instrumentul lui Anderson îl semnalase în acest loc, chiar mai înainte ca omul să fi mu-

rit. Am început să mă gîndesc la bariera invizibilă ca la ceva funest și m-am îndepărtat de ea, tremurînd. Totuși, știam că trebuia să lămuresc misterul, și cu atît mai repede cît tragedia era recentă. Deodată, făcînd efortul de a-mi concentra gîndurile spre problema pe care trebuia s-o înfrunt, am ghicit un mijloc de a măsura înălțimea zidului, ori măcar de a ști dacă el se ridica la nesfîrșit sau nu. Apucînd un pumn de mîl, am lăsat apa să se scurgă pînă cînd a primit o oarecare consistență și l-am aruncat în bariera transparentă. La înălțimea de vreo patru metri, s-a strivit de suprafața invizibilă, împrăștiindu-se imediat și scurgîndu-se în mici șiroaie cu o iuțeală surprinzătoare. Aparent, zidul era foarte înalt. Un al doilea pumn de mîl, aruncat mai sus, a atins suprafața la vreo cinci metri și jumătate de la sol și a dispărut la fel de repede ca și primul. Mi-am adunat toate puterile și m-am pregătit să arunc pentru a treia oară, cît puteam de sus; lăsînd apa să se scurgă din mîl și apăsîndu-l ca să-i dau consistența maximă, l-am azvîrlit atît de sus încît mi-a fost teamă că o să întîlnească din nou suprafața. De data asta, însă, a trecut peste barieră și a căzut în partea cealaltă, împroșcînd stropi. În sfîrșit, aveam o vagă idee despre înălțimea zidului, care trebuie să fi fost de aproape șase metri. Pe un perete vertical de netezimea sticlei, înalt de șase metri, ascensiunea devenea în chip evident imposibilă. Prin urmare, trebuia să dau mai departe ocol barierei, în speranța că voi găsi o intrare, un capăt sau vreo întrerupere oarecare. Obstacolul alcătuia oare un cerc complet sau o altă figură geometrică, ori era doar un arc sau un semicerc? Mi-am reluat înceata mișcare circulară spre stînga, pipăind cu palmele suprafața invizibilă și trăgînd nădejde să găsesc o fereastră sau vreo mică spărtură. Înainte de a începe, m-am străduit să-mi marchez poziția printr-o groapă săpată în mîl, însă mîlul era prea subțire ca să poată păstra vreo urmă. Am fixat totuși cu aproximație locul, remarcînd în pădure

un arbore înalt, chiar pe axa cristalului care scînteia la o sută de metri distanță. Dacă nu exista nici o poartă sau vreo altă intrare, puteam să-mi dau seama cînd aș fi făcut turul complet al zidului. N-am avansat prea mult pînă am realizat că linia curbă reprezenta o împrejmuire circulară cu diametrul de o sută de metri. Dacă acest contur era regulat, însemna că mortul zăcea aproape de zid, într-un punct situat fie în interiorul, fie în exteriorul barierei; aveam să mă conving curînd. Cum înconjuram lent obstacolul, fără să dau de poartă, de fereastră ori de vreo altă intrare, am apreciat că trupul se afla în interior. Apropiindu-mă, am descoperit ceva alarmant în expresia feței și în căutătura ochilor sticloși. Ajuns foarte aproape, l-am identificat în persoana lui Dwight, un veteran pe care nu-l cunoscusem niciodată personal, dar îmi fusese descris la bază cu un an în urmă. Cristalul ținut strîns în mînă era neîndoielnic o captură frumoasă, specimenul cel mai mare văzut de mine vreodată. Eram atît de aproape de corp că l-aș fi putut atinge, dacă n-ar fi fost bariera, și deodată mîna mea stîngă, care își continua explorarea, a dat peste un unghi al suprafeței invizibile. Într-o secundă, am devenit conștient că exista o deschizătură de vreun metru lărgime, pornind de la sol și pînă într-un loc unde nu mai ajungeam. Fără să ezit, am intrat și m-am îndreptat spre corpul căzut în unghi drept față de pasajul descoperit de mine și care părea un coridor lipsit de ușă. Am constatat cu surprindere că interiorul acelei vaste îngrădituri avea pereți despărțitori. Aplecîndu-mă să examinez cadavrul, am văzut că nu prezenta nici o rană. Asta nu m-a surprins prea tare, fiindcă existența cristalului excludea vecinătatea indigenilor cu aspect de reptilă. Căutînd o cauză posibilă a morții, ochii mi-au căzut pe masca de oxigen alunecată aproape de picioarele cadavrului. Era ceva cît se poate de semnificativ. Fără mască, nici o ființă omenească nu putea respira aerul de pe Venus mai mult

de treizeci de secunde, iar Dwight, dacă el era, părea să și-o fi pierdut pe a sa. Și-o legase pesemne neglijent, încît greutatea tuburilor desprinsese cataramele, ceea ce nu s-ar fi întîmplat cu o mască Dubois, al cărei rezervor e învelit în burete. Răgazul de o jumătate de minut fusese prea scurt pentru a-i permite omului să se aplece și să-și recupereze piesa protectoare, sau poate că în momentul acela cantitatea de cianogen din atmosferă fusese neobișnuit de ridicată. Omul era absorbit probabil de contemplarea cristalului. În aparență, tocmai îl scosese din buzunarul combinezonului, căci acesta era descheiat. Am tras cristalul enorm dintre degetele prospectorului mort. Sferoidul era mai mare decît pumnul unui bărbat și strălucea de parcă ar fi avut viață în razele roșietice ale soarelui coborît spre asfințit. Atingîndu-i suprafața fosforescentă, involuntar, m-a străbătut un fior, ca și cum aș fi preluat asupra mea, odată cu prețiosul obiect, și blestemul ce-l lovise pe omul acela.

Am vîrît cu grijă cristalul în buzunarul combinezonului meu de piele. Nu-mi păsase niciodată de superstiții. Așezîndu-i mortului casca pe față, mi-am îndreptat spinarea și m-am retras prin pasajul invizibil spre intrarea în marea incintă. Nu puteam crede nici măcar o clipă că edificiul era construit de ființe omenești. Trecuseră abia șaptezeci și doi de ani de la descinderea navelor noastre pe Venus, iar singurele făpturi umane de pe planetă erau cele din Terra Nova. Știința omului nu cunoaște nici o substanță solidă atît de perfect transparentă, străină de fenomenul reflexiei. Invaziile umane preistorice pe Venus sînt categoric excluse, încît nu mai rămîne decît soluția unei construcții indigene. O uitată rasă de făpturi evoluate să-i fi precedat oare pe oamenii-șopîrlă în calitate de stăpîni ai planetei Venus? Cu toate orașele lor îngrijit construite, era greu să poți trece în seama pseudoreptilelor o rea-

lizare de acest fel. Trebuie să fi existat o altă rasă, cu secole în urmă, al cărei ultim vestigiu era chiar acolo. Oare expedițiile ce urmează vor mai descoperi ruine asemănătoare? Scopul unei astfel de construcții întrecea simplele speculații, dar materialul său straniu și, la prima vedere, puțin practic sugerează o finalitate religioasă. Dîndu-mi seama că eram incapabil să rezolv problema, am hotărît că tot ce puteam face era să explorez structura invizibilă. Aveam convingerea că înglobа diferite săli și coridoare așezate pe platoul parcă acoperit de mîl neîntrerupt, și mi-am închipuit că o cunoaștere a planului după care erau ele dispuse avea să-mi furnizeze date utile. De aceea, revenind și trecînd pe lîngă cadavru, am început să avansez în lungul coridorului spre interior, de unde e foarte probabil că omul surprins de moarte ieșea. Am lăsat pentru mai tîrziu întrebările asupra locului însuși.

Pipăind ca un orb, în ciuda faptului că soarele răspîndea lumină, avansam încet. Curînd coridorul a cotit brusc, alcătuia acum o spirală orientată spre centru. Din cînd în cînd, mîna mea descoperea cîte o trecere laterală lipsită de ușă, iar de mai multe ori am ajuns în puncte de unde porneau trei-patru coridoare divergente. În asemenea situații alegeam întotdeauna ruta interioară, care părea continuă. Aveam tot timpul să cercetez căile transversale după ce aș fi ajuns în centru. În sfîrșit, am simțit coridorul terminîndu-se într-un larg spațiu descoperit. Tot pipăind în jur, am constatat că eram într-o cameră circulară cu diametrul de vreo trei metri, iar după poziția cadavrului față de unele repere din pădure am apreciat că încăperea aceea se găsea, cu aproximație, în centrul edificiului. Pe lîngă culoarul prin care venisem, se deschideau de aici încă cinci. Pe primul l-am fixat în memorie, aliniind în mintea mea corpul și un arbore de la orizont, cînd mai stăteam încă la intrarea camerei. Încăperea n-avea nimic deosebit, decît solul mocirlos existent pretutindeni.

M-am întrebat dacă această parte a clădirii poseda un acoperiș. Aruncînd și aici, cum mai făcusem, un pumn de mîl, am descoperit imediat că nu avea. Dacă o fi avut unul, trebuie să se fi prăbușit cu multă vreme în urmă, fiindcă pașii nu mi se împiedicau în nici o rămășiță. Pe cînd mă gîndeam, m-a frapat că structura, deși părea foarte veche, era lipsită de gropi, de crăpături sau de alte semne ale ruinei... Ce era în fond, ce fusese?... Din ce era făcută?... De ce nu apărea vreo urmă de perete despărțitor în zidurile cu aspect vitros, surprinzător de omogene? De ce nu exista nici o ușă, interioară sau exterioară? Știam doar că mă găseam într-un edificiu rotund, fără acoperiș, fără porți, construit dintr-un material dur, neted, perfect transparent, care nu reflecta lumina și nu era reflectat, cu un diametru de vreo sută de metri, cu numeroase coridoare și o mică încăpere circulară în centru.

Cercetările mele nu aduceau nimic în plus. Am observat acum că soarele coborîse mult spre vest, disc de aur roșu, plutind într-un lac stacojiu-portocaliu de deasupra copacilor înfășurați în cețuri, la orizont. Prin urmare, trebuia să mă grăbesc dacă voiam să descopăr înainte de lăsarea întunericului un loc uscat unde să mă culc.

Hotărîsem cu mult mai devreme să mă opresc pentru noapte pe platoul solid și acoperit de mușchi, nu departe de culmea de pe care zărisem cristalul strălucitor, încrezător în norocul meu dintotdeauna față de vreun atac al oamenilor-șopîrlă. Fusesem mereu de părere că trebuia să călătorim în grupuri de doi sau mai mulți, pentru ca unul dintre noi să poată asigura paza pe timpul nopții. Dar atacurile nocturne erau atît de rare, încît compania nu-și făcea griji din asta. Creaturile solzoase păreau să vadă cu dificultate prin întuneric, chiar și la lumina torțelor. Pe același coridor pe unde venisem, mi-am reluat mersul ca să ies din edi-

ficiu. O explorare ceva mai serioasă putea să mai aștepte o zi.

Căutîndu-mi pe pipăite, cum puteam mai bine, drumul prin coridorul în spirală și ghidat doar de o vagă amintire a unor pete de iarbă de pe platou, m-am trezit încă o dată în vecinătatea cadavrului. Vreo două muște farnoth zburau de-acum pe deasupra feței acoperite de cască și știam că descompunerea începuse. Cu un dezgust instinctiv, am ridicat mîna să alung acea avangardă a necrofagilor, cînd s-a produs un lucru surprinzător. Un zid invizibil mi-a oprit mîna, dîndu-mi de înțeles că, în ciuda precauțiilor mele, nu revenisem în coridorul unde zăcea corpul. Eram într-un culoar paralel, deoarece făcusem, fără nici o îndoială, un viraj greșit. Cu nădejdea că voi găsi în față o ieșire, am mers mai departe, însă m-am lovit de un zid. Trebuia, așadar, să mă întorc în camera centrală și să reiau drumul. Nu-mi puteam da seama cu exactitate unde greșisem. Am cercetat solul în speranța că urmele îmi rămăseseră întipărite în el printr-un miracol, înțelegînd totuși repede că mîlul nu le mai păstra. N-a fost prea greu să ajung din nou în centru și, stînd acolo, m-am gîndit cu răbdare la calea corectă. Prima oară mersesem prea mult spre dreapta. De data asta, trebuia s-o iau la stînga pe undeva, dar unde? Aveam să hotărăsc în ultimul moment. Încercînd pentru a doua oară, eram aproape sigur că mă aflam pe drumul cel bun și am luat-o la stînga la o cotitură pe care o recunoșteam, neîndoielnic. Spirala se desfășura mai departe, iar eu mă străduiam să nu mă pierd în vreun coridor secundar. Curînd, spre marea mea decepție, am observat că depășisem corpul. Pasajul ducea spre zidul exterior, în cu totul alt punct. Cu speranța că jumătatea de zid pe care n-o explorasem avea să-mi ofere o ieșire, mi-am continuat mersul, dar în final m-am izbit de bariera solidă. După toate semnele, planul construcției era cu

mult mai complicat decît crezusem. Mă întrebam acum dacă trebuia să revin în centru, sau să o apuc pe vreun coridor lateral ce m-ar fi scos lîngă corp. Dacă alegeam ultima soluție, apărea riscul să mi se dea peste cap schema pe care mi-o făcusem în minte despre locul unde mă găseam. În consecință, era mai important să nu risc așa ceva, cel puțin nu fără să las o urmă vizibilă după mine. Dar asta punea o problemă, și mi-am stors creierii să-i găsesc rezolvarea. N-aveam la mine ceva care să lase cît de cît urme, un obiect de care să mă fi putut dispensa, nimic de împrăștiat. Creionul nu făcea nici o diră pe zidul invizibil și nici nu-mi puteam presăra prețioasele tablete cu hrană. Chiar dacă aș fi vrut, n-aveam destule și, în plus, s-ar fi scufundat imediat în mîl. Mi-am scotocit buzunarele în căutarea vreunui carnet vechi căruia să-i rup paginile și să i le împrăștii pe jos. Degeaba: era cu neputință să rupi metalul fin și rezistent din sulul cu documente, ferite astfel de putrezire. În atmosfera specifică de pe Venus, nu-mi puteam abandona combinezonul de piele, iar alte veșminte nu purtam din pricina climatului. Am încercat să mînjesc cu noroi zidurile netede și invizibile, descoperind însă că urmele dispăreau tot așa de repede ca și mîlul aruncat cu scopul de a măsura înălțimea. Mi-am scos cuțitul și m-am căznit să zgîrii pe suprafața sticloasă și fantomatică o linie, ceva pe care mîna să-l poată recunoaște, dacă ochiul nu putea vedea. Inutil totul, pentru că lama nu lăsa nici cea mai mică zgîrietură pe materialul acela necunoscut. Descurajat, am căutat din memorie încăperea centrală. Îmi părea mai ușor să revin în camera respectivă decît să mă orientez începînd din locul unde mă aflam. Și, într-adevăr, am găsit-o fără prea multă greutate. De data asta, mi-am însemnat pe sul toate virajele luate, desenînd o diagramă grosolană și ipotetică a rutei mele, notînd toate coridoarele secundare. Bineînțeles, o asemenea muncă mergea înnebunitor de încet, deoarece totul trebuia

stabilit pe pipăite, iar posibilitățile de a greși erau infinite. Dar mi-am spus că, la urma urmei, operația avea să fie profitabilă. Lunga înserare de pe Venus era și mai adîncă în momentul cînd ajungeam din nou în încăperea centrală. Speram, totuși, să pot găsi ieșirea înainte de căderea nopții. Comparînd desenul cu amintirile mele, am crezut că pot repera eroarea și încă o dată m-am pus în mișcare, plin de siguranță, în lungul coridoarelor invizibile. Am cotit spre stînga mai mult decît în tentativele precedente, căutînd să-mi notez întoarcerile pe sul, pentru cazul că mă înșelam iarăși. În întunericul din ce în ce mai gros, vedeam forma cadavrului sub un dezgustător nor de muște farnoth. Peste puțină vreme aveau să iasă din mîl și sificligii, gata să-și facă treaba macabră. Apropiindu-mă de corp cu o anume repugnanță, m-am pregătit să pășesc peste el, cînd o bruscă întîlnire cu peretele mi-a arătat că din nou mă înșelasem. Atunci mi-am dat seama cu claritate că eram pierdut. Clădirea era prea complicată pentru o soluție improvizată și, probabil, trebuia să cuget ceva mai metodic înainte de a spera să ies de acolo. Totuși, eram nerăbdător să ajung la loc uscat pînă la lăsarea totală a nopții. De aceea m-am întors încă o dată în mijlocul construcției și am început o întreagă serie de încercări și de erori, făcînd însemnări la lumina lămpii electrice. Cu acest prilej am observat că lampa nu stîrnea nici un reflex, nici cea mai mică reverberație în zidurile transparente ce mă înconjurau. Mă așteptam la așa ceva, căci nici soarele nu se reflectase deloc în materialul lor straniu. Încă mai tatonam cînd s-a făcut întuneric deplin; o pîclă grea ascundea cea mai mare parte a stelelor și planetelor, dar Pămîntul era perfect vizibil, punct sclipitor, albastru-verzui, spre sud-vest. La telescop ar fi fost o priveliște magnifică. Puteam distinge pînă și luna cînd ceața se mai rărea. Îmi era cu neputință să văd cadavrul, singurul meu reper, așa că am revenit în camera centrală, după cîteva bîjbîieli.

Nu mai era nimic de făcut pînă la ziuă și nu-mi rămînea decît să mă aranjez cum puteam mai bine aici. Să te culci în noroi părea prea puțin plăcut, însă veșmîntul meu de piele suporta. Cu ocazia altor expediții dormisem în condiții și mai rele; echipamentul urma să-mi învingă dezgustul.

Stau, prin urmare, ghemuit în mîlul camerei centrale și scriu aceste rînduri în jurnalul de bord, la lumina lanternei electrice. E ceva aproape comic în această aventură stranie. Pierdut într-o clădire fără uși, o construcție pe care n-o pot vedea. Voi ieși probabil mîine dimineață devreme și mă voi întoarce la Terra Nova cu cristalul pe la sfîrșitul după-amiezii. Incontestabil, acesta e magnific, cu scînteieri surprinzătoare chiar și sub licărul slab al lămpii. În ciuda oboselii, somnul îmi vine greu, de asta scriu. Acum trebuie să mă opresc. Pericolul ca blestemații de indigeni să apară aici e destul de mic. Ceea ce nu-mi prea place e cadavrul, însă din fericire masca de oxigen mă ferește de efectele cele mai rele. Cuburile de clor le folosesc cu multă zgîrcenie. O să iau cîteva tablete hrănitoare și o să dorm. Rămînem pe mai tîrziu.

Mai tîrziu, după-amiaza de 13-VI

Au apărut mai multe necazuri decît credeam. Sînt tot în clădire, și e cazul să acționez repede și inteligent dacă vreau să ajung la loc uscat la noapte.

Mi-a trebuit mult timp pînă să adorm, încît nu m-am trezit decît pe la amiază. Aș mai fi dormit încă dacă soarele n-ar fi fost așa de fierbinte. Cadavrul nu arăta deloc agreabil, cu sificligii forfotind pe el și sub un nor de muște farnoth. Casca îi căzuse de pe față și era mai bine să nu-l privești. În fine, m-am scuturat, m-am pieptănat, am înghițit cîteva tablete cu hrană și am vîrît alt cub cu clorură de potasiu în electrolizorul măștii. Întrebuințez aceste cuburi încetul cu încetul,

dar mi-ar fi plăcut să am o rezervă mai mare. Mă simțeam mult mai bine după somn și speram să ies din clădire foarte repede. Revăzîndu-mi însemnările și desenele, am rămas impresionat de complexitatea coridoarelor și de faptul că făcusem poate o greșeală fundamentală. Din cele șase deschideri ce porneau de la încăperea centrală, alesesem la întîmplare una, crezînd că era cea prin care intrasem. Cînd stăteam chiar în gura coridorului, cadavrul, la cincizeci de metri distanță, era în linie cu un anume lepidodendron din pădure. Acum, îmi părea că estimarea respectivă n-avea precizie suficientă, distanța pînă la corp producînd o diferență de unghi relativ mică în raport cu orizontul cînd priveai din deschiderile învecinate celei pe unde intrasem. În plus, arborele semăna destul de bine cu alții din zare.

După niște verificări, am descoperit cu mult regret că nu puteam afirma cu certitudine care din trei deschideri era cea bună. Trecusem oare printr-o altă serie de viraje de fiecare dată cînd am încercat să ies? Cu toate că era imposibil să trasezi o pistă, puteam totuși lăsa o urmă. Dacă îmi era cu neputință să mă lipsesc de combinezon, în schimb, datorită părului meu bogat, puteam renunța la cască. Era destul de mare și de ușoară ca să rămînă, vizibilă la suprafața mîlului. Astfel că mi-am scos acoperămîntul de o formă aproximativ emisferică și l-am așezat la intrarea într-unul din coridoarele din dreapta. Urma să parcurg acel culoar pornind de la presupunerea că era cel corect, să fac cotiturile de care îmi aminteam și să notez totul.

Dacă nu găseam o ieșire, aveam să epuizez sistematic posibilitățile, iar dacă acestea eșuau, aveam să explorez în același fel coridoarele ce plecau de la deschiderea următoare, făcînd tot așa cu a treia, dacă era nevoie. Mai devreme sau mai tîrziu, aveam să mă aflu pe calea cea bună, trebuia doar să am destulă răbdare. În cel

mai rău caz, urma să ies pe platou chiar la timp pentru ca să-mi petrec noaptea la loc uscat.

Rezultatele au fost destul de descurajante, însă mi-au permis să elimin deschizătura din dreapta în mai puțin de o oră. Culoarul acela părea să nu aibă decît o succesiune de fundături, fiecare oprindu-se la mare distanță de cadavru, și am constatat foarte repede că nu fusese niciodată așa în explorările mele din ziua trecută. Totuși, ca și pînă atunci, am regăsit cu ușurință drumul spre încăperea centrală. La ora 1 după-amiază, mi-am așezat casca la intrarea celui de-al doilea coridor și am pornit să-i cercetez soluțiile. La început, am crezut că recunosc cotiturile, dar m-am trezit curînd într-un ansamblu de coridoare cu totul necunoscut. Nu mă puteam apropia de corp, însă de data asta eram despărțit și de camera centrală, deși cred că-mi notasem toate mișcările făcute. Păreau să fie încrucișări și intersecții trădătoare, prea subtile pentru a reuși să le înscriu pe schița mea. Am început să trăiesc un amestec de mînie și descurajare. Răbdarea, fără îndoială, avea să învingă în cele din urmă, însă vedeam că explorările trebuiau să-mi fie minuțioase, neobosite și de cursă lungă. La orele 2 după-amiază încă mai rătăceam prin coridoare bizare, pipăind mereu, privind alternativ cînd casca și cînd cadavrul, și făcînd însemnări cu din ce în ce mai puțină încredere, din ce în ce mai puțină speranță. Am blestemat prostia și curiozitatea care mă atrăseseră în acel labirint de ziduri nevăzute, spunîndu-mi că, dacă nu mi-ar fi păsat de el, dacă aș fi făcut stînga-mprejur imediat după ce luasem cristalul din mîna mortului, aș fi fost acum în deplină siguranță la Terra Nova. Deodată, mi-a trecut prin minte că aș fi reușit poate să-mi sap cu cuțitul un tunel pe sub zidurile invizibile, scurtîndu-mi astfel calea spre exterior, ori spre un culoar ce conducea afară. N-aveam nici un mijloc de a afla pînă la ce adîncime se afundau temeliile clădirii, dar mîlul prezent peste tot dovedea lipsa vreunui alt sol

decît pămîntul. Fixînd cadavrul din ce în ce mai oribil, m-am apucat să sap în grabă, cu lama lată și bine ascuțită. Erau în jur de cincisprezece centimetri de mîl pe jumătate lichid, sub care solul devenea brusc mai tare. Solul acesta părea de altă culoare, o argilă cenușie, semănînd cu cea aflată nu departe de polul nord al lui Venus. Cum insistam lîngă bariera invizibilă, am observat că solul se făcea din ce în ce mai dur. Un mîl lichid umplea groapa îndată ce scoteam argila, însă mi-am continuat ostenelile. Dacă reușeam să sap o trecere pe sub zid, mîlul nu m-ar fi împiedicat să ies dincolo tîrîș. Dar la un metru adîncime duritatea solului nu mi-a mai permis să sap mai departe. Avea o consistență mai densă decît tot ce întîlnisem pînă atunci, chiar și pe această planetă. Cuțitul zgîria argila compactă, iar fragmentele care săreau din ea erau ca niște pietre tari sau ca niște bucăți de metal. În cele din urmă, pînă și această operație a devenit imposibilă și a trebuit să abandonez înainte de a putea ajunge la zid. Efortul, întins pe o oră întreagă, fusese pe cît de prostesc, pe atît de inutil, pretinzîndu-mi un mare consum de energie și obligîndu-mă să iau o altă tabletă de hrană, iar în masca de oxigen să dizolv un alt cub de clor. M-a mai silit și să-mi întrerup căutările, căci sînt încă prea epuizat ca să pot umbla.

După ce mi-am șters de mîl brațele și palmele, m-am așezat să scriu rîndurile acestea, sprijinit de zidul invizibil, cu spatele la cadavru. Acesta a ajuns acum o masă fremătătoare de vermină, iar mirosul a început să-i atragă pe akmanii junglei, plin de jeg pămîntiu. Mai observ că multe ierburi efjeh de pe platou trimit într-acolo tentacule necrofage, însă nu cred că-s atît de lungi încît să poată ajunge la corp. Sper să-și facă apariția animalele cu adevărat carnivore, ca skorahii, fiindcă îmi vor simți mirosul și se vor strecura pînă la mine. Au un dezvoltat simț al orientării. Le voi vedea venind și le voi putea schița cu aproximație drumul.

Mi-ar fi de un mare folos, în mod precis. Apoi pistolul m-ar scăpa de ele... Ce vis! Acum, că am scris aceste lucruri, mă odihnesc puțin și-o să-mi reiau căutările. Îndată ce revin în încăperea principală, ceea ce ar trebui să fie destul de ușor, o să încerc deschizătura din stînga. Poate că, după toate astea, o să reușesc să ies înainte de căderea nopții?

Noaptea, 13-VI

Alt necaz. Evadarea îmi va fi extrem de grea, pentru că unele lucruri nici nu le-am putut bănui. Încă o noapte în mîl, iar mîine o nouă bătălie a mîinilor mele. Mi-am întrerupt odihna și m-am ridicat în picioare la 4 dimineața. După vreo cincisprezece minute, am ajuns în camera centrală și mi-am pus casca dinaintea ultimei dintre cele trei intrări posibile. Angajîndu-mă în această deschizătură, drumul mi s-a părut mai familiar, însă la mai puțin de cinci minute am fost întrerupt de un spectacol care mi-a pricinuit un veritabil șoc. Un grup de patru sau cinci dintre nesuferiții ăia de oameni-șopîrlă ieșea din pădure, în partea cealaltă a platoului. De la distanță nu-i puteam observa prea bine, dar i-am văzut oprindu-se și făcînd semne, întorși către copaci, după care au mai apărut vreo zece din aceeași specie. Grupul s-a pus în mișcare spre construcția invizibilă și, pe cînd se apropiau, i-am studiat cu atenție. Niciodată nu-i mai văzusem atît de aproape. Semănau foarte bine cu reptilele, dar știam că-i vorba numai de o aparență, căci ființele acelea n-au nimic comun cu reptilele terestre. Mai precis, doar capul plat și pielea verde, vîscoasă ca a broaștelor, te puteau trimite cu gîndul la ele. Mărșăluiau pe cioturile lor groase, iar ventuzele plescăiau ciudat prin mîl. Erau specimene absolut obișnuite, de doi metri și zece înălțime, cu niște lungi tentacule noduroase pe piept. Mișcările tentaculelor, dacă teoriile lui Fogg, Erherg și Jonat sînt co-

recte, lucru de care mă îndoiam, dar acum sînt mult mai dispus să-l cred, erau un indiciu că creaturile conversau cu însufleţire. Mi-am scos pistolul cu flăcări, pregătindu-mă să fac faţă unei lupte aprige. Şansele nu erau egale, dar arma îmi dădea un avantaj serios. Dacă făpturile acelea cunoşteau clădirea, aveau să vină pînă la mine şi în acest fel mi-ar fi arătat cum să ies, tot aşa cum ar fi făcut-o şi skorahii carnivori. Eram sigur că mă vor ataca. Pentru că, deşi nu-mi puteau vedea cristalul din buzunar, îi puteau ghici prezenţa prin simţul lor special. Totuşi, fapt surprinzător, nu m-au atacat. S-au risipit, alcătuind în jurul meu un cerc larg, la o distanţă ce arăta că se plasaseră chiar lîngă zidul invizibil. Stînd roată, creaturile mă fixau în tăcere, agitîndu-şi tentaculele, scuturîndu-şi capetele şi gesticulînd cu membrele superioare. La un moment dat, am văzut cum ieşeau altele din pădure, să se alăture mulţimii. Cele aflate aproape de cadavru i-au aruncat scurte priviri, fără să facă vreun gest în direcţia lui. Era un spectacol oribil, dar oamenii-şopîrlă aveau aerul că-i lasă inidiferenţi. Cînd şi cînd, vreunul dintre ei alunga muştele farnoth, strivea vreun sificligh, vreun akman sau o plantă efjeh. Privindu-i pe aceşti nou-veniţi, neaşteptaţi şi groteşti, şi întrebîndu-mă cu nelinişte de ce nu mă atacau imediat, pentru un timp mi-au pierit voinţa şi puterile pretinse de căutarea în continuare a unei ieşiri.

Mi-am dat drumul, moale, pe lîngă zidul invizibil al coridorului unde mă găseam, lăsîndu-mi surpriza să se piardă treptat într-o serie de speculaţii nebuneşti. O grămadă de mistere păreau să capete deodată un înţeles sinistru şi am început să tremur, apucat de o frică pe care n-o cunoscusem nicicînd pînă atunci. Am crezut că ştiu de ce se adunaseră creaturile acelea respingătoare şi aşteptau în jurul meu. Am mai crezut că descoperisem în sfîrşit secretul structurii transparente; cristalul tentant capturat de mine, corpul omului care

îl luase înaintea mea, totul începea să primească o semnificație amenințătoare. Nu doar o simplă succesiune de potriveli ale hazardului mă făcuse să pierd drumul prin labirintul culoarelor invizibile și lipsite de acoperiș. Era mult mai mult. Fără nici o îndoială, locul era un veritabil dedal, un labirint construit în mod deliberat de creaturile diavolești cărora le subestimasem atît de prostește inteligența. N-ar fi trebuit oare să bănuiesc asta dinainte, cunoscîndu-le prodigioasa iscusință arhitecturală? Scopul le era foarte limpede. Construiseră o capcană, o capcană menită să prindă ființe umane, iar sferoidul de cristal era momeala. În războiul dus cu răpitorii de cristale, arătările acelea asemănătoare reptilelor recurseseră la o strategie și se foloseau împotriva noastră de propria noastră lăcomie. Dwight, dacă într-adevăr corpul lui era cel ce putrezea, fusese prima lor victimă. Trebuie să fi căzut în capcană. Lipsa apei trebuie să-l fi adus în stare de nebunie, și poate că ajunsese strîmtorat și din pricina cuburilor de clor. Poate că masca nu-i căzuse din întîmplare. Sinuciderea era cu mult mai plauzibilă. Decît să aștepte o moarte lentă, preferase să sfîrșească în felul acela, scoțîndu-și intenționat masca și lăsînd atmosfera mortală să-și împlinească opera imediat.

Oribila ironie a ursitei lui stătea în însăși poziția sa: se afla abia la cîțiva pași de ieșirea pe care nu reușise s-o găsească.

Încă un minut de căutare și s-ar fi salvat. Iar acum eu eram prins în aceeași capcană. În capcană, cu hoarda de spectatori bizari care-și băteau joc de soarta mea. Numai gîndul ăsta mă înnebunea și, pe cînd se abătea peste mine, m-a cuprins un brusc acces de panică din cauza căruia am început să alerg orbește prin coridoarele invizibile. Vreme de mai multe secunde, m-am comportat ca un dement, împleticindu-mă, izbindu-mă, lovind în zidurile invizibile, iar în final m-am prăbușit

în mîl, zdruncinat, cu corpul plin de sînge, cu mintea în derută.

Căderea m-a mai liniștit. Pe cînd mă ridicam încet în picioare, am putut să-mi pun din nou creierul în funcțiune. Spectatorii mei își agitau tentaculele în chip curios, parcă rîdeau, iar eu am amenințat cu pumnul în direcția lor, furios. Gestul părea că le sporește bucuria sălbatică. Unii m-au imitat stîngaci cu membrele lor superioare, verzui. Rușinat, mi-am revenit în fire și m-am străduit să-mi adun gîndurile, ca să fac față situației. La urma urmei, nu eram într-o postură chiar atît de proastă. Spre deosebire de Dwight, eu știam cum stăteau lucrurile, iar un om prevenit face cît doi. Aveam dovada că se putea ajunge la ieșire și nu intenționam să repet actul lui disperat. Corpul, sau scheletul care avea să fie curînd, îmi stătea mereu în față ca un reper orientat spre deschiderea căutată, iar o răbdare încăpățînată urma să mă conducă negreșit acolo dacă aveam să acționez cu destulă inteligență. Aveam totuși dezavantajul de a fi înconjurat de blestemații aceia de reptilieni. Pricepeam acum natura capcanei, al cărei material invizibil dovedea o știință și o tehnologie cu mult mai înaintate decît cele de pe Pămînt, încît nu mai puteam subestima inteligența și posibilitățile dușmanilor mei. Char și cu pistolul meu aruncător de flăcări, nu era simplu să ies între ei. Știam însă că temeritatea și iuțeala aveau să-mi dea cîștig de cauză în timp. Dar mai întîi trebuia să ies, sau măcar să atrag cîteva creaturi, ori să le forțez să vină spre mine. Pe cînd îmi pregăteam pistolul și-i verificam consistenta rezervă de muniție, mi-a venit ideea să-i încerc efectele asupra zidurilor. Puteam oare neglija un eventual mijloc de evadare? N-aveam habar de compoziția chimică a barierei transparente, însă se putea presupune că flacăra ar fi topit-o. Alegînd un loc dinspre cadavru, mi-am descărcat pistolul de la mică distanță și am atins apoi cu vîrful cuțitului punc-

tul de impact. Nu se schimbase nimic; văzusem flacăra împrăștiindu-se la întîlnirea cu suprafața și a trebuit să recunosc că speranțele mele fuseseră zadarnice. Doar o lungă și laborioasă căutare a ieșirii avea să mă salveze din acel labirint.

Înghițind o altă tabletă și punînd un cub nou în electrolizorul măștii, mi-am reînceput explorarea. Pe cînd mă îndîrjeam, priveam din timp în timp cercul tăcut al ochilor batjocoritori și am observat în rîndurile inamicilor o schimbare. Periodic, unii dintre ei se întorceau în pădure, pe măsură ce alții soseau și le luau locul. Cu cît mă gîndeam mai mult la tactica lor, cu atît îmi plăcea mai puțin, căci îmi dădea o idee asupra mobilului avut în vedere. Diavolii aceia ar fi putut să se apropie și să mă atace în orice moment, dar, aparent, preferau să iscodească eforturile pe care le făceam ca să scap. N-am nici o îndoială că spectacolul le plăcea, iar asta m-a făcut să-mi fie de două ori teamă să cad în mîinile lor. Noaptea, mi-am întrerupt cercetările și m-am așezat pentru odihnă. Scriu la lumina lămpii și o să încerc să adorm. Sper să ies mîine de aici. Rezervele mele scad, iar tabletele de lacol înlocuiesc destul de rău apa. N-aș îndrăzni să gust umezeala mîlului, căci apa acestor locuri nu este potabilă dacă nu o distilezi. De asta am instalat noi conducte lungi, pînă în regiunile cu argilă galbenă.

Nu prea mai am nici cuburi de clor, trebuie să încerc să-mi reduc consumul de oxigen. În după-amiaza asta, tentativa de a-mi săpa un tunel și panica mi-au spulberat o mare cantitate de aer. Mîine îmi voi limita eforturile fizice strict la minimum, pînă în clipa cînd o să am de-a face cu reptilele. Trebuie să-mi păstrez o rezervă de cuburi pentru drumul de întoarcere la Terra Nova. Dușmanii mei sînt foarte aproape, pot vedea cercul torțelor lor slabe în jur. Oroarea emanată din aceste licăriri o să mă țină treaz.

Noaptea, 14-VI

Altă zi de explorări, și iarăși nici o ieșire. Încep să mă neliniștesc din cauza apei, căci plosca mi-e goală. În timpul după-amiezii a plouat zdravăn și m-am întors în camera centrală ca să iau casca lăsată acolo ca reper. Am folosit-o ca pe un vas, adunînd aproape două căni de apă. Am băut cea mai mare parte din ea și mi-am pus restul în ploscă. Tabletele de lacol nu prea au eficiență în caz de sete și sper că în noaptea asta va mai ploua. Îmi las casca răsturnată, să se adune în ea cît mai mult. Mi-au rămas puține tablete de hrană, dar încă nu mă îngrijorez. O să-mi micșorez rația la jumătate, începînd chiar de acum.

Cel mai mult mă îngrijorează cuburile de clor; marșul de peste zi m-a obligat să consum multe. Mă simt slăbit, fiindcă respir mai puțin oxigen. În acest labirint domnește ceva infernal. Aș fi putut jura că, datorită hărții, am eliminat unele viraje. Și totuși, fiecare încercare nouă mi-a distrus certitudinile. Niciodată n-am mai putut constata, ca acum, în ce măsură poți fi pierdut fără niște repere vizibile. Un orb s-ar fi descurcat mai bine, dar pentru cei mai mulți dintre noi vederea rămîne simțul cel mai important. Sînt profund descurajat. Pot să înțeleg ce trebuie să fi simțit bietul Dwight. Cadavrul lui nu mai e decît un schelet, iar sificligii, akmanii și mușteie farnoth au dispărut. Ierburile efjeh devorează veșmintele de piele.

Și în tot acest timp spectatorii cu tentacule stau acolo ca să-și bată joc de mine, să rîdă și să se bucure de nenorocirea mea. Încă o zi, și-o să înnebunesc dacă nu mor de epuizare. Dar nu-i nimic altceva de făcut, decît să perseverezi. Dwight ar fi ieșit dacă mai continua un minut. Mai e cu putință și să vină cineva să mă caute, chiar dacă asta nu-i decît a treia zi a expediției mele. Mușchii mă dor cumplit și n-apuc să mă refac lungindu-mă în mîlul ăsta scîrbos. Noaptea trecută,

în ciuda teribilei mele oboseli, n-am dormit decît cu intermitențe și mi-e teamă să nu se repete cumva și în noaptea asta. Trăiesc într-un coșmar fără capăt, la jumătatea distanței dintre somn și veghe. Îmi tremură mîna și nu mai pot să scriu.

După-amiaza tîrziu, 15—VI

Progres substanțial. Ceva mai binișor. Foarte slăbit, dormit puțin pînă la ziuă. Apoi am dormit pînă la amiază, dar fără să mă odihnesc cu adevărat. Nu plouă, setea mă vlăguiește. Mîncat încă o tabletă să cîștig puteri, dar fără apă nu mi-e de mare ajutor. Am gustat ceva apă din mîl, mi-a produs greață cumplită și mi-e mai sete ca înainte. Trebuie economisesc cuburile de clor și mă sufoc aproape din lipsă de oxigen. Nu pot umbla cea mai mare parte din timp, sfîrșesc tîrîndu-mă prin noroi. Spre 2 după-amiază am crezut că recunosc niște coridoare și m-am apropiat mai mult de schelet. O dată pierdut într-o fundătură, dar am regăsit pista principală datorită hărții și însemnărilor.

Capul mi-e greu de sete, sufocări și epuizare, nu înțeleg ce scriu. Blestematii ăia verzi continuă să mă observe și să rîdă cu tentaculele lor. Gesticulează într-un fel ce mă face să cred că-s pe cale să se dedea la o glumă care îmi scapă.

La 3 am reușit cu adevărat. Era o poartă prin care, după notele mele, nu trecusem încă. Iar cînd am încercat, am descoperit că mă puteam tîrî spre schelet. Drumul alcătuia un fel de spirală semănînd mult cu cea care mă condusese în camera centrală.

De fiecare dată cînd ajungeam la o trecere laterală sau la o încrucișare, păstram traseul care părea că se aseamănă cel mai mult cu prima incursiune. Pe măsură ce-mi urmam cercurile și mă apropiam de reper, pîndarii, afară, își sporeau gesturile neînțelese, rîsetele sardonice și tăcute. În mod evident, ei găseau ceva amuzant în înaintarea mea, pricepînd fără îndoială în ce

măsură voi fi lipsit de apărare cînd aveam să-i înfrunt. Le-am dat pace cu bucuria lor, căci, în toată extrema mea slăbiciune, contam pe pistolul cu flăcări și pe muniția abundentă ca să scap din gheărele detestabililor reptilieni. Reîncepusem să sper, dar n-am îndrăznit să mă ridic. Era mai bine, acum, să mă tîrăsc mai departe, să-mi păstrez forțele pentru înfruntarea cu oamenii-reptilă. Avansam foarte încet, căci pericolul de a mă rătăci într-o fundătură era considerabil. Și totuși mă apropiam cu regularitate de grămada de oase care era ținta mea. Perspectiva m-a înveselit și, pentru moment, n-am mai simțit durerea și setea.

Toate creaturile erau masate aproape de intrare. Se agitau. Curînd, îmi spuneam, urma să înfrunt întreaga hoardă și întăririle ce aveau să-i vină din pădure. Am ajuns la cîțiva metri de schelet și mă opresc să fac aceste însemnări înainte de a ieși să țin piept bandei gălăgioase. Sînt sigur că voi reuși să-i pun pe fugă cu ultimele mele puteri. Apoi o să poposesc în loc uscat, pe mușchiul platoului, iar dimineață pornesc prin junglă spre Terra Nova. Voi revedea cu bucurie oamenii. Dinții acestui craniu au un rînjet oribil.

Spre noapte, 15—VI

Oroare și disperare! Înșelat din nou! După ce am făcut însemnările, m-am apropiat de schelet, dar am întîlnit pe neașteptate un zid. Greșisem încă o dată și mă aflam iarăși unde fusesem cu trei zile în urmă, cu prilejul primei mele încercări de a ieși din labirint. Am rămas să zac în mîl, distrus, pe cînd arătările verzui de afară rîdeau și gesticulau. După cîteva clipe mi-am recăpătat conștiința.

Cu ultimele forțe, am vîrît un alt cub în electrolizor, deliberat, fără să mai țin seama de nevoile călătoriei de întoarcere. Oxigenul proaspăt m-a înviorat un pic. Parcă nu eram atît de aproape de Dwight ca prima dată și m-am întrebat dacă nu cumva mă aflam într-un alt co-

ridor, ceva mai îndepărtat. Cu această speranță slabă, m-am tîrît anevoie, însă după cîțiva metri am dat de o fundătură. Prin urmare, era sfîrșitul. Trei zile nu mă conduseseră niciunde și nu mai aveam nici o putere. Urma să înnebunesc de sete curînd și nici nu-mi mai rămîneau destule cuburi cu care să mă pot întoarce. De ce se adunaseră ființele acelea de coșmar pe lîngă intrare? Ca să-și rîdă de mine. Probabil asta ținea de gluma lor batjocoritoare — să mă facă să cred că mă apropiam de ieșire cînd ei știau în fond foarte bine că lucrurile stăteau altfel. Nu-mi mai rămîne destul timp la dispoziție, dar sînt hotărît să nu grăbesc lucrurile. Craniul lui Dwight stă întors spre mine, împins de una din algele care tocmai îi devorează combinezonul de piele. Privirea de coșmar a orbitelor goale e fixă, ca și cea a oribilelor șopîrle. Asta imprimă un sens hidos rînjetului mort ce-i descoperă dinții albi.

O să stau nemișcat în mîl, economisind cîtă energie mai pot. Acest jurnal, care sper să cadă în mîinile celor ce vor veni să mă caute, va fi terminat curînd. Cînd voi sfîrși de scris, o să mă odihnesc ceva mai mult. Apoi, cînd întunericul nu va permite înspăimîntătoarelor făpturi să mă vadă, îmi voi aduna ultimele puteri, încercînd să arunc sulul de pergament metalic peste zid, în plin cîmp. O să am grijă să-l arunc în stînga, ca să nu cadă în mijlocul bandei de creaturi care gesticulează. Poate c-o să se piardă pentru totdeauna în mîl, dar poate că va ateriza între alge și va ajunge în cele din urmă în mîinile oamenilor. Dacă va fi citit, sper că-i va preveni de această capcană. Sper că va determina rasa noastră să lase cristalele sclipitoare acolo unde se află. Ele aparțin planetei Venus. Planeta noastră nu are cu adevărat nevoie de ele și cred că noi am violat o lege obscură și misterioasă — o lege venită din străfundurile tainice ale cosmosului. Cine poate spune ce forțe obscure, viguroase, însuflețesc aceste creaturi reptiliene care-și păzesc atît de feroce como-

rile? Dwight și cu mine am plătit, cum și alții au plătit și plătesc. Dar poate că aceste morți izolate nu sînt decît preludiul unor orori și mai mari. Să lăsăm lui Venus ceea ce-i aparține doar lui Venus.

Acum sînt foarte aproape de moarte și mi-e teamă că n-o să mai am putere să arunc pergamentul în noaptea care se lasă. Dacă nu reușesc s-o fac, presupun că oamenii-șopîrlă se vor înstăpîni pe el, dîndu-și sema, probabil, ce reprezintă. N-au să știe însă că mesajul meu pledează în favoarea lor. Acum, că sfîrșitul se apropie, mă simt mai îngăduitor cu ei. La scara cosmosului, cine poate spune care specie este mai mare sau se apropie mai mult de o normă organică spațială? A lor, sau a mea?

Mi-am scos marele cristal din buzunar ca să-l admir în ultimele clipe. Strălucește sălbatic și amenințător în razele roșietice ale zilei ce moare. Hoarda agitată l-a observat. Gesturile lor s-au schimbat într-un mod de neînțeles. Mă întreb de ce rămîn înghesuiți în vecinătatea intrării, în loc să se adune mai aproape, dincoace de zidul transparent.

Se face noapte. Foarte slăbit. Continuă să rîdă și să salte lîngă intrare și și-au aprins torțele drăcești.

Vorbesc? Am visat că auzeam un zvon... departe în cer...

Raportul lui Wellesley Miller, comandantul grupului A
Compania Venusiană a Cristalului
Terra Nova, pe Venus, 16-VI

Agentul nostru A-49, Kenton J. Stanfield, din Marshal Street 5317, Richmond (Virginia), a plecat din Terra Nova în dimineața de 12-VI, într-o scurtă călătorie către un punct indicat de detector. Întoarcerea prevăzută pentru 13 sau 14. N-a revenit în seara de 15. Avionul de recunoaștere F.R.-58, cu cinci oameni sub comanda mea, și-a luat zborul la ora 8 seara, urmărind ruta cu de-

tectorul. Acul nu indica nici o schimbare față de constatările anterioare. Urmărit semnalul pînă la Pămînturile eryciniene, acționat puternicul far de explorare pe tot traseul. Lansatoare de flăcări cu bătaie triplă și cilindri cu radiație D puteau dispersa un atac al indigenilor sau o haită de skorahi carnivori. Ajunși deasupra platoului Eryx, am văzut o îngrămădire de lumini care am înțeles că erau torțe indigene. Pe cînd ne apropiam, s-au risipit în pădure. Trebuie să fi fost acolo vreo sută. Detectorul indica un cristal în locul unde se grupaseră ei. Apropiindu-ne de punctul respectiv, farurile au localizat obiecte pe sol. Un schelet, în mijlocul algelor efjeh. Un corp la trei metri mai încolo. Venind cu avionul la aterizare în vecinătatea corpului, vîrful unei aripi s-a rupt de un obstacol invizibil. Apropiindu-ne de corp pe jos, am fost opriți de o barieră nevăzută care ne-a uimit foarte mult. Pe pipăite, am găsit nu departe de corp o deschizătură, iar dincolo de ea un spațiu cu o altă deschidere ce ducea la schelet. Acesta din urmă, chiar despuiat de veșminte de către alge, avea alături una din căștile companiei. Era agentul B-9, Frederic N. Dwight, din divizia Koenig, care plecase din Terra Nova de două luni, dar l-am identificat cu ușurință pe cel de-al doilea bărbat ca fiind Stanfield. Ținea un pergament în mîna stîngă și un creion în dreapta și trebuie să fi scris în clipa cînd l-a surprins moartea. Nu se vedea nici un cristal. Detectorul indica însă un specimen apreciabil alături de corp. Am ajuns cu greutate lîngă cadavru. Încă nu se răcise și un cristal mare, acoperit de mîl, zăcea alături de el. Am studiat imediat jurnalul pe care îl ținea în mîna stîngă și ne-am pregătit să acționăm în funcție de indicațiile lui. Conținutul pergamentului îl alcătuiește lunga relatare ce precede raportul, o poveste căreia i-am verificat elementele și pe care o adăugăm ca apendice la ceea ce s-a descoperit. Ultima parte a acestei povestiri atestă

apropierea nebuniei, dar nu există în ea nici un motiv de a pune în cauză adevărul ansamblului. În mod evident, Stanfield a murit în egală măsură de sete, asfixiat, din pricina tensiunii cardiace și a depresiunii psihologice. Masca îi era la locul ei și producea fără probleme oxigen, în ciuda unei rezerve de cuburi scăzută pînă în pragul pericolului.

Avionul nostru fiind avariat, am trimis o telegramă prin radio și l-am chemat pe Anderson cu avionul de sprijin F.G.-7, o echipă de salvare și explozivi. Dimineața, F.R.-58 era reparat și a plecat înapoi cu Anderson, luînd la bord cele două corpuri și cristalul. Pe Dwight și Stanfield i-am înmormîntat în cimitirul companiei, iar cristalul l-am expediat la Chicago cu următorul zbor avînd destinația Pămîntul. Mai tîrziu, vom adopta sugestia lui Stanfield — formulată de el în prima parte a raportului. Vom trimite destule trupe ca să-i extermine pînă la ultimul pe indigeni. Terenul fiind deja degajat, nu va mai exista practic nici o limită în ce privește cantitatea cristalelor pe care le-am putea obține.

După-amiază, am cercetat cu multă atenție clădirea sau capcana invizibilă, explorînd-o cu ajutorul unor corzi lungi și pregătind o hartă detaliată pentru arhive. Am rămas foarte impresionați de felul cum fusese concepută și am prelevat mostre din substanța ei pentru analiza chimică. Toate cunoștințele acestea ne vor fi utile cînd vom cuceri diversele orașe ale indigenilor. Perforatorul nostru cu cap de diamant tip C a reușit să străpungă materialul invizibil, iar echipele sînt pe cale de a pune dinamita, aruncînd totul în aer. Cînd o să terminăm, nu va mai rămîne acolo nimic. Edificiul reprezintă o amenințare pentru traficul aerian.

Examinînd planurile labirintului, nu te poți împiedica să rămîi impresionat nu numai de ironia destinului lui Dwight, ci în aceeași măsură și de al lui Stanfield: cînd încercam să ajungem la cadavru dinspre schelet, n-am

putut găsi nici o trecere spre dreapta, însă Markheim a descoperit un pasaj la patru metri și jumătate de Dwight și la un metru și jumătate de Stanfield. Dincolo de pasajul acesta, exista un lung coridor pe care nu l-am explorat decît mai tîrziu, dar în dreapta respectivului coridor mai era o trecere, conducînd de-a dreptul la corp. Stanfield ar fi putut ajunge la ieșire parcurgînd încă șase sau șapte metri, dacă ar fi găsit deschizătura aflată chiar la spatele lui — o deschizătură pe care în epuizarea și în disperarea lui o neglijase cu totul.

FIARA DIN PEȘTERĂ

Un gînd oribil, care îmi tot umbla de la o vreme prin minte, a devenit de-acum teribilă certitudine. Mă rătăcisem. Mă pierdusem cu totul, și încă în mod disperat, în labirintul din Grota Mamutului. În orice direcție aș fi apucat-o, nu descopeream nici cel mai mic indiciu menit să mă îndrepte spre drumul cel bun. Aveam să mai revăd oare, cîndva, minunata lumină a zilei, dealurile și încîntătoarele văi ale lumii? Rațiunea mă obliga să nu mai sper nimic. Încă tributar unei vieți dedicate studiului filosofic, mă umplea de mîndrie faptul că puteam rămîne netulburat în fața evenimentelor. Am citit adesea că victimele acestui gen de aventuri s-ar năruí într-un delir violent și, totuși, nu trăiam deloc așa ceva, deocamdată. De cînd am înțeles că mă rătăcisem, în mine coborîse un calm imens.

Probabil că umblam aiurea de mult timp și dispariția nu-mi fusese remarcată, dar asta nu m-a făcut nici o clipă să-mi pierd sîngele rece. Dacă trebuia să mor, îmi spuneam, acea peșteră înspăimîntătoare, dar maiestuoasă, mi-ar fi fost un mormînt la fel de bun ca o biserică. Departe de a mă lăsa pradă disperării, perspectiva m-a mai liniștit. Urma să mor de foame, eram sigur de asta. În asemenea împrejurări, unii au înnebunit, dar nu puteam crede că avea să mi se întîmple și mie. Nenorocirea mi-o datoram numai și numai mie însumi, căci nesocotisem poveștele ghidului și mă îndepărtasem de grupul turiștilor. După mai bine de o oră de rătăciri prin coridoarele tainice ale peșterii, mi-a fost

cu neputință să regăsesc traseul pe care îl urmasem după despărțirea de tovarășii mei.

Torța începuse să pîlpîie. Curînd aveam să rămîn învăluit de bezna monstruoasă și aproape palpabilă a măruntaielor pămîntului. Stînd în lumina șovăielnică, din ce în ce mai scăzută, am încercat să-mi imaginez moartea. Mi-am amintit ce auzisem povestindu-se despre grupurile de tuberculoși care, instalați în uriașe cavități naturale spre a-și redobîndi sănătatea prin pretinsele proprietăți curative ale lumii subterane, aerul pur și temperatura uniformă, își aflaseră prin locurile acelea netulburate o moarte ciudată și înfiorătoare. Trecînd pe lîngă rûinele triste ale barăcilor lor, m-am străduit să-mi închipui consecințele unei șederi exagerate în imensa și tăcuta cavernă asupra unui individ sănătos, în plină vigoare, ca mine. Acum, îmi ziceam, urma să-i suport eu însumi efectele, dacă nu cumva, murind repede din pricina lipsei de hrană, mi-ar fi lipsit timpul necesar împlinirii unei asemenea experiențe.

În cele din urmă, flăcăruia torței a pierit în beznă. Am hotărît să fac tot ce-mi stătea în puteri ca să ies de acolo. Trăgînd adînc în piept aerul, am început să scot țipete puternice, cu vaga speranță că prin zgomotele pe care le produceam o să atrag atenția ghidului. Dar, pe cînd zbieram, inima îmi spunea că strigătele nu serveau la nimic și că glasul meu, amplificat și repercutat de nenumăratele metereze ale întunecosului dedal înconjurător, n-avea să întîlnească decît propriile mele urechi. Brusc, am tresărit, căci avusesem impresia unui zgomot de pași răsunînd pe solul stîncos. Să fi fost salvarea? Observîndu-mi lipsa, ghidul pornise în căutarea mea prin labirintul calcaros?

În vreme ce încercam să găsesc răspuns la toate aceste întrebări, m-am apucat să-mi reînnoiesc chemările, din dorința de a mă vedea salvat cît mai curînd; cînd, într-o clipă, bucuria mi s-a preschimbat în groază. Auzul meu, destul de fin și devenit încă și mai sensi-

bil în liniștea deplină ce domnea prin bîrlogul acela, mi-a dat de știre în chip extrem de alarmant că pașii nu puteau fi ai unui om. Într-adevăr, în tăcerea nepămîntească a acelei zone subterane, picioarele ghidului trebuiau să stîrnească un sunet sec. Or, zgomotele percepute de mine erau furișate, semănînd cu cele produse de mișcările unei feline. De altfel, ascultînd cu și mai multă încordare, mi s-a părut că disting patru călcături ușoare în loc de două. Eram convins că prin țipetele mele deșteptasem o fiară sălbatică, poate un leu de munte rătăcit, din întîmplare, în grotă.

Fără îndoială, îmi spuneam, Cel Veșnic alesese pentru mine o moarte mai rapidă și mai îndurătoare decît prin înfometare. Totuși, instinctul de conservare ce somnolează înlăuntrul fiecăruia din noi mi s-a trezit subit. Chiar dacă a mă feri de un pericol iminent nu făcea, poate, decît să amîne un sfîrșit lent și teribil, m-am decis să-mi vînd pielea scump.

Oricît de straniu ar putea să pară, spiritul meu nu concepea să pună în seama vizitatorului nevăzut decît ostilitate. De aceea, am rămas nemișcat și tăcut, în speranța că o să-mi uite prezența și-o să-și continue drumul. Din păcate, nu s-a întîmplat așa. Evident, animalul îmi simțise mirosul, care, într-o atmosferă atît de limitată, trebuie să fi fost perceptibil de la mare distanță.

Înțelegînd deci că trebuia să mă apăr de un atac neprevăzut și invizibil, am apucat pe dibuite cele mai mari bucăți de rocă presărate pe jos și, cu o piatră în fiecare mînă, am așteptat resemnat inevitabilul asalt al inamicului. În vremea asta, hidosul zgomot de pași se apropiase. Comportamentul acelei fiare ciudate era, fără nici un dubiu, neliniștitor. Umbletul său semăna cu al unui patruped avînd labele de dinapoi în mod bizar necoordonate cu cele din față. Totuși, la scurte intervale, mi se părea că doar două labe erau angajate în procesul de locomoție. Mă întrebam ce soi de animal urma să

înfrunt. Trebuie să fie, îmi ziceam, vreo biată jivină care își plătește cu prizonieratul pe viață curiozitatea neașteptată ce o condusese în acel labirint înspăimîntător. Probabil s-a hrănit cu pești orbi, cu lilieci și șoareci de peșteră, dar și cu pești obișnuiți, din cei ce se pescuiesc în micile cursuri de apă ale lui Green River, care comunică întrucîtva cu apele din grotă.

Mi-am petrecut înfiorătoarea așteptare făcînd cele mai caraghioase presupuneri asupra transformărilor pe care viața subterană putea să le producă în aspectul fizic al fiarei, reamintindu-mi imaginile hidoase păstrate de tradiția locală despre tuberculoșii găsiți morți după o lungă ședere în cavernă. Apoi am priceput deodată că, și dacă ajungeam să mă descotorosesc de adversar, n-aveam cum să-l văd, pentru că torța mi se stinsese de mult, iar prin buzunare nu mai găseam nici un băț de chibrit. Încordarea îmi ajunsese la culme. Delirantă, închipuirea mea evoca siluete oribile și respingătoare ce păreau, în obscuritatea aceea totală, foarte aproape de mine. Înfricoșătorul zgomot de pași se amplifica. Păream gata să izbucnesc în urlete și, totuși, chiar dacă n-aș fi fost destul de stăpîn pe mine însumi încît să mă reținn, cred că vocea nu mi-ar fi dat ascultare. Eram șocat, împietrit de spaimă și mă întrebam dacă, în momentul crucial, brațul meu drept ar mai fi fost în stare să arunce proiectilul. Acum, acel „puf, puf" al labelor era foarte aproape. Auzeam și respirația grea a animalului. În ciuda panicii care pusese stăpînire pe mine, îmi spuneam că trebuie să fi venit de departe, era obosit. Brusc, vraja s-a rupt. Condusă de auzul meu inefabil, mîna dreaptă a aruncat cît putea de tare blocul de calcar tăios în direcția locului de unde proveneau gîfîiturile și zgomotul pașilor. A trecut foarte aproape de țintă, căci am auzit creatura făcînd un salt într-o parte. Luat prin suprindere de atacul nebănuit, animalul păru să ezite.

Mi-am corectat tirul, lansînd al doilea proiectil, cu mai mult succes de astă dată, pentru că bestia s-a prăbușit. Cuprins de o imensă ușurare, m-am sprijinit de perete. Nu făcusem altceva decît să-mi rănesc musafirul din cavernă, căci continua să respire: răsufla greu și sacadat. Nu mă încerca însă deloc dorința de a-l cerceta de aproape. Ceva ca o superstiție, semănînd cu o teamă irațională, îmi năpădise creierul. Nu puteam nici să mă apropii de matahală, nici să arunc o altă piatră cu care s-o ucid. Intrat în panică, am încercat să fug, pe cît reușeam să mă orientez, în direcția de unde venisem. Pe neașteptate, am auzit un sunet, sau mai degrabă o înșiruire de sunete. În clipa următoare s-au transformat într-o serie de zgomote metalice, ritmate. De data aceasta, era neîndoielnic, nu putea fi decît ghidul. Zărind lumina slabă a torței ce-mi aducea salvarea, m-am pus pe țipete și urlete de bucurie. M-am aruncat spre lumină și, înainte de a-mi da seama ce se întîmpla, m-am trezit pe jos, la picioarele ghidului, îmbrățișîndu-i cizmele, bîlbîindu-mi, în ciuda rezervatei mele manifestări dintotdeauna, recunoștința față de salvator și povestind, în modul cel mai incomprehensibil și prostesc ce se poate închipui, înspăimîntătoarea mea aventură.

În fine, mi-am regăsit treptat starea normală. Ghidul mi-a explicat că-mi observase lipsa abia la ieșirea din peșteră. Plecase imediat în căutarea mea, scotocind toate crevasele și căile de acces din jurul locului unde mă văzuse pentru ultima oară.

Încurajat de torță și de prezența însoțitorului, am reînceput să mă gîndesc la strania fiară pe care o lăsasem rănită în beznă, la cîțiva pași mai încolo, și am propus să mergem s-o vedem mai de aproape. M-am întors deci, întovărășit de ghid, la locul scurtei mele lupte. Curînd am zărit pe jos o grămadă albă, mai albă chiar decît calcarul. Înaintînd prudent, am lăsat să ne scape simultan o exclamație de surprindere, fiindcă,

dintre toate animalele văzute de fiecare din noi pînă atunci, acela era cel mai straniu. Semăna cu o maimuță antropoidă de mari dimensiuni. Să fi scăpat dintr-o menajerie ambulantă? Părul îi era alb ca neaua și surprinzător de fin. O mare parte din corp era golașă, dar pe cap părul îl avea atît de bogat încît îi cădea în valuri pe umeri. Zăcea cu fața în jos. Membrele îi stăteau în poziții extrem de bizare. Niște gheare lungi îi continuau degetele, însă labele nu le avea prehensibile — caracteristică pe care am atribuit-o, la fel ca albeața aceea ireală, unei îndelungate șederi în peșteră; și nu părea să aibă nici o coadă. Răsufla acum foarte slab. Ghidul și-a scos pistolul ca să lichideze biata creatură, cînd, deodată, dinspre ea a venit un sunet atît de straniu, încît omul a lăsat arma în jos. Era ceva greu de descris, nu semăna cu nici un alt sunet scos de maimuțele din speciile cunoscute. M-am întrebat dacă nu cumva lumina, pe care bestia trebuie că n-o mai văzuse de multă vreme, declanșase gemetele ei. Comparabil cu un murmur de bază, sunetul se auzea mai departe, slab. Brusc, o tresărise de energie a scuturat corpul brutei. Labele se agitau convulsiv, membrele i se contractau. Cu o zvîcnire, corpul s-a răsturnat, aducînd fața în plină lumină. Cîteva secunde am fost atît de șocat de oroarea ochilor morți care ne fixau, încît n-am remarcat nimic altceva. Erau negri, de un negru profund, contrastînd în chip curios cu albul ca zăpada al pielii și al părului. Ca și la alte ființe trăitoare în peșteri, ochii aceia erau înfundați în orbite și complet lipsiți de iris. La o cercetare mai atentă, mi-am dat seama că faciesul nu era atît de alungit ca al maimuțelor obișnuite, și mult mai dezvelit de păr. Nasul era puternic reliefat. Pe cînd priveam spectacolul straniu ce se desfășura dinaintea noastră, buzele groase se desfăcură iarăși pentru a lăsa să scape mai multe sunete. În sfîrșit, creatura muri. Ghidul mă trase de mînecă

tremurînd atît de cumplit încît lumina pîlpîi, aruncînd ciudate sclipiri alunecoase pe pereți. Nemișcat, n-am schițat nici un gest, incapabil să-mi desprind privirea din pămînt. Spaima m-a părăsit încetul cu încetul, înlocuită de surpriză, de respect și de compasiune, căci sunetele emise de creatura lungită pe calcar ne revelaseră un adevăr teribil: victima mea, bizarul locuitor al necuprinsei caverne, era sau fusese cîndva om!

PASTORUL BLESTEMAT

În mansardă m-a condus un bărbat grav, cu privirea inteligentă, îmbrăcat sobru și purtînd barbă căruntă. Mi-a spus următoarele:

— *El* a locuit aici, de fapt, și vă sfătuiesc să nu atingeți nimic, absolut nimic. Curiozitatea te împinge la gesturi iresponsabile. Noi nu intrăm niciodată, noaptea, în camera asta și doar pentru a-i respecta ultimele dorințe păstrăm locul neschimbat. Îi cunoașteți opera. Cînd, practic, ajunsese la capătul experimentelor, a intervenit societatea aceea abominabilă. Astfel că nu știm unde este înmormîntat. Nimeni n-a putut ajunge la membrii sectei, nici măcar oamenii legii. Sper să plecați de aici pînă la căderea nopții. În plus, vă mai rog să lăsați pe masă obiectul care seamănă cu o cutie de chibrituri. Nu știm ce reprezintă, dar presupunem că are o legătură cu tot ce a făcut. Mergem pînă acolo încît nici măcar nu-l privim cu insistență.

După o clipă, omul m-a părăsit. Mansarda era murdară și plină de praf. În ciuda mobilelor sărăcăcioase, exista acolo ceva care te făcea să crezi că mai vechiul ei locatar nu era un obișnuit al cocioabelor. O etajeră cu scrieri clasice și teologice acoperea o porțiune de zid, altă bibliotecă însuma tratate de magie: Paracelsus, Albert cel Mare și alte texte, scrise într-un alfabet straniu, pe care n-am reușit să-l descifrez. Camera avea și un dulap. Singura ieșire era trapa deschisă deasupra unei scări înguste. Ferestrele erau lucrate în ochi-de-bou, iar grinzile de stejar înnegrit trădau o mare vechime. Pe scurt, casa aparținea vechii lumi. Unde mă

găseam? Fără îndoială, orașul acela nu era Londra. După mine, era un mic port. Ciudatul obiect de pe masă mă fascina. Știam la ce folosește. Am scos din buzunar o torță electrică — sau ceva asemănător — și, concentrat, am făcut cîteva încercări. Lumina nu era albă, ci violetă. Avea mai curînd aspectul unei lucori radioactive decît pe acela al luminii veritabile. Nu mă serveam de ea, în fond, ca de o lampă obișnuită. La urma urmelor, aveam o lampă electrică obișnuită într-un alt buzunar.

Începea să se întunece, iar vechile acoperișuri și hornurile aveau o înfățișare stranie, văzute prin minuscula fereastră. Adunîndu-mi întreg curajul, am fixat cu o carte, pe masă, micul obiect. Apoi am îndreptat asupra lui razele luminii violete. Aceasta părea acum o ploaie de mici particule violete mai degrabă decît o rază continuă. Pe cînd lovea suprafața de sticlă din centrul curiosului obiect, se produceau niște trosnete seci, precum al scînteilor ce străbat un tub cu vid. Suprafața de sticlă întunecată a emis o strălucire roz și o vagă siluetă albă părea să prindă contur în mijlocul ei. În momentul acela am constatat că nu mai eram singur în încăpere. Mi-am vîrît proiectorul în buzunar. Dar nou-venitul n-a vorbit și n-am perceput nici un zgomot în minutele următoare. Ca și cum scena ar fi fost o pantomimă. Noul venit și însoțitorii săi erau, totuși, niște făpturi de talie mare. Primul, un ins slab și negricios, de înălțime mijlocie, era îmbrăcat într-un costum preoțesc al Bisericii anglicane. Avea vreo treizeci de ani, tenul verzui și, în ciuda trăsăturilor sale plăcute, fruntea neobișnuit de înaltă. Părul negru îi era bine tuns, pieptănat cu grijă, și se răsese zdravăn, chiar dacă barba foarte închisă la culoare îi lăsa pe obraz o umbră albăstruie. Purta ochelari fără ramă, cu agățătoare de oțel. Nu se prea deosebea, în fond, de alți oameni ai Bisericii anglicane pe care îi cunoșteam, dar avea fruntea mai înaltă, pielea

mai întunecată, expresia mai inteligentă — și era, de asemenea, în mod subtil mai *diabolic*.

Pînă să fi avut eu răgazul de a interveni, își și zvîrlise toate cărțile de magie în vatra aflată într-un cotlon al camerei, atît de ascunsă după coturile mansardei încît n-o remarcasem. Flăcările consumară volumele, într-un uluitor amestec de culori stranii și de mirosuri groaznice.

Printre oamenii apăruți atunci, am remarcat unul care purta mantie și pantalon scurt, de episcop. Toți lăsau impresia că îl urăsc și, în același timp, se și tem de primul sosit, iar acesta părea că încearcă în privința lor același sentiment. O expresie sardonică îi împietrise pe față, dar am putut vedea că-i tremura mîna dreaptă pe cînd apuca spătarul unui scaun. Episcopul arăta biblioteca goală și vatra cu flăcările aproape stinse. Primul sosit surîse răutăcios și își întinse mîna stîngă spre micul obiect de pe masă. Atunci, întreaga asistență s-a tras înapoi de spaimă. Procesiunea de clerici a dispărut încetul cu încetul pe scară, după ce se strecurase prin trapă. Plecînd, fiecare din ei ne-a tratat cu gesturi amenințătoare. Ultimul a părăsit locul episcopul.

Cînd am rămas singuri, primul sosit s-a îndreptat spre dulap și a scos din el un colac de funie. Cățărîndu-se pe un scaun, a legat un capăt al funiei de un cîrlig înfipt în etajera de stejar negru din mijloc, iar la celălalt capăt a făcut un nod umblător. Înțelegînd că voia să se spînzure, am avansat cîțiva pași, intenționînd să încerc să-i schimb hotărîrea. M-a văzut, s-a întrerupt și m-a privit cu o ciudată expresie de triumf care m-a tulburat. A coborît încet de pe scaun ca să se apropie de mine, cu un rînjet diabolic în colțul buzelor sale subțiri.

M-am simțit imediat în pericol de moarte și am scos brusc din buzunar faimosul meu proiector. Căci, nu știu de ce, ceva îmi spunea că-mi va servi în apărare. I l-am îndreptat spre față. Trăsăturile lui îngăl-

benite luară o culoare violetă, apoi deveniră roz. Satanica exultație s-a schimbat într-o groază adîncă. Bătînd brutal aerul cu brațele, s-a dat înapoi, potîcnit. Se afla nu departe de trapa deschisă. Am strigat, să-l avertizez. Nu m-a auzit. În secunda următoare, a căzut pe spate prin deschizătura căscată și a dispărut.

Cu grijă, m-am apropiat de trapă. Aplecîndu-mă peste scară, am constatat că jos nu se găsea nici un corp zdrobit. Dimpotrivă, am zărit o mulțime de oameni alergînd spre mine cu lanternele aprinse. Farmecul liniștii și al fantasmelor se spulberase. Auzeam din nou glasuri omenești și vedeam iarăși în obișnuitele noastre trei dimensiuni. Ce zgomot să-i fi atras, oare? Cei doi aflați în fruntea trupei (niște săteni obișnuiți) se opriră ca împietriți, văzîndu-mă, iar unul dintre ei începu să strige:

— Ah! ah! Încă o dată!

Cuprinsă de panică, întreaga trupă s-a împrăștiat. Un singur om rămînea. L-am recunoscut pe bărbosul care mă condusese acolo. Stînd drept, singur, cu o lanternă în mînă, aștepta. Părea fascinat, nu însă și înspăimîntat. A venit alături de mine, în mansardă.

— Prin urmare, nu l-ați lăsat în pace. Știu că s-a întîmplat. S-a mai petrecut o dată, dar atunci persoanei i-a fost frică și a tras un foc. N-ar fi trebuit să-l faceți să revină. Știți prea bine ce vrea. S-a produs ceva cumplit, fără să se ajungă totuși atît de departe încît personalitatea să vă fie în pericol. Dacă vă păstrați sîngele rece și dacă acceptați să vă schimbați întrucîtva existența, o să vă bucurați de viață în continuare. Dar nu veți putea trăi aici. Nu cred nici că Londra vă convine. Vă sfătuiesc să mergeți în America. Să nu mai încercați o altă experiență aici. Asta n-ar face decît să agraveze situația. Nu v-ați descurcat tocmai rău, dar plecați imediat. Și mulțumiți cerului! Mă străduiesc să vă vorbesc sincer. S-a produs o anume schimbare în felul cum

arătați. Era de așteptat. Dar, dacă părăsiți țara asta, o să vă puteți obișnui. Veniți, e o oglindă în celălalt capăt al camerei. Chiar dacă nu sînteți respingător, așteptați-vă la un șoc.

Cum tremuram de frică, omul cu barbă a trebuit să mă susțină pînă la oglindă. Un ins slab și negricios, de înălțime mijlocie, îmbrăcat în costumul Bisericii anglicane, purtînd ochelari fără ramă, cu agățătoare de oțel ce sclipeau sub o frunte nefiresc de înaltă: *primul sosit pe tăcute și care își arsese cărțile.*

Pentru tot restul vieții, cel puțin în aparență, trebuia să fiu omul acela!

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1945
Biblioteca Personală

CAVOUL

Descriind împrejurările care m-au adus în acest azil de nebuni, știu că situația mea aruncă o îndoială — întru totul justificată — asupra autenticității propriei mele istorisiri. Mare păcat că omenirea în ansamblul ei are o viziune mentală prea limitată pentru a examina cu răbdare și înțelepciune niște fenomene izolate, încercate doar de unii indivizi cu un psihism din cale-afară de pătrunzător și care, prin sensibilitatea lor excepțională, se plasează mult dincolo de experiența comună.

Oamenii dotați din punct de vedere intelectual știu că nu există o deosebire netă între real și ireal, că lucrurile nu ne apar decît prin delicata sinteză fizică și psihică operată în mod subiectiv în fiecare din noi. Însă materialismul prozaic al majorității condamnă drept nebunie sclipirile de clarviziune ce sfîșie, în cazul unora, vălul obișnuit al empirismului banal.

Mă numesc Jervas Dudley și, din cea mai fragedă pruncie, sînt un visător și un vizionar. Destul de bogat prin naștere ca să nu fiu obligat să muncesc, iar prin temperament inapt pentru studiile formale și pentru distracțiile de societate ale anturajului meu, am trăit mereu în domenii situate dincolo de lumea vizibilă, ocupîndu-mi copilăria și adolescența cu lectura unor opere vechi, foarte puțin cunoscute, și vagabondînd fără țintă peste cîmpurile și prin pădurile învecinate cu locuința mea stămoșească.

Sensul găsit de mine în aceste cărți și plimbări nu e, desigur, cel dat atunci de băieții de vîrsta mea. Nu-i

cazul să insist prea mult în privința asta, căci o povestire amănunțită ar confirma calomniile crude pe care le vîntură în ascuns unii dintre supraveghetori pe seama inteligenței mele. Mă limitez la relatarea întîmplărilor așa cum sînt, fără să încerc să le analizez cauzele.

Am spus deci că trăiam izolat de lumea vizibilă, nu însă și că trăiam singur. Pentru că nimeni nu-i capabil de așa ceva. Lipsa unei tovărășii însuflețite îi determină inevitabil pe solitari să se îndrepte spre obiecte lipsite de suflet, sau ajunse în starea asta.

Nu departe de locuința mea se întinde o ciudată vale împădurită, cu adîncimi crepusculare, în scobitura căreia petreceam ore întregi citind, gîndind, visînd.

De copil, primii pași mi-i făcusem în lungul pantelor sale năpădite de mușchi, iar la rădăcina marelui stejar noduros m-au asaltat primele himere ale vîrstei respective.

Mă duceam acolo ca să fac cunoștință cu driadele, stăpînele arborilor, și mi-a fost dat adesea să privesc dansurile lor sălbatice sub razele gata să apună ale lunii. Dar nu-i acum momentul potrivit să evoc aceste amintiri.

Voi vorbi doar de mormîntul singuratic din cel mai întunecos cotlon al desișurilor, în margine de deal. Cavoul părăsit al familiei Hyde, un neam vechi și de rang înalt, căruia îi fusese înhumat acolo, neștiut de lume, cu mai multe decenii înainte de nașterea mea, ultimul descedent. Monumentul este cioplit într-un granit antic, mîncat de intemperii, și pe care negura și umezeala l-au decolorat în decursul generațiilor. Săpat în panta văii, cavoul nu se vede decît atunci cînd ai ajuns dinaintea intrării. Ușa de piatră, masivă, înfricoșătoare, plină de depuneri vîscoase, se reazemă în balamale de fier ruginit. Niște lanțuri și lacăte metalice o mențin în chip straniu întredeschisă, după moda macabră de acum o jumătate de secol. Conacul celor care se odihneau acolo domina altădată panta unde se află mormîntul, dar cu

multă vreme în urmă a fost răvășită de fulger și de flăcări.

Doar pe ton scăzut și cu neliniște în voce evocă uneori bătrînii din împrejurimi, folosind misteriosul termen „mînia lui Dumnezeu", furtuna din miez de noapte care a nimicit tristul conac. Tocmai această aluzie ciudată făcuse, de-a lungul întregii mele tinereți, să crească fascinația exercitată de mormînt asupra mea. Un singur om pierise în incendiul pomenit. Cînd ultimul Hyde a fost depus în cavoul tăcut și întunecos al familiei, urna funerară conținîndu-i cenușa venise de foarte departe. Căci familia, după catastrofă, plecase din locurile acelea.

N-o să uit niciodată după-amiaza cînd am dat prima oară peste această casă a morții, pe jumătate scufundată în umbră. Era în plină vară, la vremea cînd alchimia naturii transformă peisajul cîmpenesc într-un tablou strălucitor, un evantai de nuanțe verzi, în care peste simțurile îmbătate se revarsă valuri unduitoare de verdeață umedă și miresme subtile, suind din pămînt și din plante. În astfel de locuri, spiritul își pierde obiectivitatea, timpul și spațiul devin inconsistente, ireale, iar ecouri ale unui trecut uitat, de dinaintea istoriei, dau să pătrundă insistent în conștiința captivată.

Toată ziua rătăcisem printre boschetele văii. La zece ani, cunoșteam deja destule minunății ignorate de restul lumii și, în anumite privințe, atinsesem o surprinzătoare maturitate. După ce-mi croisem drum prin hățișul de tufe sălbatice, m-am trezit brusc la intrarea în cavou, neștiind încă nimic despre natura descoperirii mele. Sumbrele blocuri de granit, ușa, atît de ciudat întredeschisă, motivele funebre de deasupra intrării nu mă înspăimîntau cîtuși de puțin. Citisem pînă atunci de nenumărate ori descrieri de morminte înfiorătoare, iar închipuirea mea bogată produsese unele încă și mai sinistre. Dar, în virtutea unui temperament aparte, mă ținusem la distanță de cimitire. Bizarul lăcaș de piatră pe care-l des-

coperisem nu era pentru mine decît un obiect de interes și de meditație.

Prin deschizătura lăsată de ușă am cercetat interiorul rece și umed și, în vreme ce observam atent, s-a născut în mine, nu noțiunea de moarte sau de decădere, ci o pornire mult mai stranie. O dorință nebunească, irațională, mă fascina dinaintea acelui infern al recluziunii. Împins de un glas fără îndoială din sufletul hidos al pădurii, am hotărît ca, în ciuda lanțurilor grele ce-mi barau calea, să mă vîr în bezna ademenitoare. Sub lumina tot mai slabă a zilei, am zgîlțîit cu zgomot, unul după altul, obstacolele ruginite din fața mea, avînd de gînd să împing ușa de piatră și să-mi strecor corpul subțiratic înăuntru. Degeaba! Din pricina eșecului, curiozitatea mi s-a transformat în mînie. La asfințit, m-am decis să mă întorc acasă, dar înainte de asta, furios, am jurat pe toți zeii din pădure că, într-o zi, *indiferent cu ce preț*, voi pătrunde în penumbra cavoului, în profunzimile înghețate ce păreau să mă cheme.

Medicul cu barbă cenușie care vine din două în două zile în camera mea i-a spus cîndva unui vizitator că hotărîrea asta a însemnat începutul jalnicei mele monomanii. Eu, însă, prefer să las judecata finală cititorilor, care se vor pronunța după ce le povestesc totul.

În lunile ce urmară descoperirii, m-am străduit în zadar să smulg lacătele complicate ale cavoului, dedîndu-mă și la subtile cercetări privitoare la istoria edificiului respectiv. Multe date prețioase au ajuns astfel la urechile mele de copil atent. Am ținut însă în cel mai mare secret tot ce știam și tot ce intenționam să fac.

Trebuie să spun că, în realitate, informațiile adunate de mine nu m-au surprins, nici nu m-au înspăimîntat. Convingerile intime asupra vieții și morții mă determinaseră să văd o vagă apropiere între pămîntul rece și corpurile vii, încît simțeam că marea și sinistra familie de la conacul incendiat era, într-o oarecare măsură, reprezentată în zidurile de piatră pe care încercam să le

explorez. Zvonurile despre riturile magice și despre sărbătorile nelegiuite ce aveau loc odinioară la conacul dispărut mi-au stimulat chinuitoarea atracție pentru mormîntul acela dinaintea căruia ședeam, zi de zi, ceasuri întregi.

O dată am vîrît o lumînare prin spațiul strîmt de la intrare, dar n-am putut vedea nimic altceva decît o scară de piatră, adîncită sub nivelul pămîntului. Am simțit un fel de încîntare pe cînd inspiram mirosul respingător al locului; un miros ce părea să-mi evoce, într-un chip unic și pînă în străfundurile ființei, amintiri refugiate într-un trecut aflat dincolo de orice memorie, urcînd fără îndoială pînă într-o vreme cînd n-aveam corpul în care locuiesc în prezent.

În decursul anului de după descoperire, am citit în hambarul meu plin de cărți o traducere a *Vieților* lui Plutarh. Azvîrlindu-mă în povestea lui Tezeu, am rămas foarte impresionat de pasajul unde se vorbește de uriașa piatră sub care stăteau înscrise semnele destinului eroului, piatră atît de grea încît acesta, ca s-o ridice, trebuia să cîștige suficientă putere, altfel zis, să aștepte o vîrstă cînd destinul i-ar fi fost de-acum împlinit. Efectul legendei a fost acela că mi-a mai scăzut marea nerăbdare de a pătrunde în cavou, întrucît înțelegeam că ora mea nu bătuse încă. Mai tîrziu, îmi spuneam, urma să-mi cîștig forța sau ingeniozitatea ce m-ar fi făcut capabil să deschid ușa respectivă. Deocamdată trebuia să mă supun poruncilor Destinului.

După aceea, privirile scrutătoare pe care le aruncam prin portalul umed mi-au devenit mai puțin insistente, iar cea mai mare parte a timpului am dedicat-o altor cercetări, la fel de neobișnuite. Mă sculam uneori, liniștit, în miezul nopții și mergeam să mă plimb prin cimitire sau prin alte locuri funerare de care părinții mă feriseră întotdeauna cu grijă. N-aș putea spune ce făceam acolo, fiindcă nu sînt tocmai sigur pe sinceritatea acelor lucruri, însă știu că a doua zi după fiecare plim-

bare nocturnă îmi surprindeam anturajul prin cunoștințele mele noi și pe care ai mei le uitaseră de generații. Într-o astfel de zi am scandalizat comunitatea prin părerea bizară pe care mi-o făcusem în legătură cu înmormîntarea bogatului și celebrului cavaler Brewster, un cronicar local înhumat la 1711 și a cărui piatră tombală, de ardezie, cu un craniu sculptat deasupra unor oase încrucișate, începuse să se fărîmițeze. Într-un moment de imaginație puerilă, am declarat nu numai că antreprenorul de pompe funebre Goodman Simpson furase elegantii pantofi argintii, ciorapii de mătase și albiturile de satin ale defunctului, dar și că însuși cavalerul, vîrît în sicriu încă viu, se răsucise de două ori în acel lăcaș acoperit cu pămînt, a doua zi după înmormîntare.

Totuși, ideea de a pătrunde în cavou nu m-a părăsit niciodată. Căci explorările mele genealogice îmi revelaseră un adevăr pe cît de stimulator, pe atît de neașteptat: propriii mei strămoși din partea tatălui aveau o linie de înrudire — fie și subțire — cu familia, pretins dispărută, Hyde. Mlădiță tîrzie a descendenței paterne, eu însumi eram ultimul din neamul acela misterios.

Am început să-mi spun că acel cavou era *al meu* și așteptam cu și mai multă nerăbdare ceasul cînd Destinul avea să-mi îngăduie să trec dincolo de ușa de piatră și să cobor în bezna scării săpate în lespezi lunecoase.

Îmi făcusem obiceiul de a asculta cu atenție lîngă portal, în tăcerea netulburată a miezului de noapte. Încetul cu încetul, mergeam spre majorat. De-a lungul anilor, defrișasem micul hățiș de pe panta ce domina mormîntul, lăsînd în jurul lui o coroană de tufe. Vegetația ajunsese treptat să alcătuiască un umbrar de verdeață. Mi-am construit astfel un Templu numai al meu, și a cărui ușă închisă ascundea relicvarul. Mă întindeam acolo, pe pămîntul acoperit cu mușchi, visînd la lucruri stranii și unice.

Noaptea primei mele revelații a fost o noapte sufocantă. Trebuie că adormisem, din pricina oboselii, căci am avut impresia clară că mă trezeam dintr-un somn adînc atunci cînd am auzit vocile. Ezit să le descriu, să vorbesc despre accentele și timbrul lor. Voi spune doar că felul cum rosteau cuvintele și vocabularul folosit erau cu totul aparte. Am putut recunoaște nuanțele graiului din Noua Anglie, de la silabele nu prea elegante ale colonilor puritani și pînă la retorica inconfundabilă de acum cincizeci de ani. Toate aceste elemente se amestecau în conversația purtată în beznă. Dar asta n-am remarcat-o decît mai tîrziu. La început, m-a fascinat de-a dreptul un alt fenomen — atît de efemer, încît n-aș putea jura că era real. Am perceput, mi se pare o *lumină* stinsă în grabă în adîncurile cavoului.

Nu cred că m-a copleșit uimirea, însă știu că în noaptea aceea ceva *s-a schimbat* în mine, definitiv.

Întorcîndu-mă acasă, m-am îndreptat fără nici o ezitare spre un cufăr ce putrezea în hambar și unde am găsit cheia care a doua zi mi-a îngăduit să înlătur cu ușurință obstacolul aflat atîta vreme în calea dorinței mele.

Am intrat pentru prima dată în cavou sub lumina blîndă a unei după-amieze pe sfîrșite. Eram cam vrăjit și inima îmi zvîcnea de o fericire aproape bolnăvicioasă.

Închizînd ușa în urmă, am coborît treptele umede cu o flăcăruie în mînă. Imediat am avut impresia că știam drumul și, deși lumînarea sfîrîia în aerul viciat, m-am simțit acolo teribil de bine.

La o privire aruncată în jur, am descoperit cîteva dale de marmură pe care stăteau coșciugele. Unele erau sigilate și intacte, altele, dimpotrivă, dispăruseră, ca să spunem așa, lăsînd în loc doar mînerele de argint și ornamentele, pierdute într-o curioasă grămadă de pulbere albicioasă.

Pe o placă am putut citi numele lui Geoffrey Hyde,

care venise din Sussex în 1640 și murise aici la cîțiva ani după aceea.

Într-un alcov se afla un sicriu gol, bine păstrat, decorat cu literele unui nume ce m-a făcut să zîmbesc și să tremur în același timp. Un impuls bizar m-a împins să mă cațăr pe dala îngustă, să-mi sting lumînarea și să mă întind în cutia goală.

În lumina cenușie a zorilor, am ieșit împleticindu-mă din cavou și am legat lanțul în urma mea. Nu mai eram prea tînăr, căci douăzeci și una de ierni îmi înghețaseră de-acum alcătuirea șubredă.

Țăranii matinali care au fost martorii întoarcerii mele s-au minunat de semnele vizibilei satisfacții, ale veselei încîntări descoperite pentru prima oară la cineva cu reputația unui ins sumbru și singuratic.

În ziua aceea nu m-am înfățișat părinților mei înainte de a-mi fi oferit cîteva ore de somn reparator.

De atunci, m-am dus la mormînt în fiecare noapte. Am trăit, am auzit, am făcut lucruri pe care trebuie să le uit. Mai întîi s-a schimbat felul meu de a vorbi; am început deodată să folosesc numeroase arhaisme, fapt remarcat cu promptitudine de cei din jur.

Mai tîrziu, am devenit mai îndrăzneț, mai brutal, iar purtarea mea, încetul cu încetul, a ajuns să fie a unui bărbat care cunoaște viața, situație cu totul surprinzătoare dacă te gîndești la recluziunea ce-mi marcase întreaga existență. Rezerva mi-a dispărut pentru a lăsa loc volubilității lejere a unui Chesterfield, sau chiar cinismului lui Rochester. Mi-am etalat fără menajamente o erudiție absolut specială, străină de știința monahală căreia mă consacrasem în tinerețe. Am acoperit pagini întregi cu epigrame improvizate, amintind de Jay, de Prior și de versificatorii reginei Ana.

Într-o dimineață, la micul dejun, s-a produs o catastrofă pe cînd începusem să recit, cu o intonație legănată,

un fragment extras dintr-un cîntec de pe vremea regelui George, neașternut vreodată în scris și care suna cam așa:

Haideți, ortaci, cu halbele de bere,
Să bem de-acuma cît om mai putea.
Clădiți pe farfurie munți de cărnuri
Căci doar pileala și chiolhanul ne țin tari.
Umpleți stacane, viața iute trece;
Cînd veți ajunge colo, sub pămînt,
Nu beți nici pentru rege, nici pentru iubită.
Anacreon, se spune, avea nasul roșu,
Dar ce contează, cînd ești fericit,
Prefer, ce sfîntul!, să fiu stacojiu aici
Decît mai alb ca crinul și pierit de-un an.
Hai, Betty, scumpo, dă-mi o sărutare;
Nu-s fete de hangiu ca tine-n iad.
Junele Harry, care-abia de se mai ține,
Peruca-și pierde și-o să lunece sub masă,
Ci umpleți cănile și dați-le la rînd;
Mai bine zaci sub masă ca sub humă.
Benchetuiți, distrați-vă și beți,
Sub strat de colb cam greu te veselești;
La naiba! că abia mă pot mișca
Și blestemat să fiu de mai stau drept.
Hei, zi-i lu' Betty să aduc-un scaun,
O să m-abat spre casă, vai, nevasta nu-i,
Proptește umărul, ci nu pot sta-n picioare,
Dar cît mă ține fața lumii-s fericit.

În acele momente a început să-mi fie teamă de furtuni și de flăcări. Am trăit o spaimă cumplită care mă silea să mă refugiez în ungherele cele mai izolate ale casei părintești atunci cînd cerul devenea amenințător. Dacă asta se întîmpla ziua, una din ascunzătorile mele preferate era pivnița în ruină a conacului care arsese.

Mi-l reprezentam, în închipuire, așa cum trebuie să fi fost.

Dar lucrul de care mă temeam de mult a sfîrșit într-o bună zi prin a se produce. Neliniștiți de schimbările apărute în comportamentul singurului lor copil, părinții mei începură — din intenții exclusiv binevoitoare — să-mi spioneze mișcările. Întrucît din cea mai fragedă copilărie îmi păzisem toate secretele, neîmpărțindu-le cu nimeni, nici despre vizitele făcute în cavou nu suflasem o vorbă nimănui. Acum, străbătînd labirintul desișului, trebuia să iau seama la vreun eventual urmăritor și să-l rătăcesc. Aveam mereu la mine cheia cavoului, atîrnată de un șnur pe care îl țineam legat de gît. Niciodată nu reveneam de la mormînt cu vreun obiect ce putea fi găsit acolo.

Într-o dimineață, ieșind din cavou la suprafața pămîntului și la lumina zilei, pe cînd legam lanțul am remarcat, în adîncul unui hățiș din apropiere, chipul temut al unui ins pus să iscodească. Sfîrșitul aventurii mele se apropia, fără nici o îndoială, deoarece ținta rătăcirilor mele nocturne fusese aflată. Omul n-a stat să discute cu mine, așa că m-am grăbit să mă întorc acasă, să aud ce-i va spune tatălui meu. Lumea avea să afle, oare, de popasurile mele în cavou? Închipuiți-vă cît de plăcută mi-a fost surpriza să-l aud pe informatorul acela povestind cu voce scăzută că-mi petrecusem noaptea în plantația din jurul mormîntului. Prin ce miracol se putuse înșela într-un asemenea hal? Eram convins acum că mă proteja o putere supranaturală. Această siguranță mi-a sporit îndrăzneala, căci am luat hotărîrea de a mă duce de atunci înainte fără griji la cavou, pe față, ca să spun așa, convins că nimeni din lume nu putea să mă vadă pătrunzînd înăuntru. Vreme de o săptămînă, am gustat din plin bucuria acestor plăceri pămîntești pe care trebuie să le țin sub tăcere, cînd, deodată, faptul s-a petrecut. Da, în noaptea respectivă ar fi trebuit să nu-mi scot nasul afară. Căci norii aveau culoarea furtunii și o

lucire diabolică urca dinspre mlaştină. Întreg cerul era ameninţător. Pînă şi chemarea morţilor se schimbase. În seara aceea nu mai venea din cavou, ci din pivniţa calcinată de pe vîrful dealului.

Pe cînd ieşeam dintr-un desiş ca să urc pe tăpşanul din faţa ultimelor ruine ale vechii locuinţe, s-a întîmplat ceea ce aşteptasem dintotdeauna. Sub piclosul clar de lună, am zărit conacul dispărut acum un secol din nou în picioare, în toată splendoarea sa. Toate ferestrele erau luminate de luminări, iar pe aleea largă nişte trăsuri luxoase lăsau să descindă cele mai înalte personaje ale aristocraţiei bostoniene, în timp ce o mulţime numeroasă de gentilomi pudraţi, în veşminte bogate, venea pe jos dinspre conacele învecinate. M-am amestecat în mulţimea aceea, ştiind în străfundul sufletului meu că eram gazda, nicidecum invitatul. Din interior au ajuns pînă la mine zvonuri de muzică îndrăcită şi rîsete pline de bucurie. Vinul curgea în valuri. Am recunoscut mai multe chipuri pe care le văzusem deja pe jumătate devorate, ori complet roase de moarte şi descompunere. În mijlocul acelei mulţimi aţîţate, neînfrînate, eu eram cel mai dezlănţuit. Vărsam torente de blesteme şi, în glumele mele deşucheate, puţin îmi păsa de legile umane, divine, cosmice.

Brusc, un huruit de furtună a izbucnit mai intens decît ţipetele noastre, iar fulgerul făcu să sară în ţăndări acoperişul, răspîndind panică în adunarea aceea zgomotoasă. Limbi de foc şi trîmbe sufocante de fum se prăvăliră în casă. Înspăimîntaţi de calamitatea a cărei violenţă părea supranaturală, petrecăreţii fugiră urlînd prin noapte. Am rămas singur, ţintuit în jilţul meu de o groază necunoscută. Apoi o altă spaimă m-a învadat. Prefăcut în cenuşă, mi-am văzut corpul răspîndit în cele patru vînturi. Asta însemna că *niciodată n-aveam să mă odihnesc în cavoul familiei Hyde*. Sicriul acela, totuşi, nu-mi era oare destinat? N-aveam eu drep-

tul să zac pentru vecie între descendenții lui sir Geoffrey Hyde?

Îmi pretindeam moștenirea, chiar dacă sufletul meu trebuia să rătăcească veacuri întregi în căutarea unui alt înveliș de carne pentru a-l depune în alcovul vacant din cavou. Nu! *Jervas Hyde* n-avea să cunoască niciodată soarta tristă a lui Palinur!

Pe cînd fantoma casei în flăcări se ștergea din fața mea, m-am simțit apucat de doi inși puternici. Unul dintre ei era spionul din desiș. Am urlat și m-am zbătut ca turbat să scap din strînsoarea lor de menghină. Cădea o ploaie torențială și fulgerele brăzdau orizontul. Tata era lîngă mine, zdrobit de durere. Cum țipam la oamenii aceia să mă depună în cavou, tata le-a cerut să mă trateze cu mai multă blîndețe.

Un cerc negru pe jos, în pivnița ruinată, arăta locul unde lovise fulgerul. Acolo, niște săteni curioși au găsit o cutioară veche, migălită, dezgropată de trăsnet. Acest sipet cu încuietorile sfărîmate de șoc conținea hîrtii și obiecte prețioase, însă, atunci cînd sătenii le-au făcut sub ochii mei inventarul, ceva m-a fascinat. Era o miniatură pe porțelan, reprezentînd un bărbat cu o elegantă perucă buclată și ale cărui inițiale erau J. H. Aș fi putut să-i recunosc fața la fel de bine uitîndu-mă într-o oglindă.

A doua zi, m-au lungit în camera asta cu gratii la ferestre, dar un servitor bătrîn, om simplu și devotat, mi-a adus vești importante. Mi-a spus bunăoară că nimeni nu-mi crede poveștile. Tatăl meu afirmă că n-am trecut niciodată de portalul cu lanț și că lacătul ruginit n-a fost atins de mai multe decenii încoace. El mai pretinde că întreg satul îmi cunoștea expedițiile nocturne. Toată lumea, se pare, m-a văzut ațipind sub umbrarul de lîngă fațada aceea lugubră. Eu mă revolt împotriva unor asemenea afirmații gratuite, dar n-am nici o dovadă prin care să le contrazic: am pierdut cheia lacătului în timpul furtunii nocturne. Tata își închipuie că tot ce

știu despre lumea defuncților am aflat din vechile cărți ale bibliotecii familiale.

Fără prezența bătrînului meu servitor Hiram, aș fi acum convins că-s nebun.

Dar Hiram, pentru care am nutrit întotdeauna o vie afecțiune, are încredere în mine. El este cel ce m-a ajutat să fac publică o parte a istorisirii mele. Acum o săptămînă, a rupt lanțul de la intrarea în cavou și a coborît treptele, luminîndu-și calea cu o lanternă. Pe o dală, într-o nișă, a găsit un vechi sicriu gol, a cărui placă înnegrită poartă prenumele „Jervas".

Mi s-a promis că voi fi înmormintat în acel sicriu și în acel cavou.

CUPRINS

Logic, macabru și sublim/5
Tranziția lui Juan Romero/11
Azathoth/19
Descendentul/21
Cartea/26
O apariție pe clar de lună/30
Hypnos/33
Sărbătoarea/43
Prizonierul faraonilor/54
El/84
Cabana din ceață/97
Între zidurile din Eryx/109
Fiara din peșteră/142
Pastorul blestemat/149
Cavoul/154

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1945
Biblioteca Personală

Lector MIRCEA OPRIȚĂ
Tehnoredactor GHEORGHE SANDU
Corector MARIA BUZURA

Apărut: 1993. Bun de tipar: 29. 04. 1993. Comanda nr. 3420.
Coli de tipar: 10,5. Hîrtie: velină 70 g/mp. Format 54×84/16

Tiparul executat sub comanda nr. 43 la IMPRIMERIA
„ARDEALUL" Cluj-Napoca, B-dul. 22 Decembrie 146.
ROMÂNIA

LICORN

FANTASTIC • STRANIU • TEROARE

2

H. P. LOVECRAFT
un maestru al genului

„ ... nu vuietul acela îndepărtat mi-a retezat orice inițiativă, lăsîndu-mi în suflet asemenea urme de groază că n-o să le uit nicicînd. Nu, nu din pricina lui tremuram din toate încheieturile, scoţînd urlete care i-au făcut pe vecini şi pe poliţişti să dea buzna şi să spargă uşa. Nu ce-am auzit, ci mai curînd ce-am văzut. Căci în camera zăvorîtă, întunecoasă, cu ferestrele protejate de draperii, pătrunsese dinspre obscura regiune de la nord-est o înfiorătoare lumină auriu-roşiatică. Fasciculul luminos a trecut prin fereastră, dirijîndu-se exact spre capul celui adormit, ca pentru a-şi depune într-însul razele malefice."

Între macabru şi sublimul terifiant, alte 14 obsesii în inimitabilul stil lovecraftian.

Urmează să apară :

CELE PATRU ANOTIMPURI ALE NOPŢII
de Daniel Walther

EDITURA DACIA

Lei 520

ISBN 973-35-0326-6